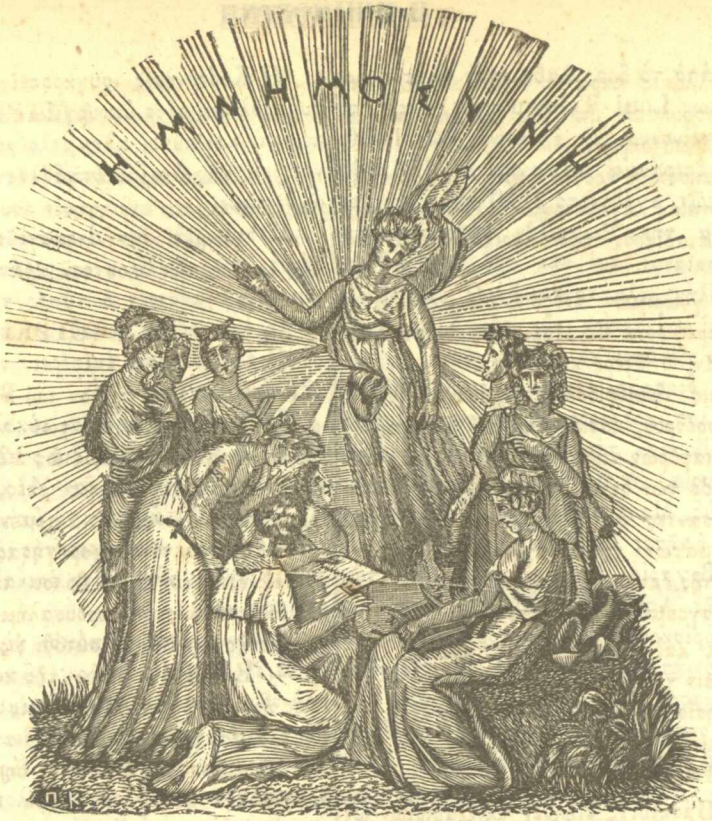

ΤΕΥΧ. Γ'. ΤΟΜ. Α'. 1852.

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΣΗΡΩΝ

(ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ.) (1)

Πρὸ διακοσίων ἤδη ἐτῶν ἐξερευνᾶται ἡ ἐσωτερικὴ κατάστασις τῆς Κίνας. Ἐκ δὲ τῶν περὶ αὐτὴν ἐνασχοληθέντων οἱ μὲν ἱεραπόστολοι ἔκλιναν πάντοτε εἰς ὑπερβολάς, ἄλλοι δε τοὐναντίον οἷον ὁ Maltebrun καὶ Sonneret ἐσπούδασαν νὰ ἐξευτελίσωσι τὴν ἀρχαιοτάτην ταύτην χώραν καὶ τὸν φιλοπονώτατον αὐτῆς λαὸν ἀντίποδα, οὕτως εἰπεῖν, τῶν λοιπῶν παντὸς ἐπὶ τῆς γῆς.

Αἱ κακίαι καὶ αἱ ἀρεταὶ τῶν ἀπογόνων τῆς ἀρχαίας Σηρικῆς ἀπεδόθησαν εἰς τὸ κλίμα παρὰ πολλῶν καὶ μάλιστα τοῦ Μοντεσκιοῦ καὶ Charron. Ἀλλ' ὑπάρχει ἤδη ἱκανῶς ἀποδεδειγμένον ὅτι ὁ τόπος δὲν ἐνεργεῖ τοσοῦτον ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅσον ἡ Κυβέρνησις, ἡ θρησκεία καὶ ἡ ἀνατροφή των, καθὼς λέγει καὶ Κινέζος ποιητὴς ὁ Λιεσύσου. « Οὐδὲν κλίμα τιθασσεύει τὴν τίγριν, οὔτε ἀνδρίζει τὸν λαγῶόν. »

Αἱ περὶ χρονολογίας τῆς Κίνας διατριβαὶ, μάλιστα δὲ τοῦ μοναχοῦ Gaubil θεωροῦνται σπουδαῖαι καὶ λόγου ἄξιαι, κἂν περιέχωσί τινα σφάλματα· τὴν δὲ φυσικὴν καὶ γεωγραφικήν της ἔκθεσιν διεπραγματεύθησαν πολλοί· ἐδοκίμησεν ὅμως ἰδιαιτέρως κατ' αὐτὴν ὁ Duhade· ἀλλ' ἡ ἱστορία, οἷον ἡ παρὰ τοῦ ἱερέως Grosier καὶ Mailer σφάλλει κατὰ τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀκρίβειαν· συντελοῦσι δὲ εἰς τοῦτο καὶ οἱ Σῆρες, εἴτε Κινέζοι αὐτοὶ ὡς κομπορρήμονες καὶ ὑπὸ ἐκτόπου ἐθνικῆς περιφιλαυτίας νικώμενοι.

Σποραδὴν ὅμως περιέγραψαν πολλὰ ἀξιάκουστα νεώτεροι περιηγηταί, οἷον ὁ Χούμβολδ, Κλαπρόθ, δόκτωρ Μόρρισσων, Τιμκόφσκη κτλ. μάλιστα δὲ ὁ διαβόητος Abel Remusat, ὅστις ἐνησχολήθη ἐξαιρέτως εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τῆς Ἀσιατικῆς φιλολογίας. Ὅθεν ἐξ αὐτοῦ μάλιστα ἐρανιζόμεθα τὴν ἀκόλουθον περὶ Σηρῶν σύνοψιν.

Ἡ China (Κίνα). παραφθορὰ τοῦ Τσίν, λέγεται οὕτω παρά τινα αὐτοκράτορα βασιλεύσαντα 256 ἔτη πρὸ Χρ. Οὕτως ἔμαθον αὐτὴν προφερομένην (China) οἱ Πορτογάλλοι πρῶτοι παρὰ τῶν Μαλαισίων ναυκλήρων, οἵτινες τὴν ἐγνώριζον 300 ἔτη πρὸ Χρ.

Ἡ Κίνα ἔχει ὅρια πρὸς βορρᾶν τὴν Σιβηρίαν, πρὸς δυσμὰς τοὺς Κιργκίζους, ἢ ἀρκτῴους Ταρτάρους καὶ τὴν Βουχαρίαν, ἢ μεσημβρινὴν Ταρταρίαν (τὴν λεγομένην ἀνεξάρτητον), πρὸς νότον τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Ῥαγγε Σίγγ καὶ τὴν Ἰνδίαν, τοὺς Βιρμάνους (Σίνας) τὸ βασίλειον τοῦ Λτὼς, τοῦ Ἄναμ, τὴν Κινεζικὴν, τὴν κιτρίνην θάλασσαν, καὶ τὸ πέλαγος τῆς Ἰαπονίας.

Ἔχει μῆκος 1400 λεύγας ἀπὸ τὸ Kachgar πρὸς δυσμὰς ἕως τοῦ ἀκρωτηρίου Lesseps πρὸς ἀνατολὰς

(1) *Νομίζω ὅτι ἡ Κίνα ἐλέγετο κατὰ τοὺς ἀρχαίους (Πλίνιον, Πτολεμαῖον κτλ.) Σῆρες, παρὰ τὸ σὲ, ἢ σὴρ τὴν μέταξαν· οἱ δὲ Σίναι ἦσαν εἰς τὴν χώραν τῶν σημερινῶν Βιρμάνων.*

καὶ 760 πλάτος ἀπὸ τὸ ὄρος Δαβα πρὸς ἄρκτον ἕως τῆς παραλίου πόλεως Loui Tcheou πρὸς νότον· τὰ δὲ παράλιά της ἐκτείνονται εἰς ἐπέκεινα τῶν 1000.

Ἡ γεωμετρικὴ ἐπιφάνεια ὑπολογίζεται 674,000 τετραγωνικῶν λευγῶν, σχεδὸν τὸ 1[10 τῆς οἰκησίμου γῆς· ὑπερβαίνει ἄρα τὴν Ῥωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν, ὁποία ἦτο ἐπὶ Τραϊανοῦ, καὶ τὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ τὴν Εὐρώπην ὅλην· ἐλαττοῦται ὅμως τῆς Ῥωσσίας, ἥτις ὑποχωρεῖ τοὐναντίον εἰς τὴν Κίναν κατὰ τὸν πληθυσμόν, τὸν πλοῦτον καὶ τὰς τέχνας.

Εἰς τὰς μακρὰς διαστάσεις ταύτας περιλαμβάνονται καὶ τόποι πολλοὶ ὑποτελεῖς τῆς Κίνας, οἷον τὸ κυρίως Θουβὲτ, τὸ Βουτὰν, τὸ μικρὸν Θουβὲτ, ἡ μικρὰ Βουχαρία, ἡ Ὀϊγουρία, ἡ Καλμουκία, ἡ Μογγολία δυτικὴ, ἡ Μογγοὺξ, Μαντσουρία, τὸ Ταγγοὺτ, ἡ χερσόνησος Κορέα, ἡ νῆσος Σεγαλλιὲν, ἡ Φορμόζα κτλ.

Ἐκ τούτων ἡ Βοχαρία ὑπῆρξεν ἡ πατρὶς τῶν ἀρχαίων Σκυθῶν τῆς Ἀσίας κατὰ τὸν Ἡρόδοτον καὶ Στράβωνα· αὐτοὶ εὑρίσκονται νῦν διεσκορπισμένοι εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόννησον, (Κριμαίαν) τὴν Περσίαν, τὰς περὶ τὸν Καύκασον χώρας καὶ τὴν Σιβηρίαν.

Οἱ Κινέζοι ἀνήκοντες, ὡς φαίνεται, εἰς τὴν Μογγολικὴν, εἴτε κιτρίνην γενεὰν ἀναμεμιγμένην μετὰ ποικιλίας τινὸς τῶν γενεῶν Ἰνδικῆς καὶ Μαλαισικῆς, αἵτινες προῆλθον ἴσως ἀπὸ συνδυασμὸν τῆς Αἰθιοπικῆς καὶ τῆς λευκῆς, ἢ Σκυθικῆς· ἀπώλεσαν μὲν τὸν πολεμικὸν χαρακτῆρα τῶν προγόνων των Μογγόλων· ἀλλὰ κατεστάθησαν ἐμπορικοὶ, βιομήχανοι, μικρολόγοι περὶ τὰς φιλοφρονήσεις καὶ δεξιώσεις· ἔχουσι δὲ πολλὴν ὁμοιότητα καὶ μετὰ τῶν Αἰγυπτίων κατά τε τὸ ἦθος καὶ τὰς θεσμοθεσίας. Οἱ ἐμπορευόμενοι ἐξ αὐτῶν, εἴτε παράλιοι, ὁμιλοῦσιν ἐκ τῶν ξένων γλωσσῶν μάλιστα τὴν Πορτογαλλικὴν, Ἱσπανικὴν, Ἀγγλικὴν καὶ Μαλαισικήν.

Διαιροῦνται δὲ εἰς 4 τάξεις τοὺς λογίους, τοὺς γεωργοὺς, τοὺς χειρώνακτας καὶ τοὺς ἐμπόρους.

Δὲν ὑπάρχει παρ' αὐτοῖς κληρονομικὴ εὐγένεια· ἀλλ' ἕκαστος τιμᾶται κατὰ τὴν ἀτομικήν του ἀξίαν. Ὁ δοξασθεὶς μάλιστα ἐκ τῶν πράξεών του ἐξευγενίζει καὶ τοὺς προγόνους του.

Μόνοι ἀπολαύουσι δικαιωμάτων κληρονομικῶν ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ ἐκ τῆς οἰκογενείας του ἡγεμόνες, ἐκτὸς τῶν ἀπογόνων τοῦ μεγάλου νομοθέτου των Κουνφούτσου, εἰς τιμὴν τοῦ ὁποίου καὶ ναοὺς ἀνήγειραν.

Ὡς ὑπέρτατος κυριάρχης τιμᾶται ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις λέγεται καὶ υἱὸς τοῦ ἡλίου.

Τὸ πολίτευμα ὑπάρχει δεσποτικὸν μετὰ πατριαρχικῶν τινων θεσμῶν καὶ κανόνων τοῦ Κουνφούτσου· Συγκεκρᾶται ὅμως ἡ ἀπόλυτος ἐξουσία ὑπὸ δικαίων ἐν γένει νόμων, τοῦ προνομίου, τὸ ὁποῖον ἔχουσί τινες δικασταὶ νὰ ὑποβάλωσι παρατηρήσεις, καὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀρχόντων, εἴτε δημοσίων λειτουργῶν, πάντων ἐκ τῆς τάξεως τῶν λογίων. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Κίνας προοδεύεται ὑπὸ ῥαβδούχων καὶ δορυφόρων, καθὼς καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτοῦ, καὶ ἀπαιτεῖ ἀπεριόριστον σέβας· ὅθεν ἄν τις κατὰ τύχην, ὅταν τὸν ἀπαντᾷ, δὲν πέσῃ πρηνὴς στρέφων τὰ νῶτα πρὸς αὐτὸν, τιμωρεῖται διὰ θανάτου!

Ἡ Κυβέρνησις συγκροτεῖται ὑπὸ ἓξ ὑπερτάτων συμβουλίων, εἴτε ὑπουργείων· ἀλλ' οἱ σύμβουλοι ὑπόκεινται καὶ αὐτοὶ πλημμελοῦντες εἰς τὰς αὐτὰς ποινὰς, εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλεται καὶ ὁ ψιλὸς αὐτὸς ἀχθοφόρος.

Αἱ τιμωρίαι δὲν ἀναλογοῦσι παντελῶς πρὸς τὸ βάρος τοῦ ἐγκλήματος. Ὁ ποινικὸς τῶν Κινέζων νόμος ἐχρημάτισεν ὁ τύπος τοῦ Δρακοντείου· ἀλλ' ἡ αὐστηρότης αὐτοῦ κολάζεται πολὺ περὶ τὴν ἐκτέλεσιν.

Ἡ ἐπανάστασις ἐπιφέρει τὴν τιμωρίαν ὁλοκλήρου τῆς οἰκογενείας.

Τὸ διαζύγιον γίνεται εὐκολώτατα· ὁ σύζυγος δύναται νὰ τὸ ζητήσῃ 1) διὰ στείρωσιν τῆς γυναικὸς ·2) μοιχείαν· 3) κακολογίαν· 4) κλοπήν· 5) ζηλοτυπίαν· 6) λέπραν· 7) ἄρνησιν νὰ ὑπηρετήσῃ τὸν πενθερὸν, ἢ τὴν πενθερὰν. Ἀπαγορεύεται εἰς τὴν γυναῖκα νὰ ζητήσῃ διαζύγιον· ἀλλ' αὕτη ἐπικαλεῖται τὴν διάστασιν δι' αἰκίσεις κτλ.

Τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον γίνεται δραστηριώτατον· τὸ δὲ ἐξωτερικὸν ὀλίγον· οὕτω π. χ. ἐξάγεται τὲ ὑπὸ τῶν Ἄγγλων 50 ἑκατομμυρίων μόνον ἀξίας, εἰσάγεται δὲ ὄπιον 45 ἢ 50.

Οὔτε εἰς τὴν Ἀγγλίαν εὑρίσκεται τοσοῦτος πατριωτισμὸς καὶ τοσαυτη φιλοπονία· ἀλλ' ἀντὶ τῶν ἀρετῶν τούτων οἱ Κινέζοι κατηγοροῦνται ὡς ἀκόλαστοι, κερδαλεόφρονες, ψεῦσται, ἀπαταιῶνες, καὶ ἀγενεῖς, ἢ ἄνανδροι.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Σπάνιοι εὑρίσκονται οἱ μὴ γνωρίζοντες νὰ ἀναγιγνώσκωσι καὶ νὰ γράφωσι Κινέζοι.

Ἡ γλῶσσά των κατ' ἀρχὰς ἦτο ἱερογλυφική· νῦν δὲ μετεβλήθη εἰς μονοσυλλαβικήν· ὅθεν ἔχει χαρακτῆρας ἰδεογραφικοὺς καὶ 340 συλλαβὰς, αἱ ὁποῖαι ἐξαπλῶς προφερόμεναι παριστάνουσι πάντοτε διάφορον ἔννοιαν καὶ ἀποτελοῦσι 1200—1300 λέξεις.

Οὕτω κατὰ τὸν Ῥεμουζὰτ δι' ἑνὸς μόνου ἤχου ὁ Κινέζος ἐκφράζει τὸ πρᾶγμα ἀμέσως· τὰ δὲ σημεῖα, εἴτε οἱ χαρακτῆρές του, δὲν ἐμφαίνουσι φωνὴν, ἀλλ' ὁμοιάζουσι μὲ τὰ ἀριθμητικὰ σύμβολα 2, 3, 4, τὰ ὁποῖα ἅμα ἴδωμεν ἐννοοῦμεν εὐθὺς τὸ δύο, τρία, τέσσαρα, ὥστε οἱ Κινέζοι εἰκονίζουσι τὰ ἀντικείμενα ὡς δι' ἀριθμῶν· ὅθεν πολλὰ Ἀσιατικὰ ἔθνη ἄλλας γλώσσας λαλοῦντα μεταχειρίζονται τὰ Κινεζικὰ γράμματα, καθὼς πάντες οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης μεταχειρίζονται τοὺς αὐτοὺς ἀραβικοὺς χαρακτῆρας, ἂν καὶ ὁμιλῶσι διαφόρους γλώσσας.

Ὅσον αἱ λέξεις ὑπάρχουσιν ὀλιγάριθμοι, τόσον ἐπληθύνθησαν τὰ σημεῖα τῆς γραφῆς μέχρι δηλ. 100,000. Ἀλλ' ἐξ αὐτῶν πολλὰ ἰσοδυναμοῦσιν ὡς συνώνυμα· ἄλλα δὲ ὡς ἀρχαϊκὰ ἐξέπεσον εἰς ἀχρηστίαν, ὥστε μόνον χιλιάδων τινῶν ἡ γνῶσις ἀρκεῖ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν· ἡ δὲ σπουδὴ τούτων δὲν ἀπαιτεῖ πολλοὺς κόπους, διότι οἱ ῥιζικοὶ, εἴτε πρωτότυποι δὲν ὑπερβαίνουσι τοὺς 200. Τοῦτο δὲ ἀποδεικνύει πόσον ὀλίγας ἰδέας καὶ χρείας εἶχε κατ' ἀρχὰς τὸ ἔθνος· ἑπτὰ π. χ. μόνον σημεῖα παρίστανον τὰ οὐράνια ἀντικείμενα· ἔλειπε δ' ἔτι σημεῖον εἰς παράστασιν ἀρρήμενης ἰδέας οἷον τῆς τοῦ Θεοῦ· εὑρέθη ὅμως ἄλλο εἰκονικὸν τοῦ κακοῦ δαίμονος! ὥστε ἐκ τούτου ἐξάγεται πόσον οἱ Κινέζοι ἦσαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ δεισιδαίμονες.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ Κινεζικὴ γλῶσσα ἦτο πάντῃ ἄγνωστος εἰς τὴν Γαλλίαν· ὅθεν προσεκλήθη τῷ 1809 Γερμανός τις Hager καλούμενος πρὸς σύνταξιν λεξικοῦ, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν κατώρθωσε. Τότε ὁ Ῥεμουζὰτ συνέλαβε τὸν σκοπὸν νὰ σπουδάσῃ τὴν γλῶσσαν ταύτην αὐτοδίδακτος, δηλ. οὐχὶ μόνον ἄνευ διδασκάλου, ἀλλὰ καὶ λεξικοῦ καὶ γραμματικῆς. Καταγινόμενος ὅμως κυρίως εἰς τὴν ἰατρικὴν, μέρος τῆς νυκτὸς μόνον εἶχεν ἀφιερωμένον εἰς τὴν μελέτην ταύτην. Ἐν ᾧ δὲ παντοιοτρόπως ὁ Ῥεμουζὰτ ἐμάντευε τὴν Κινεζικὴν, ἄλλος ἐξίσου εὐφυὴς καὶ φιλόπονος, ὁ Chezy, κατεγίνετο νὰ μάθῃ τὴν Βραχμανικὴν, εἴτε Σανσκριτικὴν γλῶσσαν, τῆς ὁποίας ἔλειπον ὁμοίως βοηθητικὰ βιβλία. Μετὰ πέντε δὲ ἔτη ἔκτοτε ὁ σοφὸς Ῥεμουζὰτ ἐξέδωκε δοκίμιον τῆς Κινεζικῆς, ὅπου φαίνεται ποῦ ἔμελλέ ποτε νὰ καταντήσῃ. Ἐν αὐτῷ δὲ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σημειοῖ καὶ γράμματά τινα συμβολικὰ σύνθετοῖον μὶγγ= φῶς, συγκείμενον ἐκ δύο ἄλλων τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης· chou= βιβλίον, ἐκφραζόμενον διὰ χαρακτῆρος συνθέτου ἐκ δύο τοῦ ἐκφράζοντος δηλ. τὴν γραρίδα καὶ τοῦ τὸν λόγον ὡς ἂν ἐλεγέ τις, ζωγραφητὸς λόγος. Ιου= ὀργὴ, ἐκ δύο χαρακτήρων τοῦ σημαίνοντος τὸν δοῦλον καὶ τοῦ τὴν καρδίαν, διότι ἡ ὀργὴ προέρχεται ἀπὸ καρδίαν δούλην τοῦ πάθους.

Εἰς συλλογήν τινα, *Μεταλλεῖον τῆς Ἀνατολῆς*, ἐκδοθεῖσαν παρὰ τοῦ Χάμερ ἐν Βιέννῃ ἀπὸ 1813—19 ἀνεφάνη ἄλλο ἔργον τοῦ Ῥεμουζὰτ, τὸ ὁποῖον ἀπέδειξε τὴν πρόοδόν του· διότι τότε ἐδήλωσεν ὅτι οἱ Κινέζοι προσιθέντες μόριόν τι εἰς τὸ τέλος τῶν ἀκάμπτων οὕτως εἰπεῖν, καὶ ἀκλίτων λέξεων, ὅσας μεταχειρίζονται, δίδουσιν εἰς αὐτὰς τὴν δύναμιν τῆς καταλήξεως τῶν πτώσεων, τῶν χρόνων, τῶν προσώπων, τῶν προθέσεων.

Μετὰ ταῦτα ἐδημιουργήθησαν δύο καθέδραι τῶν δύο προκειμένων νέων φιλολογιῶν· ὁ δὲ Ῥεμουζὰτ προλογίζων εἰς τὸ Γαλλικὸν λύκειον τὸ μάθημά του παρέσχησε πόσον ἡ σπουδὴ τῆς Κινεζικῆς ἦτο περίεργος καὶ διὰ τὴν ποίησιν καὶ διὰ τὴν ἱστορίαν περισσότερον ὡς περιλαμβάνουσαν τὰ συμβεβηκότα 40 αἰώνων καὶ διαφόρων τῆς Ἀσίας λαῶν ἄλλων Ἰαπονιτῶν, Κορεατῶν, Ταρτάρων, Θουβετῶν κτλ. Ἀμέσως δ' ἔπειτα καὶ βιβλιοθήκη Κινεζικὴ συνεκροτήθη ἐν Παρισίοις ἐκ 5000 τόμων καὶ ὁ κατάλογος αὐτῶν ἐξεδόθη εἰς τὸ Γαλλικὸν παρὰ τοῦ Ῥεμουζὰτ, καθὼς ἔπειτα μετεφράσθη καὶ μυθιστόρημά τι *αἱ δύο ἐξαδέλφαι*, παριστάνον ζωγραφικῶς τὰ ἤθη τῶν Κινέζων. Αὐτόθι βλέπομεν τὸν ἄνετον καὶ θηλυπρεπῆ βίον εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις· τοὺς λογίους ἐν μέσῳ βιβλίων καὶ ἀνθῶν καὶ ἀρωμάτων στιχουργοῦντας ἐνταυτῷ καὶ πίνοντας, ἢ φιλοφρονουμένους δι' ὑποκλίσεων ἀτελευτήτων μέχρις ἐδάφους· ἐνίοτε δὲ ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τῶν τοιούτων περιποιήσεων καὶ χαριεντισμῶν κρύπτονται καὶ ἐνεργοῦσι τὰ ἀγενέστατα πάθη, ἐκτελεῖται δὲ ἡ ἐπιβουλὴ ἀνεπαισθήτως· παντοῦ παρατηρεῖς τὴν ἐπιτήδευσιν, τὴν στάθμην καὶ τὴν προμελέτην εἰς τὰς ἐννοίας, εἰς τοὺς λόγους, εἰς τοὺς τρόπους καὶ εἰς τὰς κινήσεις· ἐν γένει δὲ ψυχρότητα φλεγματικὴν ὑπερβάλλουσαν, ὡς ἂν μὴ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐκ σαρκὸς καὶ ὀστέων, ἀλλὰ κεράμου καὶ ξύλων. Οὕτως ἡ κοινωνία διατηρεῖται προ αἰώνων ἀκίνητος, ἡ δὲ πολιτικὴ ἐξουσία περιορίζεται οὐχὶ ὑπὸ κλήρου, ἢ ἀριστοκρατίας εὐπατριδῶν, ὡς ἤδη εἴρηται, ἀλλ' ὑπὸ συστήματος λογίων νεορανῶν δι' ἠθικῆς τινος καὶ πολιτικῆς ἐνταυτῷ δογματολογίας συνδεδεμένων, προσλαμβανομένων δὲ εἰς τὸ σῶμα μετὰ προηγηθεῖσαν ἐξέτασιν τῆς παιδείας των. Ἐν τούτοις ἡ καλλονὴ θέλγεται ὑπὸ τοῦ ὕθλου τῆς τοιαύτης δοκιμασίας καὶ στιχουργίας τῶν Μανδαρίνων, καθὼς ἀλλαχοῦ ὑπὸ τῆς ἀνδρίας καὶ τῶν πολεμικῶν κατορθωμάτων.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ.

—

Ὡς ἰατρὸς ὁ Ῥεμουζὰτ δὲν διευκρίνισε πολὺ τὰ τῆς ἰατρικῆς τῶν Κινέζων, προσωχθισμένος ἴσως ὑπὸ τῶν δεισιδαιμονιῶν, αἱ ὁποῖαι εἰς τὰς συνταγὰς των ἀναμιγνύονται. Λέγεται δὲ ὅτι οἱ Κινέζοι ἐξησκήθησαν τοσοῦτον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν σφυγμῶν, ὥστε παραδέχονται μυρίας αὐτῶν ποικιλίας καὶ διὰ μόνης τῆς θεωρίας ταύτης ἀναγνωρίζουσι τὴν κατάστασιν καὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὀργάνων· ἀλλ' ὁ Ῥεμουζὰτ διέγραψε τὸν περκινισμὸν, εἴτε τὸν τρόπον, καθ' ὃν οἱ Κινέζοι ἐμπήγουσι λεπτὰς βελόνας εἰς τὰ ὀδυνώμενα τοῦ σώματος μέρη.

Ὅτι λίθοι πίπτουσιν ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας ἠμφισβητεῖτο μέχρι τοῦδε, ἢ μᾶλλον οὐδεὶς ἐπίστευεν· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ἀπεδείχθη ἤδη ὡς βέβαιον. Θαυμάζομεν δὲ ὅτι περὶ τούτων γίνεται λόγος καὶ εἰς τὰ χρονικὰ τῶν Κινέζων. Ἐπειδὴ ἀναφέρει ἐξ αὐτῶν ὁ Ῥεμουζὰτ πολλὰ παλαιὰ καὶ νεώτερα παραδείγματα, ἐξ ὧν τινα ἀναβαίνουσι μέχρι τῶν χρόνων τῆς κτίσεως τῆς Ῥώμης.

Ἠγνοεῖτο μέχρι τοῦδε πόθεν οἱ Καλμοῦκοι πορίζόμενοι τὸ ἀμμωνιακὸν ἅλας τὸ μεταφέρουσιν εἰς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν· ἀλλ' ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου παρὰ τοῦ γαιωλόγου Cordier ὁ Ῥεμουζὰτ εὑρῆκεν εἰς τὴν Κινεζικὴν ἐγκυκλοπαιδείαν δύο ὄρη πυρίπνοα ὑποκαιόμενα ἐν μέσῳ τῆς Ἀσίας, 400 λεύγας δηλ. μακρὰν τῶν παραλίων, ὅπου ὑπετίθετο ὅτι συνήθως εὑρίσκονται τὰ τοιαῦτα. Ἔπειτα δὲ πλησιάσας εἰς αὐτὰ ἐπὶ τῆς Κινεζικῆς Ταρταρίας ἐπληροφορήθη περὶ τῆς ἀκριβείας τῶν λόγων τοῦ Ῥεμουζὰτ· ἐξ αὐτῶν δὲ, καθὼς καὶ τῶν τοῦ Κλουπροθ εἰσηγήσεων, ὁδηγούμενος διώρθωσε τὰς περὶ τῶν κεντρικῶν τῆς Ἀσίας ὀρέων ἰδέας του.

Θαυμάζομεν ὅτι οἱ Κινέζοι γνωρίζουσι τὰς ἐγκυκλοπαιδείας· ἀλλ' ἔχουσι μάλιστα καὶ πολλὰς· ὡς ἀξιολογωτάτη δὲ πασῶν θεωρεῖται ἡ ἐκδοθεῖσα εἰς τὴν Ἰαπονίαν, τῆς ὁποίας ὁ Ῥεμουζὰτ ἔδωκε πλήρη ἀναλυτικὸν τῶν περιεχομένων ἄρθρων πίνακα.

Τὰ τοιαῦτα βιβλία ἀναφαίνονται εἰς δύο πάντῃ ἀντιθέτους περιόδους τοῦ βίου τῶν ἐθνῶν δηλ. κατὰ

τοὺς πρώτους χρόνους καὶ κατὰ τοὺς τελευταίους· σχεδὸν ὁμοίως· διότι ἐπὶ μὲν τῆς ἀμαθείας αἰσθανόμεθα τὴν χρείαν νὰ συμπεριλάβωμεν πάσας τὰς γνώσεις· ὅταν δὲ αἱ ἐπιστῆμαι ὑπάρχωσιν ἤδη ἀνεπτυγμέναι, ἔχομεν ἀνάγκην νὰ τὰς συνοψίσωμεν. Οὕτω τὰ ἀρχαιότατα τῶν λαῶν βιβλία περέιχουσιν ὅλον τὸν ὑπάρχοντα θησαυρὸν τῶν γνώσεων ὑπὸ θρησκευτικόν τι κάλυμμα καὶ εἰς ποιητικὸν ὕφος, ὅπου ὡς ἐν χωνευτηρίῳ τὰ πάντα συγχέονται καὶ ἀναμιγνύονται. Ὅθεν ἀρχόμεθα πάντοτε ἐκ τῆς γενικῆς ἐπόψεως τοῦ ἀθροίσματος, ἔπειτα δὲ μεταβαίνομεν ἐκ τῶν καθόλου εἰς τὰ καθ' ἕκαστα. Ἀφ' οὗ δὲ ἀνερευνήσωμεν κατ' ἰδίαν πάντα τὰ μέρη, συμπηγνύομεν αὐτὰ εἰς κοινόν τι οἰκοδόμημα, τὸ ὁποῖον εἴχομεν τέως διαλελυμένον, ὥστε εἴς τε τὸ τέλος καὶ τὴν ἀρχὴν χρησιμεύουσιν ὁμοίως σχεδὸν αἱ ἐγκυκλοπαιδεῖαι.

Τοῦτο συνέβη καὶ κατὰ τὸν μεσαίωνα· διότι ἡ ἐποχὴ αὕτη ἦτο κοιτὶς νέας κοινωνίας καὶ τάφος συνάμα τῆς ἀρχαίας καὶ ἐκλειπούσης ἤδη. Ὅθεν τότε μάλιστα ἐπολλαπλασιάσθησαν τὰ ἐγκυκλοπαιδικὰ συγγράμματα ὀνομασθέντα πομπωδέστερον ποτὲ μὲν *θησαυροὺς*, ποτὲ δὲ *εἰκόνες* τοῦ κόσμου καὶ *θέατρα* τῆς φύσεως· αὐτόθι δὲ εὑρίσκοντο ἀποτεταμιευμέναι ἅπασαι αἱ τῶν προγόνων μαθήσεις· Ἀλλ' εἰς τοιαύτην τινὰ κατάστασιν εὑρίσκονται καὶ οἱ Κινέζοι, ἡ δὲ ἐπιστήμη των φαίνεται καὶ νηπιώδης ἐνταυτῷ καὶ γηραιὰ κατά τινα λόγον, τὸ μὲν πρῶτον ὡς περιωρισμένη καὶ ἀτελής, τὸ δὲ δεύτερον ὡς ἀρχαιοτάτη, ὅσον τὸ ἔθνος. Καὶ οὕτως ἔχουσα ὅμως ἡ ἐγκυκλοπαιδεία τῆς Ἰαπονίας τιμᾶται ὡς πανδέκτης παντοδαπῶν ἐπιστημονικῶν, φιλολογικῶν καὶ τεχνικῶν γνώσεων, ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐδυνάμεθα πολλὰ ὠφελίμως νὰ ἀρυσθῶμεν. Συγκροτεῖται δὲ ἐξ ὀγδοήκοντα τόμων ὀγκωδεστάτων ὀκταπτύχου μεγέθους, ὅπου ἕκαστον πρᾶγμα εὑρίσκεται εἰκονισμένον, φέρει δὲ παρακείμενον τὸ ὄνομα εἴς τε τὴν Κινεζικὴν καὶ Ἰαπονικὴν καὶ ἄλλας ξένας (τῆς Εὐρώπης) γλώσσας. Ἡ δημόσιος βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων ἔχει τὴν ἐγκυκλοπαιδείαν ταύτην.

Οἱ Κινέζοι ἐννόησαν ἤδη ἐκ πολλοῦ τὴν λογικότητα τῆς ὑπὸ τοῦ Λινναίου κατὰ πρῶτον εἰσαχθείσης ὀνοματολογίας εἰς τὰς φυσιογραφικὰς ἐπιστήμας. Καθὼς δὲ ἡμεῖς προσδιορίζοντες τὰ ἄτομά τινος γένους διὰ κοινοῦ οὐσιαστικοῦ διακρίνομεν τὰ εἴδη δι' ὀνόματος ἄλλου οὐσιαστικοῦ, ἢ ἐπιθέτου προστιθεμένου, καὶ λέγομεν canis vulpes, canis leo, rosa canina, viola tricolor κτλ. ἔχουσι καὶ αὐτοὶ χαρακτῆρας γραφικῶς τὰ εἴδη ἐκφράζοντας. Οὕτως ὅταν θέλωσι νὰ σημάνωσι τὸν λύκον καὶ τὴν ἀλώπεκα σχηματίζουσι δύο γράμματα ἐκ δύο μερῶν σύνθετα, ἐξ ὧν τὸ μὲν κοινὸν παριστάνει τὸν κύνα ὡς τύπον, τὸ δὲ μερικὸν τὸ εἶδος. Ἐκτὸς ὅμως τούτου περιλαμβάνοντες ἐν συνόψει τὰς ἀναλογίας τῶν ὄντων ὑπάγουσι τὸν λύκον, τὴν ἀλώπεκα τὴν ἰκτίδα καὶ τὰ ἄλλα σαρκοφάγα εἰς τὸν κύνα, τὰ διάφορα εἴδη τῶν αἰγῶν εἰς τὸ πρόβατον, τὰς κεμάδας (ἀντιλόπας), τὰς δορκάδας, τοὺς δασύποδας, τὸν μοσχοφόρον βοῦν εἰς τὴν ἔλαφον, τὰ ἀναμηρυκώμενα εἰς τὸν βοῦν, τὰ τρωκτικὰ εἰς τὸν μῦν, τὰ παχύδερμα εἰς τὸν χοῖρον, τὰ μώνυχα κτλ. εἰς τὸν ἵππον.

Τί πλειότερον κατὰ τοῦτο ἔπραξαν ὁ Λινναῖος, ὁ Κυβιὲ καὶ ὁ Jussieu ;

Οἱ Κινέζοι σημαίνουσι τὰ ἔντομα δι' ὀνόματος παριστάνοντος αὐτὰ ὡς φέροντα ἔξωθεν τὰ ὀστᾶ, καὶ συγχεόμενα μετὰ τῶν διαφόρων μαλακοστράκων. Ἡ συγκριτικὴ ἀνατομία ἀπεδείκνυε ὀρθὸν καὶ τὸν ὅρον τοῦτον.

Οἱ Κινέζοι ὑπερβαίνουσι τοὺς Εὐρωπαίους κατὰ τὴν μεταξουργίαν, τὴν κεραμικὴν ἐν γένει, μάλιστα δὲ τὴν τῶν μυρρίνων λεγομένων ἀγγείων, εἴτε φαρφουρίων, τὴν κατασκευὴν τοῦ μέλανος καὶ ἄλλων χρωμάτων· μόνοι δὲ γνωρίζουσι τὴν καλλιέργειαν τοῦ τέ. Μετεχειρίζοντο δὲ ἔκπαλαι τὸν πολοδείκτην, εἴτε τὴν μαγνητικὴν πυξίδα, τὸ χαρτονόμισμα, τὴν τυπογραφίαν, τὴν πυρόκονιν καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἐμπρηστήρια μηχανήματα κτλ. ὀνομάζοντες την κινητὴν πυραυλοστιχίαν κεραυνοβόλους ἁμάξας.

Ἐκ τούτων ὁ πολογνώμων, εἴτε ἡ μαγνητικὴ πυξὶς μετεκομίσθη εἰς τὴν Εὐρώπην βεβαίως ὑπὸ τῶν Ἀράβων, τῶν ὁποίων πλοῖα ἀναγόμενα ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, εἴτε τοῦ Ἀραβικοῦ κόλπου παρέπλεον τὰ παράλια τῆς Ἰνδίας, ὅπου συνηντῶντο μετὰ τῶν Κινεζικῶν ὁλκάδων. Ἡ πυρόκονις ὅμως καὶ ἡ τυπογραφία ἦλθον πιθανότατα διὰ ξηρᾶς.

Ἀλλὰ πῶς αἱ ἐφευρέσεις αὗται δὲν διεκοινώθησαν εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἐπὶ τῶν Μογγολικῶν πολέμων, ὅτε ἡδύνησεν ἡ κοινωνία τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης; Πῶς δὲ καὶ ὁ Βενετὸς Μαρκόπωλος, ὅστις εὐνοούμενος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας περιώδευσε πολλοὺς τῆς ἐπικρατείας του τόπους καὶ ἀνέφερε πρὸς αὐτὸν τὰς ἰδέας του, ἀπεσιώπησε παντελῶς τὴν τυπογραφίαν εἰς τὴν ἔκθεσιν, τὴν ὁποίαν κατέλιπε ; Προσθετέον δὲ καὶ τοῦτο ὅτι ἡ τέχνη αὕτη προώδευσε πολὺ εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀφ' ὅτου ἐπενοήθη, ἢ ἁπλῶς εἰσήχθη παρὰ τοῦ Γερμανοῦ Γκιουτεμβέργ· διότι ἀπὸ ξυλίνων σανίδων, εἴτε πινάκων, ὅπου ἦσαν τορευτὰ τὰ γράμματα, ὕστερον ταῦτα κατασκευαζόμενα μεταλλικὰ ἐχωρίσθησαν καὶ ἤδη συνάπτονται εἰς ἓν διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς λέξεως, ἐν ᾧ οἱ Κινέζοι διατηροῦσι μέχρι τοῦδε τὸν αὐτὸν ξυλογραφικὸν τρόπον.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Κατὰ τὸν Abel Remusat τὸ Βασίλειον ὅλον ἔχει 525 λεύγας ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, 600 δὲ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς· καταρδεύεται ὑπὸ δύο μεγάλων ποταμῶν, τοῦ Kiang καὶ τοῦ Κιτρίνου, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος ἔχει 7 λεύγας πλάτος εἰς τὰς ἐκβολάς του! Κατατεμνομένη δὲ ὑπὸ πολυπληθῶν διωρύγων, δι' ὧν εὐκολύνεται ἡ κοινωνία, περιλαμβάνει ἡ χώρα διάφορα καὶ ποικίλα κλίματα ἀπὸ τὸ ψύχος τῆς Σιβηρίας μέχρι τοῦ καύσωνος τῆς Ἰνδίας, ἀκολούθως δὲ τρέφει ζῶα καὶ φυτὰ εἰς διαφόρους θερμοκρασίας εὐδοκιμοῦντα. Ἡ Κίνα ἐμπορεύεται διὰ μὲν τῆς τόλεως, εἴτε ἐπαρχίας Κιάκτα μετὰ τῆς Ῥωσσίας, διὰ δὲ τοῦ Καντὸν μετὰ τῆ ςλοιπῆς Εὐρώπης. Τὸ πάλαι τὰ πλοῖα αὐτῆς ἔρθασαν μέχρι τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Αἰγύπτου· εἰς δὲ τοὺς Ῥωμαίους ἐγνωρίσθη διὰ τῆς μεταξῆς (Σηρικοῦ νήματος) τέλος ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς φέρεται εἰς 333,000,000.

Ἡ θρησκεία τῶν λογίων κατὰ τὸν Κουφοτσον πρεσβεύει ἕνα μόνον θεόν· ἀλλ' ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ οἱ ἄρχοντες τιμῶσιν ἔτι καὶ τοὺς ἀστέρας καὶ τὰ ὄρη καὶ τὰς ψυχὰς τῶν γονέων καὶ τῶν σοφῶν.

Ἄλλη θρησκεία ἡ τοῦ Lao-tseu ἀκμάσαντος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ Κονφούτσου καὶ τοῦ Σωκράτους φαίνεται μίγμα δεισιδαιμονιῶν, μαγείας, θαυμάτων καὶ ἀγυρτιῶν, ἀνάλογον μὲ τὸν Νεοπλατωνισμὸν διεφθαρμένον.

Τρίτη δὲ θρησκεία εἰσήχθη ἐκ τῆς Ἰνδίας ἡ τοῦ Βούδα ἐπικρατοῦσα αὐτόθι ἐκ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν, παρακολουθουμένη δὲ ὑπὸ τριακοσίων ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων.

Αἱ ἐπαρχίαι διοικοῦνται ὑπὸ διαφόρων μεγιστάνων ἀνεξαρτήτων ἀνταποκρινομένων μετὰ τῆς αὐλῆς ἀμέσως, ὅταν δὲν συμφωνῶσι κατά τι. Δύο συνήθως ἐπαρχίαι ὑποτελοῦσιν εἰς ἕνα ἡγεμόνα, εἴτε ἀντιβασιλέα, ἑκάστη δὲ αὐτῶν ἔχει ἔπαρχον ἰδιαίτερον, ἕνα ἔφορον τῶν γραμμάτων, ἕνα ἐπιμελητὴν τῶν δημοσίων χρημάτων, ἕνα ποινικὸν δικαστὴν καὶ δύο ἐφόρους τὸν μὲν τῶν ἁλυκῶν, τὸν δὲ τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀποθηκῶν. Ἕκαστον δὲ τῆς ἐπαρχίας μέρος ἔχει κατωτέρους διοικητὰς καὶ δικαστάς. Οἱ ὑπάλληλοι διορίζονται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκ τριῶν ὀνομάτων προτεινομένων παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων συμβουλίου· διότι, ὡς εἴρηται, ὑπουργοὶ δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Κίναν· ἀλλὰ συμβούλια εἰδικὰ διέπουσι τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ὑπηρεσίας, οἷον τὰ στρατιωτικά, τὰ ναυτικὰ κτλ. Ἐκ τούτων τὸ τῆς δικαιοσύνης λέγεται συμβούλιον τῶν ποινῶν καὶ τῶν κολάσεων· διότι βάσανος καὶ δικαιοσύνη συνωνυμοῦσι σχεδὸν εἰς τὴν χώραν ταύτην, ὅπου ἡ ἰδέα τῆς Κυβερνήσεως παριστάνεται διὰ τοῦ συμβόλου τῆς ῥάβδου· τὸ δὲ συμβούλιον τὸ ἐπὶ τῶν ὑπαλλήλων ἐφορεύει πάντα τὰ λοιπὰ καὶ συγκεντρίζει εἰς ἓν τὰς δυνάμεις των.

Ἐκδίδοται κατ' ἔτος αὐτοκρατορικὸν μηνολόγιον περιέχον τοὺς κλάδους τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ τοὺς ταύτην διευθύνοντας· ὁμοίως δὲ καὶ ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἀναγγέλλουσα τὰ γενόμενα. Ἐκτὸς τῆς πολιτικῆς καθ' ὅλα τὰ ἄλλα ἡ ἐλευθεροτυπία ὑπάρχει ἀπόλυτος· ἀλλ' ὅταν ὁ γράφων εἰς τὸν τύπον δὲν τιμήσῃ τὸ γράμμα, διὰ τοῦ ὁποίου σημειοῦται τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος, ἀναβιβάζων αὐτὸ ἔξω τῆς γραμμῆς (τοῦ στίχου) εἰς τὴν κορυφὴν τῆς σελίδος, καὶ προστιθεὶς τιμητικόν τι ἐπίθετον, κινδυνεύει νὰ κατατμηθῇ μεληδὸν, καθὼς καὶ ἡ γενεὰ αὐτοῦ ὅλη!

Ἐπιπόλαιοι γεωγράφοι καὶ ἱστορικοὶ ἔφερον πάντοτε ἐκ τῶν ὑπερβορείων τόπων τὰ σμήνη τῶν βαρβάρων, τὰ ὁποῖα εἰσέβαλον εἰς τὴν Εὐρώπην μετὰ τὴν πτῶσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς δυναστείας καὶ καθεξῆς, ὡς ἂν ἦσαν ἱκανῶς εὐρύχωροι, ὥστε νὰ γεννήσωσι καὶ νὰ θρέψωσι τόσους λαούς· ἤδη ὅμως ὑπάρχει ἀποδεδειγμένον ὅτι πάντες σχεδὸν οὗτοι ἐξωρμήθησαν κυρίως ἀπὸ τὴν Ἀσίαν.

Ἀλλ' ἡ Ἀσία ὅλη εὑρίσκεται εἰς βαθὺ βυθισμένη σκότος, μόνη δὲ ἡ Κίνα κεῖται ὡς φάρος περὶ τὰς ἐσχατιὰς αὐτῆς ὑψωμένος. Εἰς τὰ χρονικὰ δὲ τῆς Κίνας εὑρίσκομεν τὴν ἱστορίαν καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν, μάλιστα δὲ τῶν ἀπειραρίθμων Ταρτάρων καὶ διαφόρων ἄλλων βαρβάρων, οἵτινες ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Ἀσίας ἐξῆλθον διὰ νὰ καταπλημμυρήσωσι τὴν Εὐρώπην. Οἱ Οὖνοι ἐπαπείλουν καὶ αὐτὴν τὴν Κίναν, πρὶν ἐπιπέσωσι κατὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Κράτους· διάφοροι δὲ Κινέζοι σοφοὶ ἔδειξαν εἰς τὸν Ῥεμουζὰτ καὶ Κλαπρὸθ ὅτι καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη οἷον Γέται καὶ Ἀλανοὶ καὶ Ἄσιοι, ἐρείπια τῶν Γοτθικῶν φυλῶν, ὑπελείφθησαν τῇδε κἀκεῖσε εἰς τὰ ὑψηλὰ τῆς Ἀσίας μέρη ὡς τέλματά τινα, τὰ ὁποῖα μένουσιν εἰς τὰς κορυφὰς, ἀφ' οὗ ἀποσυρθῇ ἡ πλημμύρα.

Διὰ τοῦτο ὁ Ῥεμουζὰτ ἐνησχολήθη ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἔρευναν τῶν Ἀσιανῶν ἐθνῶν, διαγράφων εἰς ὑπόμνημα ἰδιαίτερον τὴν ἔκτασιν τοῦ Κινεζικοῦ Βασιλείου ἀπὸ ἕνα αἰῶνα πρὸ χριστοῦ μέχρι τοῦδε· ἐπειδὴ πολλάκις καὶ πολλαχῶς τὰ ὅρια ταύτης μετεκινήθησαν, ποτὲ μὲν μέχρι τῆς Σογδιανῆς καὶ τοῦ Ὄξου, ἢ καὶ τῆς Ἀρμενίας, ὅπου ἔπεμψε μετανάστας, ποτὲ δὲ εἰς τὰ ἐνδότερα.

Κατὰ τὸν Ῥεμουζὰτ 87 ἔτη σχεδὸν πρὸ Χριστοῦ, ἡ δυναστεία τοῦ Χὰν (αὐτοκράτορος τῶν Κινέζων) ἐκοινώνει μετὰ τῶν περὶ τὸν Ὄξον τόπων, ζητοῦσα ἐκεῖθεν συμμαχίαν τινὰ κατὰ τῶν ἐπαπειλούντων ὁσημέραι τὴν ἐπικράτειάν του Οὔνων. Ἑκατὸν δὲ ἔτη μετὰ Χριστὸν στρατιὰ Κινέζων κατέβη μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Κασπίας θαλάσσης, καὶ παρ' ὀλίγον εἰσέβαλεν εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος. Τότε δὲ περίπου αὐτοκράτωρ αὐτῆς Ἀν-Θουν παρὰ τῶν Κινέζων καλούμενος (ἴσως τις ἐκ τῶν Ἀντωνίνων) ἔπεμψε καὶ πρεσβείαν διὰ τοῦ Τογκὶν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα υἱὸν τοῦ οὐρανοῦ λεγόμενον, ὥστε μικραί τινες καὶ μακρυναὶ σχέσεις ὑπῆρξαν βεβαίως μεταξὺ τῶν δύο τούτων μεγάλων ἐθνῶν, τὰ ὁποῖα ἦσαν κύρια τῶν πλείστων ἄλλων· συνυπαντήθησαν δὲ πρὸς ὀλίγον καὶ εἰς τὰ μεθόριά των, ἴσως μάλιστα καὶ ἐκινδύνευσαν νὰ συγκρουσθῶσιν ἀνεπαισθήτως, καθὼς ἐγγίζονται δύο γίγαντες διαβαίνοντες διὰ νυκτὸς πλησίον ἀλλήλων.

Ἀλλ' ἡ Κίνα ἐξετάθη πρὸς δυσμὰς διαφερόντως κατὰ τὸν 7. καὶ 8. αἰῶνα· διότι τότε συμπεριέλαβεν εἰς τῆς ἐπικρατείας της τὸν εὐρύχωρον περίβολον καὶ βασίλεια ὁλόκληρα, καθὼς τὴν Βοχαρίαν, τὴν Καρίσμην καὶ τὴν Σαμαρκάνδαν· οἱ δὲ μεταξὺ Κασπίας καὶ Ὄξου νομάδες λαοὶ ἀνεγνωρίσθησαν κατ' ὄνομα τοὐλάχιστον καὶ πρὸς καιρόν τινα μόνον ὑποτελεῖς· ἀλλὰ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ τελευταίου τῶν Σασανιδῶν βασιλέων τῆς Περσίας εἰς τὴν Κίναν εὑρῆκεν ἄσυλον φεύγων τὴν πορθητικὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἰσλαμισμοῦ θριαμβεύοντος.

Μετὰ ταῦτα ὅμως ὑπέστη καὶ ἡ Κίνα τὰς περιπετείας τῆς τύχης καὶ εἰς πολλὰ μάλιστα ὑπὸ τῶν ὑπερβορείων ἐθνῶν διεμελίσθη βασίλεια, οἷον τὸ Κιτάνς, Ἰαγγουτένς κτλ. ἕως οὗ ἐκυριεύθη παντελῶς

ὑπὸ τῶν Μογγόλων. Ἀλλ' οὗτοι μεγαλυνθέντες ἐξέτειναν πάλιν πρὸς δυσμὰς τὴν δύναμιν καὶ τὸ ὄνομα τῆς Κίνας· διότι κατήντησαν μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Σιλεσίας. Ἔγγονος δέ τις τοῦ Γκέγγις Χὰν ὠνομάσθη νικητὴς τῶν Φράγκων, ἐν ᾧ ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ὑπετέλει εἰς τὸν μέγαν Χὰν τῆς Ταρταρίας, αὐτοκράτορα δὲ τῆς Κίνας.

Τότε ἐκ νέου οἱ Βάρβαροι εἰσέβαλον ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Ἀσίας εἰς τὰ βόρεια τῆς Εὐρώπης, τὴν δὲ Κίναν διεμερίσθησαν τοῦ Γκέγγις Χὰν οἱ ἀπόγονοι ἐπὶ τῆς δυναστείας τοῦ Μίγγ· ἐγνωρίσθη ὅμως πλειότερον ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ τῶν ἄλλων λαῶν καὶ βαθμηδὸν πάλιν ἐξηπλώθη ἐπὶ τῆς κρατούσης νῦν δυναστείας τῶν Μαντσοῦ, ὥστε πλῆθος ὀχυρωμάτων, φρουρίων καὶ στρατιωτικῶν σταθμῶν κατέχει τὴν ἐπικράτειαν ὅλην ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἐσχατιῶν ἕως ἐπέκεινα τῆς Κασγὰρ κειμένης ἐν μέσῳ σχεδὸν Πεκίγγ καὶ Βιέννης!

Ὁ Κλαπροθ καὶ ὁ Ρεμουζὰτ ἐπόνησαν πολὺ καταγινόμενοι νὰ διευκρινίσωσι τὴν ἱστορίαν τῶν Ταρτάρων, τῶν ὁποίων καὶ τὸ ὄνομα, ὡς ἀξίων δῆθεν υἱῶν τοῦ Ταρτάρου, κατεπτόησε πάντοτε τὴν Εὐρώπην.

Τὸ φοβερὸν τῷ ὄντι τοῦτο ἔθνος διαιρεῖται εἰς πέντε κυρίως μεγάλας φυλάς, τοὺς Τογγούσους, τοὺς Μογγόλους, τοὺς Μάντσους, τοὺς Γούρκους καὶ τοὺς Θουβέτας.

Ἐκ τούτων οἱ ἀνατολικώτατοι πάντων Τογγοὺς κατοικοῦσιν πολλὰς ἑκατοντάδας τετραγωνικῶν λευγῶν καὶ πολλάκις κατέσχεσαν τῆς Κίνας κύριοι· διότι ἐκ τοῦ δεκάτου ἡδηαἰῶνος κατέλαβον τὰ βόρεια αὐτῆς, ἀνηγόρευσαν δὲ αὐτοκράτορα τὸν ἡγεμόνα των (Χαν) ἀπαιτοῦντες καὶ τῶν ἄλλων Ταρταρικῶν φυλῶν τὴν ὑποταγήν. Τογγοῦσος αὐτοκράτωρ ἐκ τῆς δυναστείας τοῦ Κὶν ἐζήτησε φόρον κατὰ τὸ 1210 παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν Μογγόλων, κελεύων αὐτὸν νὰ ἀκούσῃ γονυκλιτῶς τὰς προσταγὰς τοῦ κυριάρχου του· ἀλλ' ἐκεῖνος στραφεὶς πρὸς νότον ἔπτυσεν εἰς τὸν ἀέρα καὶ εἶπεν «Ὁ πέμψας Σε λέγεται υἱὸς τοῦ ἡλίου, ἀλλ' οὔτε ἄνθρωπος ὑπάρχει.»

Μετ' ὀλίγον τῷ ὄντι ὁ Γκέγγις Χὰν καταστρέψας τοὺς Τογγοὺς ἀνήγειρε τὴν δύναμιν τῶν Μογγόλων.

Οἱ Τογγοὺς ὅμως ἀνέλαβον κατά τινα τρόπον ὕστερον· διότι οἱ νῦν βασιλεύοντες τῆς Κίνας Μαντσοὺ ἐξ ἐκείνων γενεαλογοῦνται.

Ἡ ἱστορία δὲ ἀναφέρει ποτὲ λαὸν τοσοῦτον ἐκτεθέντα διὰ τῶν πολέμων, ὅσον οἱ Μογγόλοι· ἐπειδὴ ὁρμηθέντες ἐκ τῆς λίμνης Βέβκαλ ηὐξήθησαν ὡς ὄγκος μέγας χιόνος ἐκ τῶν ὀρέων καταφερόμενος, καὶ νέους πάντοτε λαοὺς προσλαμβάνοντες καθ' ὁδὸν, ὑπέταξαν τὴν Κίναν, τὴν Κοχιγχίνην, τὴν Ἰαπωνίαν, τὴν Γιάβαν, τὴν Περσίαν, τὰς πρὸς τὸν Καύκασον χώρας, τὴν Ῥωσσίαν, τῆς ὁποίας ἡ ὑποτέλεια διήρκεσε μέχρι τοῦ 16 αἰῶνος, καὶ τὴν Πολλωνίαν, ὅπου οἱ Τάρταροι νικήσαντες κατὰ τὴν μάχην τοῦ Λίγνιτς ἐγέμισαν ἐν νέᾳ σάκκους μεγάλους ἀπὸ κομμένα αὐτία.

Οἱ υἱοὶ καὶ στρατηγοὶ τοῦ βαρβάρου τούτου Ἀλεξάνδρου ἐχρημάτισαν καὶ αὐτοὶ ἄλλοι Ἀλέξανδροι· ἡ δὲ ἐπιδρομὴ αὐτοῦ ἦτο καταστρεπτική, ὡς ἡ τοῦ Ἀττίλα. Καὶ ὁ μὲν Μακεδὼν ἔκτισε τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὁ δὲ Τάρταρος ἔκαυσε τὴν Σαμαρκάνδαν καὶ Βοχαρίαν, ἠφάνισε τὸν πολιτισμὸν τῆς Περσίας καὶ Κίνας, ἐπαπείλει δὲ καὶ τὸν τῆς Εὐρώπης ὅλης.

Ἡ καταγωγὴ τῶν Μογγόλων μένει εἰσέτι σκοτεινὴ· διότι καὶ ἡ ἐκδοθεῖσα παρὰ τοῦ Schmidt αὐτῶν ἱστορία, σύγγραμμα Μογγόλου τινος ἡγεμόνος, περιέχει τοσαύτας ἱερολογίας τοῦ Βουδιστικοῦ δόγματος, τὸ ὁποῖον ἐπρέσβευον, ὥστε ἀναβιβάζει τὴν γενεὰν τοῦ Γκεγγις Χαν μέχρι τῆς ἀρχῆς τοῦ κόσμου. Οὕτως ἐμφυλίζουσι καὶ οἱ παλαιοὶ χρονογράφοι εἰς κενοδόξους, ἀλλὰ ψευδεῖς ἥρωας τὴν γενεαλογίαν τῶν νεωτέρων ἐθνῶν, τοὺς Φράγκους π. χ. εἰς τὸν Ἕκτορα, καὶ τοὺς Βρεταννοὺς εἰς τὸν Βροῦτον.

Οἱ Τοῦρκοι διέπρεψαν πολὺ ἐπὶ τῶν Ταρταρικῶν κατακτήσεων. Πολλὰ αὐτῶν πλήθη ἠκολούθουν τὴν στρατιὰν τοῦ Γκένγκισχαν· ἔπειτα δὲ ἐλεηλάτησαν καὶ ἐπόρθησαν πολλὰς χώρας πρὸς ἴδιον αὐτῶν ὄφελος· ἐκ δὲ τῶν κατορθωμάτων τούτων τὸ τελευταῖον καὶ περιφημότατον ὑπῆρξεν ἡ οἰκτρὰ καταστροφὴ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας καὶ ὡς ἐπισφράγισμα τῆς συμφορᾶς ἡ ἅλωσις τῆς δυσυχοῦς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ δόξα τῆς κατακτήσεως ταύτης ἠμαύρωσε τὰς ἄλλας φυλὰς τῶν Τούρκων, ὅθεν ὡς τοιοῦτοι ἐπεκράτησε τοῦ λοιποῦ νὰ θεωρῶνται μόνον οἱ Ὀθωμανοί· ἀλλὰ κυρίως ἡ φυλὴ αὕτη κατεῖχε μεγάλην χώραν ἔνθεν μὲν μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῆς λίμνης Βαικάλ, ἔνθεν δὲ μεταξὺ τῶν Σαμογεδων καὶ τῶν Ἰνδῶν.

Οἱ Θουβέται ἔμειναν περιωρισμένοι εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἦσυχοι ἕως τοῦ Θ'. αἰῶνος, ὅτε ἐξῆλθον ὡς πορθηταὶ μέχρι τοῦ Βεγγαλικοῦ κόλπου.

Συμβεβηκὸς περίεργον, ἀλλ' οὐχὶ τοσοῦτον γνωστὸν ὅτι τῆς Εὐρώπης ἤδη βεβαρυμένης ἀπὸ τοὺς σαυροροικοὺς πολέμους, ὁ ἔγγονος τοῦ ΓγέγκισΧαν κνταπεκρίνετο διπλωματικῶς μετὰ τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας Φιλίππου τοῦ Ὡραίου καὶ πρεσβείαν ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὑποσχόμενος τὴν βοήθειάν του, μάλιστα δὲ δύναμιν ἱππικοῦ πρὸς ἀνάκτησιν τῶν ἁγίων τῆς Ἱερουσαλὴμ τόπων. Τὰ ἔγγραφα πάντα τοῦ Ταρτάρου διατηρούμενα εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Γαλλικῆς μοναρχίας ἀνεγνώσθησαν παρὰ τοῦ Ῥεμουζάτ.

Ἡ ἐπιμιξία τῶν Ταρτάρων καὶ τῶν Εὐρωπαίων ηὔξησε κατὰ διαφόρους καιρούς· διότι πολλοὶ μοναχοὶ Ἰταλοί, Γάλλοι, Βέλγοι ἐπέμφθησαν ὡς πρέσβεις πρὸς τὸν μέγαν Χὰν. Διάσημοι δὲ πάλιν Μογγόλοι ἦλθον εἰς τὴν Ῥώμην, Βαρκελώνην, Βαλεντίαν valence, Λούγδουνον, Παρισίους, Λονδῖνον καὶ Νόρθαμπτον. Φραγκισκάνος δέ τις Νεαπολίτης ἐχρημάτισεν ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Πεκίνου, ὁ δὲ διάδοχός του ἐδίδαξεν ὡς καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν Παρισίοις. Ἀλλὰ πόσοι ἄλλοι ἄραγε ἧττον γνωστοὶ ἀπεπλανήθησαν εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς Ἀσίας, ὡς αἰχμάλωτοι, ἢ ὡς φιλοκερδεῖς, ἢ ὡς ἀγύρται καὶ τυχοδιῶκται! Οὕτως Ἄγγλος τις ἐξορισθεὶς τῆς πατρίδος του διὰ κακουργήματα ἐπέμφθη παρὰ τῶν Ταρτάρων πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας· ὑποθηματοποιός τις δὲ Φλαμάνδος συνήντησεν εἰς τὴν Ταρταρίαν Οὔγγραν γυναῖκα Παγκέταν τοὔνομα ἀπαχθεῖσαν αἰχμάλωτον· ἔπειτα χρυσοχόον τινα Παρισιανὸν καὶ νέον ἄλλον ἐκ τοῦ Rouen παρευρεθέντας εἰς τὴν ἅλωσιν τῶν Βελγράδων.

Ἐκτὸς δὲ τούτων εἶδε καὶ Ῥώσσους καὶ Οὔγγρους καὶ Φλαμάνδους. Τάρταρος ἐπώλει περικεφαλαίας εἰς τὰ στρατόπεδα τοῦ Ὡραίου Φιλίππου. Πολλοὶ ἔμποροι τέλος ἐκ Βρεσλαβίας, Πολλωνίας, Αὐστρίας ἀπῆλθον εἰς τὴν Ταρταρίαν. Οὕτω δὲ ἀπεπλανήθη καὶ ὁ Μαρκόπωλος, αἱ δὲ θαυμάσιοι αὐτοῦ καὶ ἐκστατικαὶ διηγήσεις ἐπιστρέψαντος ἐκίνησαν μετά τινα ἔτη τὴν περιέργειαν τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου· διότι ἀναζητῶν συντομωτέραν ὁδὸν φέρουσαν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ὅθεν ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς τῆς Βενετίας, ἀνεῦρεν ἀνελπίστως νέον κόσμον τὴν Ἀμερικήν.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ.

—

Τεσσαράκοντα φιλοσόφων Κινέζων συγγράμματα κατέχει ἡ δημόσιος βιβλιοθήκη τῶν Παρισίων· ἀλλ' αὐτὰ εἰσέτι περιμένουσιν ἀναγνώστας. Ἐν τοσούτῳ ὁμολογεῖται γενικῶς ὅτι ἐκ τῶν διαφόρων συστημάτων τῆς φιλοσοφίας ἐπικρατεῖ μάλιστα εἰς τὴν Κίναν ἡ τοῦ Κουνφούτσου, τοῦ ὁποίου τὰ δόγματα, μίγμα ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς, φέρουσιν εἰς πάντας τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας τοὺς βαθμούς.

Πολλὴ ἀναλογία ὑπάρχει μεταξὺ Κουνφούτσου καὶ Σωκράτους, ἐπειδὴ ἐγεννήθησαν σχεδὸν ταὐτοχρόνως, εἶχον τὴν αὐτὴν κλίσιν εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς φιλοσοφίας, ἀπέφευγον δ' ὁμοίως τὴν θεωρίαν, διδάσκοντες τὴν ἠθικήν.

Ἰδιαιτέρως δὲ ἡ φιλοσοφία τοῦ Κινέζου Σωκράτους ὑποβάλλει τὸν νέον εἰς τον γέροντα, τὸν υἱὸν εἰς τὸν πατέρα, τὸν δευτερότοκον ἀδελφὸν εἰς τὸν πρωτότοκον, τὸν ὑπήκοον εἰς τὸν ἄρχοντα, ἢ δικαστήν, τούτους δὲ πάντας εἰς τὸν Βασιλέα, κατασκευάζων οὕτω κοινωνικήν τινα πυραμίδα ἀπὸ τῶν κατωτάτων εἰς τοὺς ἀνωτάτους· ἀδιαφορεῖ δὲ ἂν οὕτη σύγκηται ἐκ ζώντων σωμάτων, ἢ σκελετῶν, καὶ ἂν περιέχῃ εἰς τὸ κέντρον ναὸν, ἢ τάφον· τιμᾷ ὅμως τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην ὡς πρωτίστας τῶν ἀρετῶν, ἀναρέρει δὲ πρὸ πάντων καὶ τοῦτο «Ὃ σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς.»

Ἀλλ' ἐκ τῶν τοιούτων παραδειγμάτων δὲν ὠφελήθησαν οὐτ' αὐτοὶ οἱ θιασῶται ἐξ ἐπαγγέλματος τῆς Κονφουτσικῆς Μανδαρινῆς φιλοσοφίας! ὅθεν παντοῦ τοὺς εὕρισκον οἱ Εὐρωπαῖοι δολίους, ἀσώτους, ψεύστας δειλούς· ἴσως ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐνοχοποιῶμεν κατὰ τοῦτο τὴν φιλοσοφίαν, καθὼς οὔτε εἰς τὰς κατηγορίας τοῦ Ἀριστοτέλους νὰ ἀποδίδωμεν τῶν σχολαστικῶν τοὺς παραλογισμοὺς καὶ τὰς καταχρήσεις.

Ὁ Κουνφοῦττος συνέγραψε διάφορα βιβλία μυστηριώδη καὶ παραβολικά. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀντίπαλός του Λαο-Τσεου κατὰ τοῦτο δὲν διαφέρει. Ἐπειδὴ ἐξηγῶν τὰ πάντα διὰ τῶν ἀριθμῶν, ἐνθυμίζει τοὺς Πυθαγορείους τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς Νεοπλατωνιστὰς τῶν τελευταίων χρόνων τῆς ἑλληνικῆς δόξης. Ἰδιαιτέρως δὲ λέγει ὅτι τὸ ἓν ἐγέννησε τὰ δύο, τὰ δὲ δύο ἐγέννησαν τὰ τρία, τὰ τρία δὲ παρήγαγον τὸ πᾶν.

Ἡ παιδιὰ τῶν ἀριθμῶν παρεμβαίνει πολὺ εἰς τοὺς συνδυασμοὺς τῶν ἐννοιῶν τῶν Κινέζων· διότι ὡς λεπτολόγοι ἀριθμοῦσι πάντα τὰ στοιχεῖα, πάσας τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας, τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς ποιότητας· ὅθεν ἑκάστη τάξις τῶν ἀντικειμένων τούτων ἔχει ἰδιαίτερόν τινα ἀριθμὸν. οἷον ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, τὸ κενὸν καὶ τὸ πλῆρες τὰ δύο· ἄλλα δὲ καὶ τὰ τρία· διότι ὑπάρχουσι παντοῖαι τριάδες δηλ. τριὰς τῶν τριῶν πρωτίστων ἀρετῶν, τριὰς τῶν ἀρχαιοτάτων βασιλέων, τριὰς τοῦ ἀνθρώπου τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς δὲ τὰ τέσσαρα ἀνάγονται αἱ τέσσαρες θάλασσαι, οἱ τέσσαρες καιροὶ τοῦ ἔτους, οἱ τέσσαρες βάρβαροι λαοὶ κτλ. Εἰς δὲ τὰ πέντε, αἱ πέντε κοινωνικαὶ σχέσεις, τὰ πέντε χρώματα, οἱ πέντε πλανῆται, τὰ πέντε σπλάγχνα κτλ.

Παρομοιάζω τὸν Κονφοῦτσον μὲ τοὺς πολιτικοὺς ἐκείνους τῆς Ἑλλάδος ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι ὠνομάσθησαν ἐξόχως Σοφοί. Διότι καὶ αὐτοῦ ὅλη ἡ σοφία εἶχε σκοπὸν τὴν ἠθοποίησιν τῆς κοινωνίας καὶ τὸν κανονισμὸν τῆς Κυβερνήσεως. Καὶ κατὰ μὲν τὸ δεύτερον τοῦτο ἐπέτυχε· διότι ἡ ἑνότης τῆς Κινεζικῆς μοναρχίας διετηρήθη εὐτυχῶς· τὸ πρῶτον ὅμως δὲν ἦτο ἐπιχείρημα τόσον εὐκόλως ἐκτελεστόν· ἀλλ' ὁ Κονφοῦτσος πρέπει νὰ τιμᾶται ὁμοίως καὶ διὰ τοὺς γενναίους σκοποὺς καὶ διὰ τὴν ἀγαθὴν καρδίαν του ἐνταυτῷ· ἐπειδὴ κατώρθωσε νὰ ἐπιστήσῃ τὴν διάνοιαν ὡς διευθύντριαν τῆς κοινωνίας, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει μὲν καὶ ηὔχετο ὁ Πλάτων, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἠξιώθη πραγματικῶς νὰ ἴδῃ οὔτε αὐτὸς, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς εἰς κανένα ἄλλον τόπον.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Κουνφούτσου ἀνεύθη μάλιστα καὶ ἐτελειοποιήθη παρὰ τῶν μαθητῶν του· ὅθεν ἐκ τῶν πέντε βιβλίων (Κίγγ) τῶν ἀποδιδομένων εἰς αὐτὸν, μόνον τὸ Α'. συνέταξε ἐξ ἰδίων, τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα συνεραν ίσθη ἐξ ἄλλων, τὰ δὲ τέσσαρα ἠθικὰ βιβλία, λεγόμενα Τσοῦ, συνελέχθησαν ὑπὸ τῶν ἀκροατῶν, ἢ ὀπαδῶν του.

Τὸ σεβασμιώτατον διὰ τὴν ἀρχαιότητά του ἐκ τῶν βιβλίων τούτων ὀνομάζεται Κίγγ· ἔχει δὲ ὡς βάσιν δύο σύμβολα δηλ. μίαν γραμμὴν συνεχῆ καὶ ἑτέραν τεθλασμένην, αἱ ὁποῖαι διαφόρως ἀνὰ τρία τεμάχια συναπτόμεναι ἀποτελοῦσι 64 σχήματα. Τὰ τριγράμματα ταῦτα κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Κινέζων ἐφευρέθησαν παρὰ τοῦ πρώτου αὐτῶν νομοθέτου Φώχη τριάκοντα αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ. Ἡ ἔννοια τῶν μυστηριωδῶν συμβόλων τούτων ἐνησχόλησε παμπόλλους ὑπομνηματιστὰς, καθὼς ἡ ποίησις τοῦ Δάντη· διαμένει ὅμως εἰσέτι σκοτεινὴ καὶ ἀκατάληπτος. Ἐκ τούτων ὠφελούμενοι 1200 ἔτη περίπου πρὸ Χριστοῦ δύο αὐτοκράτορες πατὴρ καὶ υἱὸς ὁ Οὐὲν Οὐὰγγ καὶ ὁ Τσεου Κογγ προσέθηκαν εἰς ἕκαστον τῶν 64 ἐμβλημάτων χαρακτῆράς τινας ἄλλους αἰνιγματώδεις μὲν καὶ αὐτοὺς, ἀλλὰ συνηγοροῦντας, ὡς φαίνεται, ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς των.

Μετὰ δὲ 600 ἔτη ἐπελθὼν καὶ αὐτὸς ὁ Κονφοῦτσος ἐξέδωκε τὰς πολιτικὰς ἰδέας αὐτοῦ ὡς ἑρμηνείαν τῶν θεσπεσίων συμβόλων ἐκείνων διὰ νὰ καταστήσῃ καὶ αὐτὰς σεβασμίας· ἀλλὰ τὸν Κονφοῦτσον ἀνεσκεύασεν αἱρετικός τις τοῦ 13 αἰῶνος διατεινόμενος ὅτι ἡ μὲν εὐθεῖα γραμμὴ ἐσήμαινε τὴν ἐνεργὸν ἀρχὴν τῆς φύσεως, ἡ δὲ τεθλασμένη τὴν παθητικήν, βλέπων δὲ φυσικὰ ζητήματα ὅπου ὁ Κονφοῦτος εὕρισκεν ἠθικὴν καὶ πολιτικήν.

Τὸ βιβλίον ἄρα τοῦτο ἀνεδείχθη ὡς δένδρον, ὅπου ἐμφυλίσθησαν παντοίων εἰδῶν καρποί, ἢ μᾶλλον τὰ

διάφορα συστήματα ἐμφυλίσθησαν καὶ σχόλια ἀκατανόητου κειμένου περιετυλίχθησαν εἰς αὐτὸ ὡς ἡ κλωστὴ εἰς τὴν ἄτρακτον.

Τὸ δεύτερον βιβλίον Τσοὺ Κιγγ ἦτο ἀπάνθισμα διαφόρων ἱστοριῶν περιστρεφόμενον εἰς μόνην τὴν χρονολογίαν τῆς Κίνας· κατεκάη δὲ ὑπό τινος τυράννου Χοάγγ· διότι περιεῖχεν ἠθικῆς καὶ πολιτικῆς ἰδέας ἀντιβαινούσας εἰς τὰ τυραννικά του φρονήματα· ἀλλ' ἀνεπληρώθη ἔπειτα ἐν μέρει ἀπὸ μνήμης, προσθειμένων καὶ 25 ἄλλων κεφαλαίων ἐξ ἑνὸς ἀντιτύπου ἀνευρεθέντος εἰς τοῖχον τῆς οἰκίας αὐτοῦ τοῦ Κουνφούτσου· περιλαμβάνει δὲ σήμερον πολλὰς ἠθικὰς καὶ πολιτικὰς εἰσηγήσεις, λόγους βασιλέων, ὀνειδισμοὺς ὑπουργῶν κτλ. ὁ δὲ Ἰησουίτης ἱερομόναχος Regis θεωρεῖ τὸ βιβλίον τοῦτο, τὸ ὁποῖον καὶ μετέφρασεν, ὡς ἀρχαιότερον καὶ αὐτῆς τῆς πεντατεύχου τοῦ Μωϋσέως.

Ἄλλο βιβλίον Chi-king περιέχει 311 λυρικὰ ποιήματα ἀρχαῖα ἐν εἴδει ἀσμάτων συντεθέντων 300 ἔτη πρὸ τοῦ Ὁμήρου· 1200 δὲ πρὸ Χριστοῦ. Ἐπαινος μεγιστάνων, κατάκρισις ὑπουργῶν, ὀλοφυρμοὶ καὶ θρηνῳδίαι διὰ τὰς συμφορὰς τοῦ βασιλείου, συμβουλαὶ διὰ τὴν ἐκ τούτων ἀπαλλαγὴν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὑπάρχουσιν ὑπόθεσις τῶν εἰδυλίων τούτων.

Τὰ δύο τελευταῖα βιβλία Κὶγγ δὲν μετεφράσθησαν εἰσέτι. Γνωρίζεται μόνον ὅτι ἐξ αὐτῶν τὸ μὲν πραγματεύεται περὶ ἱεροτελεστιῶν (Λι-Κι) τὸ δὲ περὶ ἱςορίας, τὴν ὁποίαν συνέταξεν αὐτὸς ὁ Κουνφοῦτσος ὡς μάθημα μᾶλλον ἠθικῆς, ἢ διήγησιν ξηρὰν παρελθόντων συμβαμάτων· ἀλλ' ἡ διδασκαλία αὕτη συνέχεται τόσον μὲ τὴν δύναμιν τῶν φράσεων καὶ τὴν τέχνην, ἢ τὰ μυστήρια τοῦ Κινεζικοῦ λόγου, ὥστε καταντᾷ δύσληπτος εἰς τοὺς ξένους· ἐπιγράφεται δὲ *ἔαρ καὶ φθινόπωρον*, ὡς ἂν ἔλεγέ τις χρονικά· εἰς τὴν λέξιν ὅμως ἔαρ παρακοκουθοῦσι πολλαὶ ἠθικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἰδέαι συνυπακουόμεναι, καθὼς καὶ εἰς τὴν τοῦ φθινοπώρου, ὥστε καὶ ἡ ἐπιγραφὴ τοῦ βιβλίου περιλαμβάνει πολλὴν ἔννοιαν.

Ἐκ δὲ τῶν τεσσάρων ἠθικῶν βιβλίων τὸ μὲν λεγόμενον *Μεγάλη μελέτη* μετεφράσθη καὶ ἐξεδόθη παρὰ τοῦ Pauthier· ὑπάρχει δὲ συρραφὴ κεφαλαίων ἀνηκόντων εἰς αὐτὸν τὸν Κουνφοῦτσον καὶ διαφόρους θιασώτας του· τὸ δὲ δεύτερον φέρει τὸ ὄνομα μαθητοῦ τινος τοῦ φιλοσόφου· τὸ τρίτον περιλαμβάνει ἀποφθέγματα καὶ ὁμιλίας αὐτοῦ· τὸ δὲ τέταρτον, ἔργον τοῦ ἐγγόνου του, ἐξεδόθη μεθηρμηνευμένον παρὰ τοῦ Ῥεμουζάτ.

Ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ, ὡς εἴ πέρ τις ἄλλος μέχρι τῆς ἐποχῆς του, ἐξηκρίβωσε τὴν θρησκείαν τοῦ Βούδα. Αὕτη ἀναλογεῖ μὲ τὸν λεγόμενον πανθεϊσμόν. Διότι κατ' αὐτὴν μόνη ὑπάρχει ἡ ἀπόλυτος μία οὐσία· αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι κατὰ μέρος ὑπάρξεις, εἴτε πάντα τὰ ὄντα θεωροῦνται ὡς ἔκφρασις ἢ δήλωσις ταύτης. Ἐπειδὴ δὲ ἐκείνη θεωρεῖται ὡς πραγματικὴ, ταῦτα ὑπολείπονται ὡς ἁπλᾶ φαινόμενα· ὥςε ὁ προσβάλλων ἡμᾶς κόσμος δὲν ἔχει τινὰ βεβαίαν ὑπόστασιν, ἀλλὰ φαίνεται μόνον. Καὶ ἡ ἀπόλυτος δὲ αὐτὴ οὐσία οὔτε μορφὴν ἔχει, οὔτε κατηγορούμενον, καὶ χαρακτῆρας!! ὥστε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τῆς ἀναλύσεως διαφεύγει παντελῶς ἅπασα ἡ οὐσία, τὸ πᾶν δὲ καταντᾷ εἰς χάος καὶ ἄβυσσον, ὅπου περιέπεσον οἱ Ἀλεξανδρινοὶ, καθὼς ἐσχάτως καὶ οἱ Γερμανοὶ φιλόσοφοι!

Ἀλλὰ τὸ καθαρὸν Ὄν ὑπάρχει ὁ Βούδας, ἡ ὑπερτάτη καὶ ἀκατάληπτος διάνοια· ἐξ αὐτοῦ δὲ ὡς ἀκτινοβολοῦντος παράγονται τὰ λοιπὰ ὄντα, ἡ δὲ φωτιστικὴ αὕτη δύναμις ἐλαττοῦται καθ' ὅσον μακρύνεται αὐτοῦ εἰς τὸ διάστημα καὶ εἰς τὸν χρόνον.

Διὰ νὰ εἰσαξῇ τὴν ἰδέαν τοῦ ἀπείρου εἰς πνεύματα βαναύσων ἀνθρώπων ἡ θρησκεία αὕτη πολλαπλασιάζει τεραστίως τοὺς κόσμους, ὑποτιθεῖσα διαφόρους ἀλλεπαλλήλους τάξεις, ὅπου ἐνδιαιτῶνται ὄντα βαθμηδὸν τελειότερα, μέχρι τῶν ὁποίων δύναται νὰ ὑψωθῇ ὁ ἄνθρωπος. (ἴδε Τίμαιον Πλάτωνος).

Καθὼς δὲ ὁ τόπος κατέχεται ὑπὸ ἀπειροπληθῶν κόσμων, οὕτω καὶ ὁ χρόνος διαιρεῖται εἰς ἀπειραρίθμους περιόδους, εἴτε κάλπας· ἑκάςη δὲ κάλπα ἀποτελεῖ τὴν ζωὴν ἑνὸς κόσμου· διαιρεῖται δὲ εἰς τέσσαρας περιόδους. Κατὰ τὴν πρώτην τούτων ὁ κόσμος μορφοῦται, εἴτε συγκροτεῖται, τὰ ὄντα τότε εὑρίσκονται εἰς τὸν τόπον τῶν μορφωμάτων· ἀλλὰ προϊόντος τοῦ χρόνου ἡ ἀρετὴ τοῦ Βούδα ἐξασθενεῖται κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ τὰ πάντα παρακμάζουσιν· ἀπὸ δὲ τὸν κόσμον τῶν μορφωμάτων, ἢ εἰδῶν αἱ οὐσίαι καταβαίνουσιν εἰς τὸν τῶν ἐπιθυμιῶν· αὐτόθι διαγείρεται ἡ ὄρεξις τῶν, ἀφ' οὗ γευθῶσιν ὕδατός τινος ἀναβρύοντος καὶ ἡδέος ὡς τὸ πίαρ καὶ τὸ μέλι. Ἂν καὶ ἡ ἡδυπάθειά των ὑπάρχῃ ἁβρὰ καὶ μετρία, ἀμαυροῦται ὅμως ἡ λαμπρότης των· ἔπειτα δὲ φαγοῦσαι βρῶμά τι παχύτερον, γίνονται βίαιοι καὶ ἐμπαθεῖς διὰ τοῦ συνδυασμοῦ τῶν φύλων, ἀκολούθως δὲ περιπίπτουσιν εἰς τὴν δουλείαν καὶ τὴν σκοτομαιαν τῶν αἰσθήσεων.

Ἡ πτῶσίς των ἐν τοσούτῳ ἐμποδίζεται, ὁ δὲ κόσμος εὑρίσκεται εἰς στάσιμόν τινα κατάστασιν ὡς ἐν ἰσορροπίᾳ διαρκοῦσαν μέχρι τινός. Ἀλλ' ὀλίγῳ ὕςερον ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἀκάθεκτος πρὸς τὰ κάτω ροπὴ, καὶ πλησιάζει ὁ καιρὸς τῆς καταςροφῆς, ἀναγγελλόμενος διὰ καταιγίδων, ἐμπρησμῶν καὶ κατακλυσμῶν. Τὰ κακὰ ταῦτα ἀναβαίνουσιν ἀπὸ στεγάσματος εἰς στέγασμα τῶν ἀλλεπαλλήλων κόσμων, ἕως οὗ ἐκλείποντος μὲν τοῦ ἀγαθοῦ, πλεονάζοντος δὲ τοῦ κακοῦ, ἐπέλθῃ ἡ μεγάλη πυρκαϊὰ, ἥτις εἰς ἑπτὰ ἡμέρας καταναλίσκει τὰ ζῶα καὶ τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους καὶ δαίμονας. Τότε τὸν τόπον τοῦ κόσμου καταλαμβάνει τὸ κενὸν, καὶ οὔτε ἡμέρα, οὔτε ἥλιος πλέον ὑπάρχει, ἐπικρατεῖ δὲ πανταχόθι τὸ σκότος.

Πάντα ταῦτα περιλαμβάνονται εἰς μίαν καὶ μόνην κάλπαν· αἱ δὲ οὐσίαι (τὰ ὄντα) τῶν ἀνωτέρων στεγασμάτων τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου δὲν ἐφικνοῦνται αἱ τοιαῦται καταστροφαὶ, διαρκοῦσι πολὺ πλειότερον παρ' ὅσον διαρκεῖ μία ἐκ τῶν τοιούτων μεταβολῶν. Τινὲς π. χ. ζῶσιν ὡς 80,000 κάλπας!!

Ὁποία καταπληκτικὴ ἀφθονία αἰώνων καὶ κόσμων εἰς τὸ πνεῦμα τῶν Βουδιστῶν!

Μεταξὺ δὲ τῶν αἰώνων καὶ κόσμων τούτων δηλ. ἐκ μακρῶν διαλειμμάτων καὶ διαττημάτων ἀναφαίνεται

ἡ ἀπόλυτος οὐσία τοῦ Βούδα, δηλ. γίνονται ἐνσαρκώσεις τοῦ θεοῦ τούτου. Οἱ σωματοποιούμενοι τότε Βούδαι ἔρχονται ὅταν πληρωθείσης τινὸς ἡλικίας (περιόδου) μέλλωσι νὰ ἐγκαινιάσωσι τὴν ἐπερχομένην καὶ νὰ δείξωσι τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Ὁ τελευταῖος δ' αὐτῶν ἐπιφανεὶς ἐλέγετο Σακωα-Μενη, μεσίας τοῦ Βουδισμοῦ γεννηθεὶς ἐκ παρθένου. Ὁ Βούδας οὗτο εἶχε δύο οὐσίας ἐξ ὧν ἡ μὲν ἦτο γεννητὴ, ἢ θνητὴ, καὶ εἰς μεταμορφώσεις ὑποκειμένη, ἡ δὲ ἦτο αὐτὸς ὁ νόμος δηλ. αἰώνιος καὶ ἀναλλοίωτος. — Ὁ βίος τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ τούτου ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς πλῆθος μύθων καὶ παραδόσεων· διότι εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεώς του προστίθεται καὶ ἡ διήγησις τῶν προηγηθεισῶν ἐνσαρκώσεων καθ' ὅλην τὴν σειρὰν τῶν αἰώνων· τὸ αὐτὸ δὲ συνέβη καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ὑποκειμένων, δηλ. τῶν ἀλληλοδιαδόχων Βουδῶν, τῶν ὁποίων διαγράφονται αἱ μεταμορφώσεις, αἱ παλιγγενεσίαι, τὰ θαύματα τῆς μετανοίας, τοῦ ἐλέου καὶ τῆς ὀπτασίας. Ἰδοὺ τὸ μυθολογικὸν μέρος τῆς θρησκείας ταύτης, κατόπιν δὲ ἀκολουθεῖ τὸ ἠθικόν.

Πρῶτος ὁ Βουδισμὸς ἐκήρυξεν εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας τὴν ἰσότητα τῶν ἀνθρώπων ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ· διοτι γεννηθεὶς εἰς τὴν Ἰνδίαν, χώραν τῶν φυλῶν καὶ τάξεων δηλ. τῶν ἐξαιρέσεων, κατεπάλαισε πάσας αὐτὰς, καὶ παρέστησε πάντας τοὺς λαοὺς ἔχοντας τὰ αὐτὰ δίκαια· καταδιωχθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Βραχμάνων ὑπέστη διάφορα μαρτύρια. Οἱ ὀπαδοί του ἔχυσαν τὸ αἷμά των ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, ἐδίδαξαν πάσας τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς, τὴν ἀπὸ τῶν αἰσθήσεων ἀπαλλαγὴν, τὴν ταπείνωσιν, τὴν σκληραγωγίαν, καὶ τὸν ἔλεον. Ἡ δὲ συμπάθεια αὐτῶν ἐξαπλοῦται καὶ εἰς τὰ ζῶα αὐτὰ καὶ τὰ φυτὰ, ὡς γλυκεῖά τις ἐαρινὴ δρόσος. Ἴσως μάλιςα καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς θυσιάζεται διὰ τὰ ζῶα! ἐπειδὴ οἱ πανθεϊσταὶ μὴ διακρίνοντες αὐτὸν τῆς φύσεως δὲν τὸν προτιμῶσιν αὐτῆς· ὅθεν παραγγέλλονται οἱ πιστοὶ νὰ ἀφίνωσι τροφὴν εἰς τοὺς (μῦς) ποντικοὺς, νὰ μὴ ἀνάπτωσι λύχνον διὰ νὰ μὴ καίωνται τὰ ψυχάρια (αἱ πεταλοῦδες), περιποιοῦνται δὲ τὰ νοσοκομεῖα τῶν ζώων· τὸ ἀνάπαλιν τῆς δόξης τοῦ Μαλλεμβραχίου, ὅστις καταφρονῶν τὰ ζῶα ὡς ἄψυχα κατεπάτει σκληρῶς τινὰ, ἂν καὶ τόσον τὰ ἠγάπα.

Ἀλλ' ὁ Βουδισμὸς ὡς πανθεϊστὴς φέρει τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ψυχρότητα, τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν ἀπάθειαν· διότι ὁ πανθεϊσμὸς βλέπων βαναύσως ὡς μόνην ζωὴν τὴν ὑλικὴν ταύτην, ἐγκαταλιμπάνεται καὶ ἀποκοιμίζεται εἰς αὐτὴν, ἢ πιστεύων ὑψηλοφρονέστερον, καθὼς οἱ Βουδισταὶ, μίαν μόνον ἀπόλυτον οὐσίαν, τῆς ὁποίας τὰ ὄντα ὑπάρχουσιν ὡς ἀντανάκλασις κτλ. θεωρεῖ τὸν κόσμον ὡς σκιαν μόνον καὶ ὀλίγον περὶ αὐτοῦ φροντίζει, σπουδάζει μάλιςα καὶ ν' ἀπαλλαχθῇ τὴν ταχίστην· διότι ὁ παύων νὰ ἐνεργῇ, νὰ πράττῃ, νὰ αἰσθάνηται καὶ νὰ διανοῆται, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κόσμου τῆς ἀπάτης, συνάπτεται δὲ μετὰ τῆς ἀρχῆς τῶν ὄντων (τῆς ἀπολύτου οὐσίας).

Πόσον διαφέρει ὁ Χριστιανισμὸς! ἐπειδὴ πρεσβεύει τὸν Θεὸν οὐχὶ ἁπλῶς ὡς οὐσίαν ἀπόλυτον, ἀλλ' ὡς αἰτίαν καὶ δημιουργὸν τοῦ παντὸς, οὔτ' ὡς ἀφῃρημένον τι ὄν, ἀλλ' ὡς θέλησιν ζῶσαν καὶ φιλάνθρωπον, ὡς νοῦν ἄπειρον ταυτιζόμενον μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς ἀρετῆς, πολέμιον δὲ τοῦ κακοῦ καὶ τῆς ἁμαρτίας.

Ἀλλ' ἡ θρησκεία τοῦ Βούδα ἀναφανεῖσα πρῶτον εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἐπαρχίαν Béhar ὠφέλησεν ὅπου ἐκηρύχθη· διότι τείνει πάντοτε ὡς μοχλός τις ἰσχυρὸς νὰ ἀνεγείρῃ τοὺς βαρβάρους λαοὺς, ὡς οἱ Τάρταροι, ἢ εἰς ἄκρον φιλοκερδεῖς καὶ φιληδόνους, ὡς οἱ Κινέζοι, ἀπὸ τὴν ὕλην εἰς ὑψηλοτέρας τινας ἀφῃρημένας ἰδέας, οὕτω δὲ προπαρασκευάζει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν Χριστιανισμὸν, ἀπ' ἐναντίας τοῦ Βραχμανισμοῦ καὶ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Ὅθεν οὐδαμοῦ τοσοῦτον εὐκόλως εἰς τὴν Ἀσίαν εἰσήχθη ἡ Εὐαγγελικὴ πίστις, ὅσον ὅπου εὑρῆκεν ἤδη τὸν Βουδισμόν.

Ὁ Βουδισμὸς ἔχει μοναχοὺς ἱερεῖς, καλογραίας καὶ πατριάρχην, ὅστις τιμᾶται ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Βούδα, ἴσως δὲ καί τι πλέον. Ἕκαςον παιδίον γεννώμενον κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατριάρχου δύναται νὰ ἐλπίσῃ τὴν τιμὴν τῆς διαδοχῆς του. Τοιοῦτοι ἔζησαν μέχρι τινος 33 κατὰ τὴν Ἰαπονικὴν ἐγκυκλοπαιδείαν· ὅθεν ὁ Ῥεμουζὰτ συμπεραίνει ὅτι ὁ Βούδας ἀπέθανεν 950 ἔτη πρὸ Χριστοῦ, ἂν ἕκαστος τῶν πατριαρχῶν ἔζησεν ὡς 70 ἔτη.

Παριστάνεται δὲ, εἴτε εἰκονίζεται ὁ Βούδας κατὰ 32 τρόπους· οἱ δὲ Μογγόλοι καὶ Κινέζοι ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸν ὀγδοήκοντα εἴδη καλλονῆς!!

Ἑκατὸν δὲ ἑξήκοντα ἑπτὰ ἔτη πρὸ Χριστοῦ ὁ εἴκοστὸς δεύτερος πατριάρχης ἀπῆλθεν ὡς ἱεραπόστολος μέχρι Φεργανᾶ τῆς μικρᾶς Βουχαρίας δηλ. 400 λεύγας μακρὰν τῆς Ἰνδίας, τῆς ὑπὸ τῶν ἱερῶν ποταμῶν ποτιζομένης χώρας, ἔξω τῆς ὁποίας κατὰ τοὺς Βραχμῶνας δὲν ὑπάρχει ἐλπὶς σωτηρίας. Ἐκεῖθεν δ' ὑπ' αὐτῶν ἐλαυνομένη ἡ θρησκεία τοῦ Βοῦδα διεσώθη εἰς τὴν νῆσον Ταπροβάνην κατὰ τὸν 6 αἰῶνα πρὸ Χ. (Bournouf et Lesson) αὐτόθεν δὲ μετέβη εἰς τοὺς Σίνας (Βιρμάνους) Pégu, Σιὰμ, τὴν Ἰάβαν καὶ τελευταῖον τὴν Κίναν [390 πρὸ Χριστοῦ]· ἔπειτα δὲ ὁ 28. πατριάρχης Bohdi Darma μετέθηκε τὸ κέντρον του αὐτόθι περὶ τὰ τέλη τοῦ Ε'. αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ.

Ἀποθανόντος τούτου οἱ Βραχμᾶνες κατέσφαξαν ἐλεεινῶς πάντας τοὺς Βουδιστάς· αἱρεσιάρχης δέ τις θεολογικῆς φιλοσοφίας Μιμάντα λεγόμενος ἐξέδωκε ταύτην τὴν προκήρυξιν. «Ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς θαλάσσης μέχρι τῆς ὑπωρείας τοῦ χιονοσκεποῦς Ἱμάου ὅστις φεισθῇ γυναικῶν καὶ παιδίων τῶν Βουδιστῶν τιμωρεῖται διὰ θανάτου.»

Ἀλλ' ἐκ τοῦ καταδιωγμοῦ τούτου ὁ Βουδισμὸς ἐπήρθη καὶ ηὐξήθη ὡς πῦρ ὑπὸ ἀνέμων ἀναῤῥιπιζόμενον· ὅθεν ἑκτοτε ἐπεκράτησε πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὴν Κίναν, Ἰαπονίαν, πρὸς βορρᾶν εἰς τὸ Θουβὲτ, πρὸς νότον εἰς τὴν Κορέαν, πρὸς δυσμὰς εἰς τὴν Περσίαν καὶ διάφορα Ταρτάρων γένη· διηρέθη ὅμως καὶ ἐντὸς αὐτῆς τῆς Ἰνδίας μέχρι τοῦ ΙΖ'. αἰῶνος ἔπειτα δὲ σχεδὸν ἐξέλιπε· ἰδιαιτέρως δὲ καθιδρύθη εἰς τὴν πόλιν Κόθαν, ὅπου (397—400 μετὰ Χριστὸν) ἀνήγειρε καὶ μοναστήρια.

Ἀρ' οὗ οἱ Μογγόλοι ὑπέταξαν τὴν Κίναν ἐπὶ τῶν

διεδόχων τοῦ Γκέγγις Χὰν, οἵτινες ἦσαν πρὸς πάντας τὰς θρησκείας ἀδιάφοροι, ὁ προεδρεύων αὐτόθι πατριάρχης καταγόμενος ἐκ τοῦ Θουβὲτ ἀπεθεώθη· ἔκτοτε ἀφιερώθησαν εἰς αὐτὸν ἐκτεταμένα τεμένη· ἐκλήθη δὲ Λάμα (ἀρχιερεύς).

Ἂν καὶ οἱ αὐτοκράτορες τῆς Κίνας ἐφάνησαν κατ' ἀρχὰς ἀνεξίθρησκοι, ἢ μᾶλλον πρὸς πάντα τὰ δόγματα ἰσορρεπεῖς, ἔκλιναν ὅμως κατ' ὀλίγον εἰς τὸν Βουδισμόν.

Μετὰ δὲ τὴν ἔξωσιν τῶν Μογγόλων ἡ διαδεχθεῖσα αὐτοὺς γενεὰ τῶν Μίγγ ἐδειξετὰ αὐτὰ καὶ αὐτὴ φρονήματα ὑπὲρ τοῦ Βουδισμοῦ· ἡ δὲ ἐπελθοῦσα ὕστερον εἰσβολὴ καὶ κραταίωσις τῆς βασιλευούσης νῦν γενεᾶς τῶν Mantchous ἐστέρεωσαν ἔτι μᾶλλον τὴν ἐπείσακτον ταύτην θρησκείαν· ἐπεδόρησε δὲ αὕτη τοσοῦτον ἐπὶ τῶν Μογγόλων τῆς Ταρταρίας, ὥστε οἱ ἄγριοι ἐκεῖνοι πορθηταὶ στρατηγοὶ τοῦ Γεγγὶς Χὰν μετεβλήθησαν εἰς θεωρητικοὺς Λαμᾶς, ἡ δὲ φιλοπόλεμος ὁρμή των ἐχωνεύθη εἰς τὰς ἐκστάσεις καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ ἔμβωσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς παγκοσμίου ψυχῆς, ἢ τῆς φύσεως· οὕτω δὲ τὰ ἤθη ἐξημερώθησαν καὶ εἰσήχθη ἡ σπουδὴ τῶν γραμμάτων τῆς Σαγσκριτικῆς καὶ Θουβετανικῆς γλώσσης, τῶν ὁποίων τὰ ἱερὰ βιβλία διετηροῦντο καὶ μετεφράζοντο εἰς τὰ μοναστήρια, καθὼς τὰ Λατινικὰ κατὰ τὸν μεσαίωνα εἰς τὰ τῆς Σαξωνίας καὶ τῆς Ἀγγλίας.

Σήμερον δὲ ὁ Δαλαϊλαμᾶ εἴτε μέγας (ὠκεανὸς) λαμᾶς τιμᾶται ὡς μετεμψύχωσις τοῦ θεοῦ Βούδα· ἐπιτρέπεται δὲ εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας νὰ λαμβάνῃ τὴν τοιαύτην προσηγορίαν, ἂν προσθέτῃ καὶ τὸ «ὑπήκοος εὐπειθέστατος» εἰ δὲ κατὰ τύχην περιπέσει εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ αὐτοκράτορος, μεταχαλεῖται εἰς τὴν αὐλὴν, ἐκεῖ δὲ νοσήσας (τυπικώτατα) θεραπεύεται ἐπιμελῶς ὑπὸ τῶν Ἀσκληπιῶν τοῦ αὐτοκράτορος· ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἡ ἐπίσημος ἐφημερὶς ἀναγγέλλει ὅτι ὁ Βούδας ἄλλαξε κατοικίαν καὶ μέλλει νὰ ἀναγεννηθῇ εἰς τὸ Θουβέτ ! !

Λέγεται δὲ ὅτι πρὸ 15 ἐτῶν δὲν ὑπῆρχε Λαμᾶς· ἐπειδὴ συνέβη διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἱερᾶς συνόδου τοῦ Θουβὲτ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος· διότι ἐκείνη μὲν διϊσχυρίζετο ὅτι παιδίον τι γεννηθὲν εἰς τὸ Θουβὲτ ἦτο ὁ Λαμᾶς, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τοὐναντίον διετείνετο ὅτι ὁ Βούδας ἐτίμησε τὴν αὐτοκρατορικὴν οἰκογένειαν καὶ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐγεννήθη.

Ὁ σοφὸς Ῥεμουζὰτ, ὅστις εἰσεχώρησε τοσοῦτον βαθέως εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν Ἀσιατικῶν τούτων γνώσεων ἀπέθανε δυστυχῶς 42 ἐτῶν ἡλικίας ! Τίς ἄραγε καὶ πότε θέλει ἀναλάβει, ἢ μᾶλλον ἀνεύρει τὸν λεπτότατον τῆς Ἀριάδνης μίτον, ὅστις ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖράς του ;

Κατὰ τὸν J. J. Ampère.

Ι. Ν. Λεβαδεύς.

Ο ΚΟΡΑΔΙΝΟΣ.

Ὅτε αἱ φανατικαὶ στάσεις τῶν Γιβελλίνων καὶ τῶν Γουέλφων ἐσπάραττον τὴν ἄτυχῆ Ἰταλίαν, ὁ Πάπας, ὅστις διὰ τῶν ὅπλων του ἀφορισμοῦ καὶ τῶν ἀρῶν κατέλυε καὶ ἵδρυε θρόνους, μετέστησε τὸ ἐπὶ τοῦ στέμματος τῆς Σικελίας κληρονομικὸν δικαίωμα τοῦ ἀνηλίκου Κοραδίνου εἰς τὸν Κάρολον, ἀνάξιον ἀδελφὸν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ εὐσεβοῦς βασιλέως τῆς Γαλλίας Λοδοβίκου, τοῦ ἐπικληθέντος ἁγίου.

Ὁ Κοραδῖνος ἐν τούτοις ἀνετρέφετο τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς μητρὸς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Δουκὸς τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου. Ἦτον ἐγκρατὴς τῆς παιδείας τῶν χρόνων ἐκείνων, καὶ ἔγραφε γερμανιστὶ ποιήσεις αἵτινες ἔλαβον πολλὴν φήμην εἰς τὴν Γερμανίαν. ἐπροίκισε δὲ αὐτὸν ἡ φύσις μὲ σπανίαν μορφῆς καὶ σώματος καλλονήν.

Ἡ ποιητικὴ τοῦ δεκαπενταετοῦς νεανίου ψυχὴ ἐπέτα πρὸς κόσμους ἰδανικοὺς, καὶ ὠνειρεύετο τοῦ πατρικοῦ στέμματος τὴν ἀνάκτησιν. Γλυκεῖς εἶναι τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας οἱ ὄνειροι, διότι τοὺς τέρπει καὶ τοὺς καλλύνει ἡ χαρίεσσα πληθὺς χρυσαλίδων, αἵτινες ὀνομάζονται ἐλπίδες, ἀλλ' ὁ ὕπνος δὲν διαρκεῖ ἐπὶ πολὺ, καὶ οἱ ὄνειροι διαλύονται, καὶ τῆς φαντασίας ὁ θελκτικὸς παράδεισος τρέπεται εἰς γῆν ἄχαριν καὶ ξηράν, εἰς σκηνὴν καταστροφῆς καὶ ἐρημίας.

Πλῆθὺς τυγοδιωκτῶν καὶ δυσηρεστημένων περιεκύκλονε τὸν ἐπίδοξον τῆς Σικελίας ἡγεμόνα, ἐνισχύουσα τὰς ἰδέας του, καὶ ἀναπτεροῦσα τὰς ἐλπίδας του. Ματαίως ἡ μήτηρ καὶ ἡ μνηστὴ ἐζήτησαν νὰ τὸν ἀποτρέψωσι τοῦ ἐπιχειρήματος, ὁ Κοραδῖνος κατέβη μετ' ἀξιομάχου στρατοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἡνώθησαν μετ' αὐτοῦ οἱ Γιβελλῖνοι, ἀσπονδοι τῆς παπικῆς ἐξουσίας ἐχθροὶ, αἴφνης ἀνακύψαντες τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπελάσαντες τῆς Ῥώμης τὸν Πάπαν. Διέβη ὡς νικητὴς ἀπὸ τὴν Πίσαν καὶ τὴν Σιέναν, καὶ ἵδρυσε τὸ στρατόπεδόν του πρὸ τῶν τειχῶν φρουρίου, ὅπου ὁ Πάπας ἐκλείετο μετὰ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ. Μετέβη εἰς τὴν Ῥώμην, ἔνθα ὁ λαὸς τὸν ὑπεδέχθη ἑορτάζων καὶ εὐθυμῶν, καὶ ἐκεῖθεν ἐπορεύθη εἰς τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως, ὅπου παρετάσσοντο αἱ ἐπίσης ἀξιόμαχοι τοῦ Καρόλου δυνάμεις, καὶ ἰδοὺ συμπλέκεται εἰς χεῖρας ἡ ἀφωρισμένη στρατιὰ μετὰ τῆς στρατιᾶς τῆς εὐλογημένης. Ἀλλὰ τὴν τύχην τῆς μάχης δὲν ἀπεφάσισεν ἡ ἀρὰ καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Πάπα. Γηραιός τις ἱππότης Γάλλος ἐδίδαξε τὸν Κάρολον νὰ κρατήσῃ ἐφεδρείαν τινὰ ἀξιολόγων μαχητῶν, ἀμέτοχον μὲν τῆς μάχης, ἑτοίμην ὅμως νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ἐν καιρῷ δέοντι. Διερρήγνυοντο ἤδη αἱ τάξεις τῶν Γάλλων, καὶ οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Γιβελλῖνοι ἔσπευδον γαυριῶντες νὰ δρέψωσι τοὺς καρποὺς τῆς νίκης, ἀλλ' ὁρμητικὴ καὶ ἀπροσδόκητος ἐπέπεσεν ἡ ἐφεδρεία κατὰ τῶν νικώντων, καὶ ἡ τύχη τῶν ὅπλων μετέπεσε, καὶ ἡ νίκη ἐτράπη εἰς ἧτταν. Οἱ γλυκεῖς τοῦ Κοραδίνου ὄνειροι διελύθησαν, ἀποφυλλίζοντες τὴν δάφνην τῆς κεφαλῆς του.

Ὁ δυστυχὴς Κοραδῖνος ἠδυνήθη μόλις νὰ σωθῇ, καὶ προσέφυγεν εἰς Ῥώμην, ὅπου εὗρεν ἀντὶ ἑορτῶν ἐμπαιγμοὺς, διότι οἱ Γουέλφοι ἀνήγειρον ἤδη τὴν κεφαλὴν, ὡς πρώην οἱ πολέμιοι αὐτῶν Γιβελλῖνοι καὶ ἐπανήγαγον τὸν Πάπαν εἰς τὸν θρόνον του, ἠναγκάσθη δὲ ἐνδεδυμένος ἱμάτια ποιμένος νὰ φεύγῃ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὸν ἐξάδελφον Φριδερῖκον τῆς Αὐστρίας καὶ τινας ὀλίγους πιστοὺς θεράποντας, ἀλλ' ἐνῷ ἐπεβιβάσθη ἐπὶ πλοίου, συνελήφθη διὰ προδοσίας καὶ παρεδόθη εἰς τὸν Κάρολον.

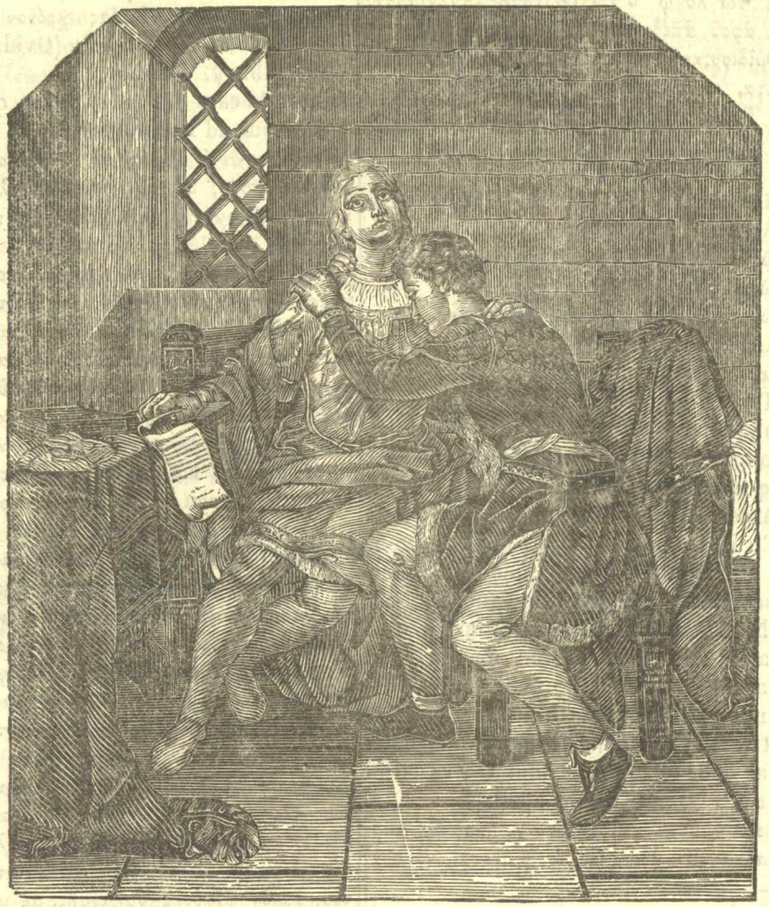

Ὁ Κοραδῖνος.

Λέγουσιν οἱ ἱστοριογράφοι τῆς Ἰταλίας ὅτι ὁ Πάπας, (ἦτον Κλήμης ὁ τέταρτος) ἔδωκε τῷ Καρόλῳ ἐρωτηθεὶς τὴν ἀκόλουθον θηριώδη συμβουλήν. « *Ἡ ζωὴ τοῦ Κοραδίνου εἶναι θάνατος τοῦ Καρόλου, ἡ ζωὴ τοῦ Καρόλου εἶναι θάνατος τοῦ Κοραδίνου.* »

Ὁ Κάρολος εἰσήγαγεν εἰς δίκην τοὺς δύο ἐξαδέλφους καὶ τοὺς ἐννέα θεράποντας αὐτῶν, διορίσας δικαστὰς τῆς ἐκλογῆς του. Ἡ δίκη ἐγένετο εἰς Νεάπολιν τὸ 1267 ἔτος.

Οἱ μὲν πλεῖστοι τῶν δικαστῶν ἦσαν Γάλλοι οἱ δὲ λοιποὶ Ἰταλοὶ οἰκεῖοι τοῦ Καρόλου, καὶ ὅμως πάντες ἔδωκαν ἀθωωτικὴν ψῆφον, πλὴν ἑνὸς, τοῦ πρώτου τῶν κατὰ τὸ βασίλειον τῆς Νεαπόλεως Συμβουλαιογράφων. Ἡ μόνη αὕτη ψῆφος ἤγκεσεν εἰς τὸν Κάρολον ὅπως φονεύσῃ τοὺς ἀθωωθέντας.

Ἡ εἰκὼν τοῦ διηγήματος τούτου παριστάνει τὸν Κοραδῖνον καὶ τὸν ἐξάδελφον αὐτοῦ Φριδερῖκον καθ' ἣν στιγμὴν τοῖς ἀνηγγέλθη ὁ θάνατος. Ἀμέριμνοι ἔπαιζον τοὺς κύβους οἱ δυστυχεῖς νεανίαι, διότι δὲν ἐφοβοῦντο νὰ καταδικασθῶσιν.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ὡδηγήθησαν δέσμιοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἵνα ἀκούσωσι ζῶντες λειτουργίαν ὑπὲρ τῆς ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν των ! Μετὰ ταῦτα εὗρον ἕτοιμον τὸ ἐκρίωμα μεταξὺ τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἰουδαϊκοῦ κοιμητηρίου κείμενον. Ὁ δυστυχὴς Κοραδῖνος ἐγονάτισεν, ἀπέθηκε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸν κορμόν, καὶ ἐπιφωνήσας «*ὦ μῆτερ, μῆτέρ μου, ὁποῖον πικρὸν μήνυμα σοὶ προετοιμάζεται*» ! ἐδέχθη τὸν πέλεκυν τοῦ δημίου καὶ παρέδωκε τὸ ἀγγελικὸν πνεῦμα, ἀλλ' ὁ Φριδερῖκος ἐξαγριωθεὶς ἀντέστη κατὰ τοῦ δημίου, καὶ καταρώμενος καὶ βλασφημῶν ἠγωνίσθη ματαίως νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον. Τὴν αὐτὴν τύχην ὑπέστησαν καὶ οἱ ἐννέα θεράποντες.

Ζ.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΕΥΞΕΙΝΩ ΠΟΝΤΩ ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΟΜΕΩΣ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε τεῦχ. Θ')

Δικαίῳ δὲ τῷ λόγῳ ὁ κριτικώτατος σχολιαστὴς Γοτθοβρέδος, ἀφοῦ ἀπέδειξεν ὅτι αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ τάφου τοῦ Οὐϊδίου, καὶ τοῦ ἀργυροῦ καλάμου του ἦσαν μυθιστορήματα, καὶ ἑπομένως ἦσαν γελοῖαι αἱ εἰς τὴν ἀρχαίαν Τόμιν δοθεῖσαι ἐπονομασίαι *Τομεσβὰρ καὶ Κιοβία*, παρατηρεῖ, ὅτι ἡ γνώμη τινων λεγόντων, ὅτι ἡ *Τόμις* καλεῖται τανῦν *Μπαμπᾶ παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς*, ἐὰν δὲν εἶναι ἀληθὴς, δὲν ἀπέχει ὅμως πολὺ τῆς ἀληθείας. Τὴν γνώμην ταύτην ἀναγινώσκωμεν ἐν τῷ γενικῷ Λεξικῷ τοῦ Ὀφμάννου (1) καὶ ἐν τῷ Ἱστορικῷ Λεξικῷ τοῦ Μορέρι (2)

Ἐκτὸς τῶν τριῶν λανθασμένων ἐπονομασιῶν τούτων, ἡ Τόμις, κατὰ τὸν Ὀρτέλιον (3) ἐπωνομάσθη καὶ *Τριτονίκη, καὶ Κωνσταντία*. Tomis τόμις Straboni; Tomi τομοὶ Ptolemaeo; Tomeus τομεὺς Stephano, et Tomos Plinio; Moesiae inferioris oppidum. Ovidii nobilis poëtae exilio clarum, quam Miletidem nominat 1. Trist Eleg. 9. Milesiorum enim colonia est, teste eodem 3. Trist. Eleg. 9. Tomitae gentile, apud eundem. (Tritonice idem in Lexicis nomen habet; sed unde petitum ignoro. Scio Tritonicen hoc tractu apud Pomponium). Constantia apud Marium Nigrum vocatur. Sed Tomiswar a Caelio Calcagnino, cui magis fido. Ciofanus tamen ab incolis et huius loci peritissimis scribit Kiovia appellari, additque, haud procul ab hac urbe lacum quendam Ovvidovve jezeoro, i. Ovidii lacum apellari.

Τὴν ἐξήγησιν ταύτην τοῦ Τζιοφάνη, καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Καλκαγνίνη, ἠθέλησεν, ὡς φαίνεται, νὰ συνδέσῃ ὁ ἡμέτερος Κοραῆς ὅτε, γράφων τὰς κριτικὰς σημειώσεις του ἐπὶ τῶν Γεωγραφικῶν τοῦ Στράβωνος, ἐπρόσθεσεν εἰς τὸ τέλος τῆς ἐρεξῆς σημειώσεως, ἐν τῷ Δ'. Τόμῳ σελ. 123, μίαν γελοιοδεστάτην ἐξήγησιν. =«σελ. 42. στ. 19. *Τόμιν*) ΗΔ, ΑΤ, Τομέα. ΔΓ. » Τόμεα, Τομέαν, Τομάια. Ἡ ἡμετέρα διόρθωσις » συνάδει οὐ μόνον τῇ κατωτέρω (σελ. 43) (*) ὑφ' » ἁπαξαπάντων ὡμολογημένη γραφῇ, Τόμις εὐθείας » πτώσεως, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρχαίοις νομίσμασιν, οἷς » ἐγκεχάρακται ΤΟΜΕΩΣ κατὰ γενικὴν, ὡς *πόλις*, » *πόλεως, πόλιν*. Προστέθη δὲ, ὅτι καὶ ὁ ἐκεῖ διατρίψας τὸν τῆς ἐξορίας χρόνον ποιητὴς Οὐϊδιος » οὐκ ἄλλως αὐτὴν ὀνομάζει (Ovid. Ex Ponto epistol. lib. IV. 14. 59. »

Tam mihi cara Tomis patria quae sede fugatis
Tempus ad hoc nobis hospita fida manet.

« Ἔστι δὲ ἡ Τόμις τὸ νῦν καλούμενον Τομισβὰρ, » ἢ Τεμισβὰρ, οὗ σύνεγγυς καὶ λίμνην εἶναι τινα » φασὶ καλουμένην, Ὀϊδιοβιτζέρο, τουτέστιν, Οὐϊδίου » λίμνην. »

Τὸ παχύτατον γεωγραφικὸν τοῦτο λάθος εἶναι ἀκατανόητον εἰς συγγραφέα σοφώτατον καὶ κριτικώτατον ὡς ἦτον ὁ Ἀδαμάντιος Κοραῆς. Καὶ ἐν ᾧ ἀναφέρει πρὸς μαρτυρίαν τοῦ ἀληθοῦς ὀνόματος τῆς Τόμεως στίχους τινας τῶν Ποντικῶν τοῦ Οὐϊδίου, ἀποροῦμεν πῶς δὲν ἐσυμβουλεύθη τὰ Ἅπαντα τοῦ ποιητοῦ τούτου ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Βουρμάννου, ὅπου ἐπικρίνονται αἱ παρὰ Καλκαγνίνῃ καὶ Τζιοφάνῃ δοθεῖσαι γελοῖαι ἐπονομασίαι εἰς τὴν ἀρχαίαν πόλιν *Τόμιν* (1).

Εἶναι ἐπίσης ἄξιον ἀπορίας πῶς ὁ σκεπτικὸς Κοραῆς μέλλων νὰ συντάξῃ γεωγραφικὰς σημειώσεις ἐπὶ τῶν Γεωγραφικῶν τοῦ Στράβωνος, καὶ νὰ παραβάλλῃ ἑπομένως τὰ τῶν πόλεων ἀρχαία ὀνόματα μὲ τὰ νέα, δὲν ἐρεύνησεν τὸ παρ' ἐμοῦ ἀνωτέρω ἀναφερθὲν (2) περὶ τῆς ἀρχαίας Τόμεως *Μέγα Γεωγραφικὸν Κριτικὸν Λεξικὸν τοῦ Μαρτινιέρου*, συγγραφέως ζῶντος περὶ τὰ μέσα τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος. Ἂν ἤθελε συμβουλευθῇ τὸν συγγραφέα τοῦτον καθὼς τὸν ἐσυμβουλεύθη διὰ τὴν ἀρχαιολογικὴν ἔρευναν τοῦ ὄρους τῆς Χίου *Χιλλίπου* [3], ὁ σοφώτατος Κοραῆς ἤθελεν ἀποφύγει τὸ ἀσυγχώρητον λάθος νὰ συγχίσῃ μίαν ἀρχαίαν παραθαλάσσιον πόλιν τοῦ Εὐξείνου Ποντου, τανῦν Μαύρης θαλάσσης, μὲ μίαν παραποτάμιον πόλιν τῆς Οὐγγρίας, περὶ τῆς ὁποίας ἰδοὺ τὶ λέγει ὁ ῥηθεὶς Γάλλος γεωγράφος.

TEMESWAR ou TEMISWAR, ville de la Basse-Hongrie, sur la Tomes, dans le Comté auquel elle donne son nom. Mohamet, premier visir de Soliman II, l'assiégea en 1551, et s'en rendit maître malgré la défense vigoureuse d'un Capitaine appellé Losence, qui était secondé de quelques troupes Espagnoles, Hongroises et Allemandes. Les Turcs en firent la capitale d'un Beglierbeïat, qui avait sous lui six sangiacs. Elle demeura sous leur puissance jusqu'en 1716, que les troupes Impériales, sous la conduite du Prince Eugéne de Savoie, reprirent cette importante place, qui est restée à la maison d'Autriche par le traité de Passarovitz en 1718. Calcagnin croit que cette ville est l'ancienne T o m i s, ou T o m e a, où le Poëte Ovide fut rélégué. Mais plusieurs combattent ce sentiment.

Περὶ δὲ τῆς πόλεως «Τόμεως» ἰδοὺ τίνι τρόπῳ τὴν περιγράφει ὁ αὐτὸς συγγραφεύς· TOMES ou TOMI, ville de la Basse Moesie, vers l'embouchure du Danube, près du Pont Euxin. Pomponius Mela (L. 2. c. 2.) Ptolomée (L. 3. c 10.) Pline (L. 3. c. 11.) et Ammien Marcellin (L 22. c. 19.) écrivent TOMI, au nominatif pluriel. Strabon dit dans un endroit (L. 7. p. 319.) TOMIS au singulier, et TOMAEA dans un autre. Etienne le Géographe lit TOMEUS; et sur une Medaille de C a r a c a l l a on trouve cette inscription ΜΕΤΡΟΠ. ΠΟΝΤΟΥ ΤΟΜΕΩϹ. Ovide, dont quelques exemplaires portent TOMIS, d'autres TOMOS, et d'autres TOMI, a donné l'origine du nom de cette ville, dans son troisième livre des Tristes (Eleg 9.).

Χαίρω δὲ χαρὰν μεγάλην παρατηρῶν ὅτι ἕτερος συγγραφεὺς τῆς Νέας Ἑλλάδος, τοῦ ὁποίου ἡ Γεωγραφία ἐτυπώθη ἐν Βενετίᾳ κατὰ τὸ 1728, καίτοι μὴ ἔχων τὴν φιλολογικὴν παιδείαν, καὶ τὰ μεγάλα φῶτα τοῦ Κοραῆ, ὄχι μόνον δὲν ὑπέπεσεν εἰς τὸ, ἕνεκα ἀκατανοήτου ἀπροσεξίας, παχυλὸν λάθος τούτου, ἀλλὰ μάλιστα ἐπληησίασεν καὶ τῆς ἀληθείας. Ἀποδίδω δὲ εἰς ἀκατανόητον ἀπροσεξίαν τὸ λάθος τοῦ σοφωτάτου Κοραῆ, καθότι οὗτος ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν γεωγραφίαν τοῦ Μελετίου διὰ τὴν σύνταξιν τῶν σημειώσεών του ἐπὶ τῶν *Γεωγραφικῶν* τοῦ Στράβωνος, ὡς ἐξάγεται ἀπὸ τὸ ἐφεξῆς ἐδάφιον τοῦ Τόμ. Δ'. σελ. 123. «*Κάλλατις· κατὰ μὲν τὸν Δαμβίλλην, ἡ νῦν λεγομένη* Μαγγάλια (Mangalia), *κατὰ δὲ τὸν ἡμέτερον Μελέτιον* Παγκάλια.» Καὶ τὸ περίεργον εἶναι ὅτι ἡ σημείωσις αὕτη ἀναγινώσκεται ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι, ὅπου ὁ Κοραῆς ὀνομάζει τὴν Τόμιν, *Τομισβάρ*. Ὁ Μελέτιος, περιγράφων τὰς πόλεις τῆς Μοισίας, λέγει. — « Τόμοι, Τομείς, ἢ καὶ Τομεὺς, πόλις παραθαλάσσια μεταξὺ τῆς Ἰστροπόλεως πρὸς Βορεὰν, καὶ τῆς » Καλατίας πρὸς Μεσημβρίαν, ἐκλήθη οὕτως, ἀπὸ τῆς » τομῆς Ἀψύρτου, τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Μηδείας, καὶ τα » φέντος ὑπὸ τοῦ πατρός του· ἐῤῥέθη αὕτη καὶ Μιλη» τὶς, καὶ τελευταῖον Κωνσταντία· ἀπὸ Κωσταντίας » τῆς ἀδελφῆς τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ τώ» ρα κοινῶς λέγεται Κωνστάντζα. Κάλλατις, καὶ » Καλλατία, πόλις παραθαλασσία, κτίσμα Ἡρακλε» ωτῶν, κοινῶς τανῦν λεγομένη Παγκάλλια. »

Λανθάνεται ὅμως ὁ Μελέτιος γράφων ὅτι ἡ Τόμις *ἐῤῥέθη καὶ τελευταῖον Κωνσταντία*, καθότι ὅτε οἰκοδομήθη ἡ πόλις αὕτη, ἡ πρώτη ὑπῆρχεν εἰσέτι ὡς πρωτεύουσα τῆς Σκυθίας, καθὼς εἴδομεν ἀνωτέρω (1).

Ἐξ ὅσων δὲ μέχρι τοῦδε ἐκθέσαμεν ἐξάγεται ὅτι οἱ γράψαντες ὅτι ἡ ἀρχαία Τόμις ὀνομάζεται σήμερον Τουρκιστὶ *Μπαμπᾶ*, ἢ κατ' ἄλλους *Κουστεντζὲ*, μόνον οὗτοι ἐπλησίασαν τῆς ἀληθείας, καθότι καὶ οἱ δύο πόλις αὗται κεῖνται εἰς τὰ παράλια τῆς Μαύρης θαλάσσης. Ἡ τοποθεσία ὅμως τῆς ἀρχαίας Τόμεως καλεῖται σήμερον Τουρκιστὶ *Ἀναδόλκιοϊ*, ἤγουν *χωρίον τῆς Ἀνατολῆς*, εἶναι καταρημωμένον, μὴ ὑπαρχούσης οὔτε μιᾶς καλύβης· ἀπέχει δὲ δύο ὥρας ἀπὸ τὴν Κωνσταντίαν, ἢ Κουστεντζέ. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἐφεξῆς ἐπιγραφῆς ἐπὶ λιθίνου στήλης, ἣν εὕρομεν, τὴν 26 Ἰουλίου 1851, μεταξὺ πολλῶν ἄλλων ἐρειπίων ἐν τῇ ἀνωρηθείσῃ τοποθεσίᾳ *Ἀναδόλκιοϊ* (2), ἐπιβεβαιοῖ τοὺς λόγους μου.

ΑΓΑΘΗΙ ΤΥΧΗΙ
ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΤΟΥ ΑΥΤΟ
ΚΡΑΤΟΡΟϹ ΜΑΥΡΗ
ΑΙΟΝ ΟΥΗΡΟΝ ΚΑΙϹΑ
ΡΑ Ο ΟΙΚΟϹ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟ
ΜΕΙ ΝΑΥΚΛΗΡΩΝ ΑΝΑ
ΣΤΗϹΑΝΤΟϹ ΤΟΝ ΑΝ
ΔΡΙΑΝΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ
Π ΤΟΥ ΤΙΤΟΥ
ΝΕΩΤΕΡΟΥ.

Τὸ νέον ὄνομα τοῦτο *Ἀναδολκιοϊ* τῆς ἀρχαίας Τόμεως ἐσημειώθη κατὰ πρώτην φορὰν τὸ 1838 ἔτος παρὰ τοῦ Κυρίου *Ἑλλέρτου* εἰς τὸν *γενικὸν χάρτην τῆς Βλαχίας, τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ῥυμελίας*(3) ὅστις ἀποτελεῖ μέρος τοῦ *Νέου Ἄτλαντος*, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Τοπογράφου δημοσιευθέντος εἰς Παρισίους τὸ 1843 ἔτος πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς παρ' αὐτοῦ μεταφρασθείσης *ἱστορίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους* ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ, ὑπὸ Hammer *Ἄμερ*.

Ὁ Κ. Ἑλλέρτος ὅμως δὲν προσθέτει εἰς τ' ὄνομα

---

(1) J. Jac. Hofmani Lexicon Universale. Genevae 1678 Vol. IV. *εἰς φυλ.*

(2 Grand Dictionnaire Historique, et Critique par Moreri. A Basle 1740 Tom. VI. εἰς φυλ. T o m i Tomiswar, ville de la Turquie en Europe. Elle est sur la côte de la Bulgarie entre la ville de Varne et celle de Chiustenze. Quelques Géographes prennent Tomiswar pour l' ancienne Tomi, Tomis, Tomaea, Tomos, que l' exil et la mort du Poëte Ovide rendirent célébres; mais les autres mettent cette ancienne T o m i à B a b a, située sur la même cote, au Nord de Tomiswar. * B a u drand.

(3) Abrahami Ortelii Thesaurus Geographicus, Antuerpiae 1596 *εἰς φυλ.*

(*) «*Ἰδοὺ ἡ διόρθωσις αὕτη στιχ.* 16. *Τόμις*) » *Ἀποκατέστησα τὴν ἀρχαίαν γραφὴν συνάδουσαν* » *ὧδε πᾶσι τοῖς ἀντιγράφοις (ἴδε τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα). ΑΤ. Τομεύς.*

(1) *Ἴδε τὰ ὅσα εἴπομεν ἀνωτέρω ἐν σελ.* 206.

(2) *Ἴδε σελ.* 206

[3] *Ἴδε Ἄτακτα Κοραῆ. Τομ. Γ.' σελ.* 24.

(1) *Ἴδε σελ.* 206.

(2) *Τὴν ἀνακάλυψιν ταύτην ὀφείλω εἰς τὸν Κ. Λουδοβίκον Μπιάνκην, γραφέα τοῦ ἐν Βάρνῃ Πρακτορείου τῶν Αὐστριακῶν ἀτμοπλοίων, ὅστις, μαθὼν ὅτι ἔμελλον νὰ μεταβῶ εἰς Ῥασσοβὰ ἕνεκα τῆς ἀποβιώσεως ἑνὸς ὑπηκόου Ἕλληνος, μὲ εἰδοποίησε περὶ τῆς ὑπάρξεως μιᾶς στήλης μὲ ἐπιγραφὴν Ἑλληνικὴν εἰς τὴν τοποθεσίαν ὀνομαζομένην Ἀναδόλκιοϊ κατὰ τὴν μεγάλην ὁδὸν, ἄγουσαν ἀπὸ Κουστενζὲ εἰς Σιλιβρίαν.*

(3) Carte générale de la Vallachie, de la Bulgarie, et de la Roumelie, dressée d' après les cartes les plus récentes du dépôt topographique du ministére de la Guerre à Pétersbourg en 1839 par J. J. H e l l e r t.

Ἀναδόλκιοι καὶ τὸ ἀρχαῖον (Tomis) ὡς ἔπραξε διὰ τὴν γειτνιάζουσαν κωμόπολιν *Κουστενεζὲ* (Constantia). Σημειόνει δέ τὸ Ἀναδόλκιοι εἰς ἕνα στενὸν κόλπον τοῦ Εὐξείνου Πόντου, θεωρουμένον, κατὰ τὸν Οὐίδιον ὡς λιμὴν, εἰς τὸν ὁποῖον εἰσήρχοντο ἐκ τῆς Ἰταλίας ὀλίγα πλοῖα, καίτοι ὄντα πολὺ ἐπικίνδυνον, μὴ εὑρισκομένου ἄλλου λιμένος πρὸς ἐκεῖνα τὰ παράλια.

Rarus ab Italia tantum mare navita transit.
Litora rarus in haec portubus orba venit.
Tristium. Lib. III. El. XII.

Πότε δὲ ἡ τοποθεσία τῆς ἀρχαίας Τόμεως ἐπωνομάσθη *Ἀναδόλκιοι*; τοῦτο μᾶς εἶναι ἄγνωστον. Εἰκάζομεν μόνον ὅτι ἐκλήθη οὕτως ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς, ὅτε κυριευθείσης παρὰ τούτων ὅλης τῆς κάτω Μοισίας, τανῦν Βουλγαρίας, οἱ χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Κωνσταντίας, (παρὰ τῆς Ὀθωμ. ἐπονομασθείσης *Κουστενεζὲ*), ὑποχρεώθησαν ἴσως παρ' αὐτῆς νὰ κατοικήσωσιν αὐτόθι.

Ἐρχόμεθα τώρα νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινα περὶ τῆς ἀνωρηθείσης ἐπιγραφῆς, ἥτις σώζεται ἐπὶ λιθίνης στήλης, τριῶν ἡμισι ποδῶν τὸ μῆκος, καὶ δύο τὸ πλάτος· εἶναι δὲ κεκοσμημένη μὲ ἀστράγαλον εἰς τὰς δύο ἄκρας της. Τὰ γράμματα ἔχουσι τὴν αὐτὴν μορφὴν ἐκείνων τῆς ἐπιγραφῆς ἀνακαλυφθείσης ἐν Βάρῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἑνὸς Ἀρμενίου, ὡς ἄλλοτε εἴπομεν (1). Ὅτι δὲ εἶναι τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, διδασκόμεθα τοῦτο ἀπὸ τ' ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς εἰς τιμὴν τοῦ ὁποίου ἀνηγέρθη ὁ ἀνδριὰς, ἐπὶ τῆς ρηθείσης στήλης. Καὶ τῷ ὄντι ὁ Οὐῆρος εἶχε νυμφευθῆ μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀντωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς, ὀνομαζομένην Κριπίνην. Ἀποθανόντος δὲ τοῦ Αὐτοκράτορος τούτου. ἐσυμμερίσθη ὁ Οὐῆρος τὴν Βασιλείαν μὲ τὸν Μάρκον Αὐρήλιον τὸν φιλόσοφον τὸ 151 ἔτος Μ. Χ. λαμβάνων τὸν τίτλον τοῦ Καίσαρος.

Δίδομεν δὲ εἰς τὴν ἐπιγραφὴν ταύτην τὴν ἐφεξῆς ἐξήγησιν. « Ἀγαθῇ τύχῃ·

« Τὸ σωματεῖον τῶν ἐν Τόμει Ναυκλήρων τιμᾶ τὸν » υἱὸν τοῦ Αὐτοκράτορος Μ. Αὐρήλιον Οὐῆρον Καίσαρα· » Ποῦβλιος δὲ Τιτος ὁ Νεώτερος ἀνέστησε τὸν ἀν » δριάντα αὐτοῦ ἰδίᾳ δαπάνῃ. »

Ὁ ἀνδριὰς οὗτος ἀνηγέρθη πρὸς τιμὴν ταῦ Καίσαρος Οὐήρου, υἱοθετημένου ἤδη παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Μ. Αὐρηλίου, ὅτε διαταχθεντος νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν βαρβάρων τῆς Παννονίας, διέβη ἀπὸ τὴν Τόμιν, ἥτις ἐσυνόρευε μὲ τὴν Παννονίαν. Εἶναι δὲ πολὺ πιθανὸν ὅτι τὸ σωματεῖον τῶν Ναυκλήρων τῆς πλουσίας καὶ ἐμπορικῆς πόλεως ταύτης, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Σωζομένου, ἔδραξε τὴν περίπτωσιν ταύτην νὰ κολακεύσῃ τὸν μέλλοντα Αὐτοκράτορα, διὰ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἀνδριάντός του, λείψανον τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ παρ' ἡμῶν ἀνακαλυφθεῖσα ἐπιγραφὴ ἐπὶ λιθίνου στήλης.

Ἐκ τῆς δοτικῆς δὲ πτώσεως *Τόμει*, ἣν ἀναγινώσκωμεν ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, διδασκόμεθα προσέτι ὅτι ἡ ἀληθῆς ἐπονομασία τῆς ρηθείσης πόλεως ἦτο *Τόμις*, καὶ ὄχι *Τομεύς*, κατὰ Στέφανον τὸν Βυζαντινὸν, *περὶ Πόλεων*. Ἐκλίνετο λοιπὸν ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ ἡμέτερος Κοραῆς (1), καὶ ὁ Γάλλος γεωγράφος Gosselin (2) *ἡ Τόμις, τῆς Τόμεως*, καθὼς κλίνεται *ἡ πόλις, τῆς πόλεως*. Ὁ δεύτερος μάλιστα προσθέτει τὰ ἑφεξῆς. Quant à la ville de Tomis, notre manuscrit 1393, au lieu de Γομαίαν, ou, selon le dernier éditeur Τομέα porte Τόμεα, qui paraît être une mauvaise leçon substitutée à Τόμιν accusatif du nom de Τόμις, que Strabon donne plus bas à cette même ville. Ajoutez qu' Ovide, qui devait bien connaître cette ville, le lieu de son exil, l'appelle Tomis. Enfin si les médailles de la même ville portent toutes constamment ΤΟΜΕΩΣ, ce génitif peut aussi bien appartenir à ΤΟΜΙΣ (comme ΠΟΛΙΣ appartien à πόλεως) qu'au nom de ΤΟΜΕΥΣ, qu' Etienne du Byzance a pris d' une leçon fautive de Strabon. Τέλος καὶ ἀπὸ τὰς διασωθείσας ὑπογραφὰς Ἀρχιερέων τινων τῆς ρηθείσης πόλεως, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα ἀναγινώσκωνται ἐν τῷ συγγράμματι τοῦ Le quien (3) βεβαιούμεθα τὰ ὅσα ἀναφέρωμεν περὶ τῆς ἀληθοῦς ἐπονομασίας τῆς ἀρχαίας πρωτευούσης τῆς Σκυθίας, ἢ κατ' ἄλλους τῆς κάτω Μοισίας.

Ἀπὸ τὴν σύντομον δὲ βιογραφίαν πεπαιδευμένων τινων τῆς νέας Ἑλλάδος, συντεχθεῖσαν ὑπὸ Γεωργίου Βενδότου καὶ τυπωθεῖσαν ἐν τῷ Δ'. Τόμῳ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τοῦ Μελετίου, μανθάνομεν ὅτι ὁ Μιχαὴλ Σχινδὸς, ἰατροφιλόσοφος τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατοντατηρίδος, « ἐξέδωκεν ἐν Πετρουπόλει Λατινιστὶ βι- » βλιάριον περὶ τῆς πόλεως *Τόμες*, τόπος ἐξορίας τοῦ » Ὀβιδίου. » Λυπούμεθα ὅμως τὰ μέγιστα ὅτι τὸ βιβλιάριον τοῦτο δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ Δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ἑπομένως ἀγνοοῦμεν τί λέγει ὁ ἰατροφιλόσοφος *Σκενδὸς* περὶ τῆς πόλεως, ἥτις ἔγινε περιώνυμος διὰ τὴν ἐξορίαν τοῦ Οὐϊδίου, καὶ ἥτις ὀνομάζεται παρ' αὐτοῦ *Τόμες* ἀντὶ *Τόμις*. Χαρόμεθα δὲ ὅτι ἐδυνήθημεν ν' ἀποδείξωμεν τίνι τρόπῳ πρὸ τριῶν ἤδη αἰώνων τοσοῦτοι καὶ τηλικοῦτοι σοφοὶ μὴ ἐξαιρουμένου καὶ τοῦ νεωτέρου Γερμανοῦ Γεωγράφου Κ ΦΟΡΜΠΙΚΓΕΡΟΥ, ἀπατήθησαν καὶ ἀπατῶνται μεγάλως γράφοντες, ὅτι τὸ *Τομεοβὰρ*, παραποτάμιος πόλις τῆς Οὐγγρία, εἶναι ἡ ἀρχαία *Τόμις*, παραθαλάσσιος πόλις τοῦ Εὐξείνου πόντου.

Α. Παππαδόπουλος Βρετός.

---

(1) *Ἴδε τὴν ἐφημερίδα τῶν Ἀθηνῶν ὁ Αἰὼν Ἀριθ.* 1203, *τῆς* 24 *Ὀκτωβρίου* 1851.

(1) *Ἴδε ἀνωτέρω σελ* 228

(2) Ἴδε Géographie de Strabon, traduite du Grec en Francais Tom. III. Paris 1812 τελ 87 καὶ 88.

(3) Oriens Christianus. *Τόμ. Α'.*

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΚΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΑΝ.

(Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε Τεῦχος Η'.)

Ὅτε δ' ἐπλησιάσαμεν ἱκανῶς, ὁ Ὀβριὲν ἔλαβε τὴν σάλπιγγα.

« Θὰ σᾶς στείλωμεν ἀνθρώπους, τοῖς εἶπεν, ἅμα ὁ καιρὸς μᾶς τὸ ἐπιτρέψῃ.

Ὁ πλοίαρχος ἐδήλωσε διὰ σημείων ὅτι ἐνόησεν, ὁ δὲ γέρων Μοραβὸς, ὅστις ἴστατο πλησίον του, ἀφῆρεσε τὸ ἐκ μεταξοπτίλου σκιάδιόν του διὰ νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ· ἀλλὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν σφοδρά της πνοὴ τὸ ἀπέσπασεν ἀπὸ τὴν χεῖρά του καὶ τὸ ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασαν· Τὸ συμβεβικὸς τοῦτο ἂν καὶ ἁπλοῦν καθ' ἑαυτὸ, μὲ ἐνέπλησεν ὅμως λύπης· ἠθέλησα περιφρονῶν τὸν κίνδυνον νὰ ῥιφθῶ εἰς τὴν λέμβον, καὶ νὰ πλησιάσω τὸν *Ἑρμῆν*

Σχεῖγγε, ἀνέκραξα ἀποταθεὶς πρὸς τὸν ξυλουργόν μας, ὅστις τοὺς ἀγκῶνας ἔχων ἐστηριγμένους ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τοῦ πλοίου, ἐθεώρει τὸν *Ἑρμῆν* περίλυπος, τί σκέπτεσαι περὶ τοῦ ταλαιπώρου τούτου πλοίου ;

« Σκέπτομαι εἶπε, διαβιβάσας τὴν ἐντὸς τοῦ στόματός του νικοτιανὴν ἀπὸ τὴν δεξιὰν πρὸς τὴν ἀριστερὰν σιαγόνα, πτύσας τινὰς σταγόνας ἐκ τοῦ χυμοῦ αὐτῆς καὶ σπογγίσας ἀκολούθως τὸ στόμα του διὰ τῆς παλάμης, προοίμια συνήθη τῶν λογών του, σκέπτομαι, κύριε Βενειαμὶν, ὅτι ὁ *Ἑρμῆς* κινδυνεύει.

« Ἀλλὰ νομίζεις ὅτι ὑπάρχει βλάβη τις εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Θαλάσσης μέρος τοῦ σκάφους ;

— Ναὶ ! κύτταξε πόσον καθαρὸν ἐξέρχεται τὸ νερὸν ἀπὸ τὴν ἀντλίαν. Φανερὸν λοιπὸν εἶναι, ὅτι τὸ Νερὸν τοῦτο ἀνανεοῦται.

Τὴν αὐτὴν στιγμὴν μαῦρός τις καπνὸς καὶ στροφάλιγγες φλογῶν ἐξήρχοντο ἀπὸ τοῦ μαγειρείου. Εἶτα αἴφνης κραυγὴ τρομερὰ ἠντήχησεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ ταλαιπώρου πλοίου. Φωτιὰ . . . . . ! Φωτιὰ . . . . !

Ὀβριὲν, εἶναι ἀδύνατον ν' ἀφίσωμεν νὰ χαθῶσιν οἱ δυστυχεῖς οὗτοι· διάταξον νὰ ῥίψωσι τὴν λέμβον εἰς τὴν Θάλασσαν· ὑπάγω ἐγὼ ὁ ἴδιος μετὰ τριῶν ἢ τεσσάρων ναυτῶν.

Ὁ Ὀβριὲν ἠρνήθη, καὶ μοὶ παρέστησεν ὀρθότατα ὅτι ἐκτιθέμενοι τοιουτοτρόπως οἱ ἄνθρωποί μας καὶ ἐγὼ ἠθέλομεν εὕρει βέβαιον θάνατον. ἐντούτοις εἰς τὴν φωνὴν ταύτην τοῦ τρόμου, οἱ δύο νέοι ἱεραπόστολοι καὶ οἱ ναῦται τοῦ *Ἑρμοῦ* ἐγκατέλιπον τὴν ἀντλίαν καὶ ὥρμησαν εἰς τὸ μαγειρεῖον· ἀλλὰ μ' ὅλας τὰς προσπαθείας των, αἱ φλόγες ηὔξανον ἔτι μᾶλλον. Τότε, κατὰ διαταγὴν τοῦ πλοιάρχου, ἣν ἡ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου δὲν μᾶς ἐπέτρεψε ν' ἀκούσωμεν, τέσσαρες ναῦται ἀνέσπασαν τὸ μαγειρεῖον καὶ τὸ ἔρριψαν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ διὰ μὲν τούτου τοῦ μηχανήματος ἐσβέσθη τὸ πῦρ, δὲν εἴμεθα ὅμως εἰσέτι πεπεισμένοι περὶ τῆς ἀσφαλείας των, διότι ἐκ τῆς ἀπουσίας τοῦ μαγείρου, ὅστις ἠναγκάσθη νὰ ἐργασθῇ εἰς τὴν ἀντλίαν, ἦτο προφανὲς ὅτι ὅλων αἱ δυνάμεις εἶχον ἐξαντληθῇ ἕνεκα τοῦ ὑπερβολικοῦ κόπου, καθότι μηδενὸς τῶν ἐν τῷ πλοίῳ ἐφείσθησαν.

Τοῦ κινδύνου παρελθόντος, παρετάχθησαν ἐκ νέου εἰς τὴν ἀντλίαν, ὁ δὲ πλοίαρχος ἀνέλαβε τὴν προτέραν του θέσιν παρὰ τὸν γέροντα ἱεραπόστολον· εὐθὺς ὅμως εἴδομεν τὸν ξυλουργὸν ἐξερχόμενον ἀπὸ τῆς μεγάλης καταπακτῆς καὶ τρέχοντα μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν πλοίαρχον πρὸς ὃν ἐλάλησέ τι κρυφίως.

Ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως καὶ τῆς βαθείας ταραχῆς ἣν παρετηρήσαμεν ἐπὶ τοῦ προσώπου των, ἐσυμπεράναμεν ὅτι ἡ εἴδησις ἣν ὁ ξυλουργὸς διεκοίνει τοιουτοτρόπως ὤφειλε νὰ ἦναι λίαν σοβαρὰ. Μετὰ μίαν στιγμὴν, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐλθὼν παρὰ τὴν ἀντλίαν, ἔρριψεν ἐντὸς αὐτῆς τὸν καθετῆρα, τὸν ἀπέσυρε καὶ ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν μὲ ὕφος πολλὰ περίλυπον. Ἠλεκτρικὸν ἀποτέλεσμα παρήγαγε τὸ σημεῖον τοῦτο. Οἱ ναῦται ὧν προηγουμένως αἱ δυνάμεις ἐφαίνοντο ἐξηντλημέναι ἀπεκδυθέντες τοὺς ὑπενδύτας των, καὶ ῥίψαντες τὰ σκιάδιά των, ἀνέλαβον τὴν ἀντλίαν μετὰ πλείστης ἢ εἴπερ ποτε ζέσεως, Οἱ νέοι Ἱεραπόστολοι, οἵτινες πρὸ ὀλίγου καταλιπόντες τὸ καταστρωμα εἶχον καταβῇ εἰς τὸν θάλαμον διὰ νὰ παρηγορήσωσι τὰς συζύγους των, ἀνεφάνησαν ἀμέσως· ὁ δὲ πλοίαρχος καὶ ὁ γέρων, μέχρι τοῦδε μὴ ἐργαζόμενοι, ἠνώθησαν μετ' αὐτῶν· οὔτε τὸ πρόσωπόν των οὔτε αἱ κινήσεις των ἐξέφραζον τὸ μέγεθος τοῦ ἐπικειμένου κινδύνου· τὸ ἐξωτερικόν των ἦτο εὐσταθὲς καὶ γαλήνιον· ἠγωνίσθησαν καὶ οὗτοι ἐπί τινας στιγμὰς· ὁ δὲ πλοίαρχος, ὅστις ἐφαίνετο ὅτι ἐζήτει νὰ λαλήσῃ πρὸς ἡμᾶς, ἀπεσπάσθη τῆς συσσωματώσεως, καὶ λαβὼν τεμάχιον σανίδος ἐφ οὗ ἔγραψε διὰ κιμωλίας τί, ἐπλησίασε τοῦ πλοίου καὶ ἀνύψωσε τὴν σανίδα· ἐπ αὐτῆς ἦτο γεγραμμένη ἡ τρομερὰ αὕτη λέξις « ΒΥΘΙΖΟΜΕΘΑ.

Ἀλλὰ τί ἠδυνάμεθα νὰ πράξωμεν ὑπὲρ αὐτῶν. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἡ Θάλασσα ἦτο τοσοῦτον ἐξηγριωμένη, καὶ τὰ κύματα τοσοῦτον σφοδρῶς συνετρίβοντο κατὰ τῶν πλευρῶν τοῦ ταλαιπώρου πλοίου μας, ὥστε αἱ ἐπηγκενίδες αὐτοῦ ἔτριζον, καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐφαίνοντο ὅτι ἔμελλον νὰ διαῤῥαγῶσι. Ἐκτὸς τῆς μικρᾶς φώκης δὲν εἴχομεν ἄλλα ἱστία. Ὁ Ὀβριὲν τῷ ἐσήμανε διὰ τῆς χειρὸς ὅτι καὶ ἡμεῖς εὑρισκόμεθα ἐντὸς κινδύνου καὶ ὅτι πρὸς τὸ παρὸν εὐχὰς μόνον ἠδυνάμεθα ν' ἀπευθύνωμεν ὑπὲρ αὐτῶν. — Τότε αἱ δύο γυναῖκες ἐξελθοῦσαι τοῦ θαλάμου ἐπροχώρησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, εἶτα γονυπετήσασαι ἐθρήνουν, Ἀμφότεραι ἦσαν ὠχραὶ καὶ ἔντρομοι· ἡ νεωτέρα φέρουσα λευκὴν ὀθόνην, εἶχε τοὺς βραχίονας γυμνοὺς, τὴν δὲ κόμην λυτὴν, κάθυγρον καὶ ταλαντευομένην ἐπὶ τῶν ὤμων της, ἡ πρεσβυτέρα ἐφόρει μακρὸν χιτῶνα ὑπὸ τὸν ὁποῖον ἐκάλυπτέ τι. Οὐδέποτε θέλω λησμονήσει τὴν στιγμὴν καθ' ἣν, ἅμα προσευχηθεῖσαι, ἐπορεύθησαν πρὸς τὸν γέροντα, ὅστις κεκοπιακὼς ἀπὸ τὴν ἀντλίαν εἶχε καταλάβει τὴν προτέραν του θέσιν. Ἡ νεωτέρα ἐῤῥίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ γέροντος Μοραβοῦ καὶ ἔκρυψε τὸ πρόσωπόν της εἰς τὸ στῆθός του, ἡ δὲ πρεσβυτέρα, ἥτις περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο τὸν μανδύαν της, ἐκάθησε παρὰ τοὺς πόδας των. Τέλος ἓν μέγα πρό-

βατον, ὅπερ ἐπροσπάθει νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὴν βροχὴν παρεισάγον τὴν κεφαλήν του ὑπὸ τὸ ἐπανωφόριον τῆς νέας γυναικὸς, συνεπλήρου τοῦτο τὸ σύμπλεγμα. Τὸ πρόσωπον τοῦ γέροντος Μοραβοῦ ἦτο γαλήνιον· οὐδὲν ἴχνος τρόμου ἐφαίνετο ἐπ' αὐτοῦ· μόνον ὕψωνε τὴν σεβασμίαν αὐτοῦ κεφαλὴν πρὸς τὸν Οὐρανὸν ζητῶν παρ' αὐτοῦ προστασίαν ὑπὲρ τῶν τέκνων του. Ἡ ἀγωνία ἣν ἐδείκνυεν ἡ τὸ ἐπανωφόριον φέρουσα γυνὴ μοὶ ἐνέπνευσε μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ μάθω ὁποῖον ἦτο τὸ ἀντικείμενον ὅπερ τοσοῦτον ἐπιμελῶς ἐκάλυπτε. Ἀλλ' αἴφνης σφοδρὰ πνοὴ συμπιεσθεῖσα εἰς τὰς πτυχὰς τοῦ ἐνδύματός της, μοὶ κατέστησεν δρατὸν τὸ παιδίον, τοῦ ὁποίου ἡ ξανθὴ κεφαλὴ εἶχεν ἀναπαυθῇ ἐπὶ τῶν γονάτων μου, καὶ τὸ ὁποῖον ἤδη ἔκλαιε βλέπον τὴν μητέρα του κλαίουσαν, καὶ τὴν περιέβαλλε μὲ τοὺς μικρούς του βραχίονας, ὡς διὰ νὰ τὴν παρηγορήσῃ.

Πηδαλιοῦχε, πρόσεχε εἰς τὸν οἶακα!

Εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Ὀβριὲν ἀπέσπασα τὰ βλέμματά μου ἀπὸ τὸ λυπηρὸν ἐκεῖνο θέαμα, διὰ νὰ μάθω τὸ αἴτιον ταύτης τῆς διαταγῆς. Ἀπὸ τὰ ὄπισθεν τῆς ἐφολκίδος κῦμα κολοσσαῖον, ὅμοιον πρὸς ὄρος μὲ χιονοσκεπῆ κορυφὴν, κατέπιπτε καθ' ἡμῶν καὶ μᾶς κατεδίωκε μετὰ τρομεροῦ κρότου.

« Ναῦται, προσοχὴ » ἀνέκραξεν ἐκ νέου ὁ Ὀβριὲν· μόλις δ' ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας, καὶ τὸ κῦμα ἐπιπεσὸν κατὰ τῆς κορωνίδος ἐφώρμησεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος μεθ' ὁρμῆς θηριώδους. Μονόξυλα. ὀρνιθῶνες πᾶν ὅ,τι ἀντεστάθη ἐνώπιόν του κατεποντίσθη. Καὶ αὐτὴ ἡ ἐφολκὶς ἐδυθίσθη τοιουτοτρόπως ὥστε ἐπὶ ἓν δευτερόλεπτον τὸ ὕδωρ μᾶς ἐκάλυψε μέχρι τοῦ στήθους. Τὰ ἄκρα τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου ἔθιγον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· ἐκ δὲ τῆς ἐφολκίδος δὲν ἐφαίνοντο εἰμὴ οἱ ἱστοὶ καὶ αἱ κεφαλαί μας, τὰ λοιπὰ πάντα ἦσαν ὑπὸ τὴν θάλασσαν, ἥτις ἐπάφλαζε περὶ ἡμᾶς ὁμοιάζουσα μεγάλην ψίαθον ἐξ ἀφροῦ. Ἐνομίσαμεν ἑαυτοὺς ἀπολωλότας, ἐνομίσαμεν ὅτι ἡ *Μυία* δὲν ἤθελεν ἀνεγερθῇ πλέον· ἀλλὰ καὶ ἤδη ἀνταπαντήσασα εἰς τὴν κίνησιν τοῦ πηδαλίου διὰ ζωηροῦ τιναγμοῦ, καὶ ἀποτινάξασα τὸν ὄγκον τοῦ ὕδατος ὅπερ ἐκράτει αὐτὴν ὑποβρύχιον, ἀνυψώθη χαριέντως ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν ὡς ὡραῖος κύκνος τοῦ ὁποίου ἡ κεφαλὴ ἐπὶ πολὺ ἔμενε βεβυθισμένη ἐντὸς τοῦ ὕδατος, καὶ ἤρχισε ν' ἀναπηδᾷ ἐλαφρῶς ἐπὶ τῶν κυμάτων. Βαβαί! τὸ τρομερὸν τοῦτο κῦμα μᾶς ἐπροξένησε σκληρὰν ζημίαν· ὁ δυστυχής μας Δικῆς, πίθηκος ἀξιέραστος καὶ καλῶς ἀνατεθραμμένος, ὅστις διήγαγε ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ἐντὸς τοῦ πλοίου, καὶ τὸν ὁποῖον οἱ ναῦταί μας εἶχον διδάξει διάφορα παίγνια, ἀφηρπάσθη ὑπὸ τῶν κυμάτων. Ὅτε ὁ Ὀβριὲν διέταξε εἰς τοὺς ναύτας νὰ προσέχωσι, τὸ ταλαίπωρον ζῶον μιμηθὲν τὸ παράδειγμά των κατέλαβε κάλων τινα· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶχε πιάσει μόνον τὴν ἄκραν χωρὶς νὰ τὸν ἐντείνῃ καλῶς, ἡ Θάλλασσα τὸ ἀφήρπασεν ἀπὸ τοῦ καταστρώματος. Τὸν εἴδαμεν κρατοῦντα εἰσέτι τὸ σχοινίον εἰς τὰς χεῖράς του. Ἡ Θάλασσα μυκωμένη ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του, τὸν ἐσφενδόνιζεν ἔνθεν καὶ ἔνθεν. εὐθὺς ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ σχοινίον· τὸ μικρόν του μελανὸν πρόσωπον, οἱ ἐξέχοντες ὀφθαλμοίτου καὶ τὸ ἠνεωγμένον καὶ μεμορφασμένον στόμα του ἐφάνησαν διά τινας στιγμὰς εἰσέτι ἐπὶ τῶν κυμάτων. ἐτίναξε τὴν κεφαλήν του, ἐπτερνίσθη πολλάκις καὶ ἀπεφύσησε πολὺ ὕδωρ ἀπὸ τοὺς ῥωθωνάς του, εἶτα ῥίψας τελευταῖον ἀποχαιρετισμοῦ βλέμμα ἐπὶ τοῦ πλοίου τὸ ὑπάρξαν δι' αὐτὸν γλυκυτάτη πατρὶς, ἐξηφανίσθη ὑπὸ τὰ κύματα.

Προσεβλέψαμεν ἔπειτα πρὸς τὸν *Ἑρμῆν*· ὡς καὶ ἡμεῖς, ἐπάλαιε· κατὰ τῆς ὁρμητικότητος τῶν κυμάτων. ἀλλ' ἡ σύγκρουσις ὑπῆρξε πολλὰ ἰσχυρὰ. Οἱ ναῦται ἐγκαταλείψαντες τὰς ἀντλίας ἔρριψαν εἰς τὴν Θάλασσαν καὶ ὀρνιθῶνας καὶ δοκοὺς καὶ πᾶν τὸ πλωΐμον· ἐκ τῆς ἀταξίας ἥτις ἐπεκράτει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἐνοήσαμεν ὅτι πᾶσα ἐλπὶς εἶχεν ἐκλείψει καὶ ὅτι ἔρθασεν ἡ τρομερὰ στιγμὴ καθ' ἣν ἔμελλε νὰ καταποντισθῇ. Οἱ πλεῖστοι τῶν δυστυχῶν ἐκείνων ἐφαίνοντο ὡς παράφρονες· οἱ μὲν ἔτεινον χεῖρας ἱκετίδας πρὸς ἡμᾶς, οἱ δὲ συντρίψαντες προηγουμένως τοὺς πυθμένας τῶν βουκίων τοῦ ῥουμίου, ἔτρεχον ἤδη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὡς μανιώδες ἀπειλοῦντες ἡμᾶς διὰ τοῦ γρόνθου.

Ἀλλ' αἴφνης φλόγες κυανόχροοι καὶ τυφῶνες καπνοῦ ἐξῆλθον ἀπὸ τῆς μεγάλης καταπακτῆς. Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ των οἱ ἄθλιοι εἶχον θέσει πῦρ εἰς τὸ οἰνόπνευμα, Ἡ φλὸξ ἐξετάνθη καὶ κατέκαυσε τὰ σχοινία ἅπαντα· πάραυτα ἡ θερμότης κατέστη τοσοῦτον δριμεῖα, ὥστε αἱ δύο δυστυχεῖς γυναῖκες καὶ ὁ γέρων ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν θέσιν των καὶ νὰ σωθῶσι εἰς τὰ ὀπίσω. Τὸ αὐτὸ ἔπραξε καὶ ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ δύο νέοι ἱεραπόστολοι, οἵτινες ἦσαν εἰς τὴν ἀντλίαν, ἐνῶ οἱ λοιποὶ ναῦται καὶ ἐπιβάται τὴν εἶχον ἐγκαταλείψει. Φεῦ! ἡ τρομερὰ εἰκὼν ἥτις παρέστη τότε ἐνώπιόν μου, οὐδέποτε θέλει ἐξαλειφθῇ τῆς μνήμης μου. Ἡ πρεσβυτέρα τῶν δύο κυριῶν, κρατοῦσα τὸ τέκνον της εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ ἠσπάσθη ἐπανειλημμένως καὶ τὸ προσέφερεν εἰς τὸν πατέρα του, εἶτα γονυπετήσασα ἔμεινεν ἀκίνητος ὥσπερ μαρμάρινον ἄγαλμα. Ἡ συντροφός της ἧς τὴν δεξιὰν ἔθλιβεν· ὁ δυστυχὴς γέρων, ἐκράτει διὰ τῆς ἑτέρας τὸν σύζυγόν της ὡς νὰ ἐφοβεῖτο μὴ ὁ θάνατος τὸν προσβάλῃ πρὸ αὐτῆς, Ἅπαντες ἦσαν συσσωρευμένοι περὶ τὸν γέροντα, ὅστις γονυπετήσας ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κύκλου ἀνύψωσε τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ὀρθαλμοὺς πρὸς τὸν Θεὸν ἐπικαλούμενος τὸ ἔλεός του. Ματαία παράκλησις! Αἱ φλόφλόγες ἐρεθισθεῖσαι ὑπὸ τῆς σφοδρότητος τοῦ ἀνέμου, ἐπροόδευον· τὸ ἐμπρόσθιον τοῦ πλοίου δὲν παρέσταινε πλέον εἰμὴ κυμαινόμενον περιφλεγῆ δαυλὸν. Ὁ *Ἑρμῆς* πλέων τότε πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου, διῆλθε ταχέως ἐνώπιον τοῦ ἐμπροσθίου μας ἱστοῦ. Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ ταλαίπωρος πλοίαρχος, ἡμίγυμνον ἔλων τὸ σῶμα, τὴν κεφαλὴν ἀσκεπῆ καὶ τὸ πρόσωπον ὠχρὸν ὡς τὸ τοῦ νεκροῦ, ὕψωσεν εἰς τὸν ἀέρα σημαίαν, ἀλλὰ μόλις τὴν ἀνεπέτασε καὶ ὁ ἄνεμος ἀποσπάσας αὐτὴν τῶν χειρῶν του τὴν ἔρριψεν εἰς τὴν Θάλασσαν, εἰς μυρία ἐλεεινὰ ῥάκη. Ἔλαβεν ἀκολούθως τὴν σανίδα ἐφ' ἧς εἶχε γράψει τὴν λέξιν « *βυθιζόμεθα* » καὶ προσέθηκε. « *Τὸ πλοῖον πυροπολεῖται, ἐχάθημεν* Οὐδὲν εἰσέτι ἠδυνάμεθα νὰ πράξωμεν, ὑπὲρ αὐτῶν διότι ζητοῦντες νὰ τοὺς σώσωμεν ἠθέλομεν ἀπολεσθῇ χω-

ρὶς νὰ δυνηθῶμεν νὰ τοὺς ὠφελήσωμεν, Ἀπηντήσαμεν πρὸς αὐτοὺς διὰ τῆς χειρὸς προσπαθοῦντες νὰ τοὺς ἐνθαῤῥύνωμεν. Αἴφνης κατελήφθημεν αὖθις ὑπὸ πυκνοῦ τινος καὶ εὐμεγέθους νέφους ὅπερ ἐβλέπομεν ἀπό τινων στιγμῶν, καὶ ὅπερ ἐπέπεσε καθ' ἡμῶν μετὰ ταχύτητος ἠλεκτρικῆς ἐκπυρσοκροτήσεως· ὁ ἄνεμος ἐμυκᾶτο φρικωδῶς καὶ ἐξέφερε μακροὺς συρισμοὺς ἐπὶ τῶν τροχιλαιῶν. Τὸ μόνον ἱστίον ὅπερ εἴχομεν πεταμένον, διασπάσαν τὰ σχοινία του διεσχίσθη εἰς τεμάχια μετὰ κρότου ὁμοίου πρὸς τὸν τοῦ τηλεβόλου. Ποτὲ κίνδυνος δὲν ὑπῆρξε τρομερώτερος. Τὰ πάντα περὶ ἧσαν σκοτεινὰ ὡς ἐν τῷ μέσῳ βαθείας χειμερινῆς νυκτὸς· πυκνὸν κάλυμμα βροχῆς καὶ χαλάζης μᾶς περιεβαλε πανταχόθεν. Ἡ *Μυία* ἐκλονίζετο, τὰ σχοινία της ἔτριζον ὡς νὰ ἠσθάνετο καὶ αὐτὴ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον.

« Πρόσεχε εἰς τὸν οἶακα, πηδαλιοῦχε! ἀνέκραξα στετορείᾳ τῇ φωνῇ.

Ἐμείναμεν ἐν τοιαύτῃ θέσει ἐπί τινα λεπτὰ τῆς ὥρας περιμένοντες ἀπὸ στιγμὴν εἰς στιγμὴν τὸν θάνατον· οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ λαλήσῃ ἐν τούτοις ἐκ τῶν ἐλαφροτέρων κινήσεων τῆς ἐφολκίδος, ἠσθάνθημεν ὅτι ἡ ὁρμὴ τοῦ κλύδωνος ἤρχιζε νὰ καταβάλληται. Τῷ ὄντι, ἡ καταιγὶς κορέσασα καθ' ἡμῶν τὴν λύσσαν της ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν της. Τὸ δὲ πλοῖόν μας ἀναλαβὸν τὸν ἐλαφρὸν αὐτοῦ πλοῦν, ἀνεφάνη ἐκ νέου ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν κυμάτων, Ἀλλὰ τί ἔγινεν ὁ *Ἑρμῆς*! ὁ *Ἑρμῆς* δὲν ὑπῆρχε πλέον! Προσηλώσαντες τὰ βλέμματά μας πρὸς τὸ μέρος ὅπου τὸν εἴχομεν εἴδει πρὸ τῆς τελευταίας ταύτης πνοῆς τοῦ ἀνέμου, οὐδὲν ἄλλο εἴδομεν πλέον ἢ μέγαν κύκλον ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐπάφλαζεν ὁ ἀφρὸς τοῦ ὕδατος.

Τῆς τελευταίας ταύτης μάστιγος δούσης πέρας εἰς τὴν τρικυμίαν, καὶ τοῦ ἀνέμου μετριασθέντος, ἀνεπτύξαμεν τὸ μέγα μας ἱστίον καὶ ἐπλεύσαμεν πλησίστιοι πρὸς τὸ δίκροτον. Ἡ Θαλασσα ἐκαλύπτετο ἀπὸ δοκοὺς ὀρνιθῶνας καὶ κατάρτια κατακερματισμένα. Ἐν τούτοις ὁ γέρων Πιμβόλδος ἐνόμισεν ὅτι εἶδέ τι κινούμενον ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ὀλίγους πήχεις ἀπέχον ἡμῶν,

« Κύριε Βενειαμὶν, κύριε ὑποπλοίαρχε *Ὀβριὲν* κυτάξετε ἐκεῖ κινεῖται τι, ἀνέκραξεν ὁ ναύτης. Ὁ Ὀβριὲν καὶ ἐγὼ προσεβλέψαμεν πρὸς τὸ μέρος ὅπερ μᾶς ἐδείκνυε καὶ εἴδομεν πραγματικῶς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος κίνησιν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθημεν ν' ἀποφανθῶμεν περὶ τοῦ αἰτίου.

« Ἄνθρωπος εἶναι » ἀνέκραξεν ὁ Πιμβόλδος γεγωνύᾳ τῇ φωνῇ . . . . . « Παιδιὰ, εἶπε τρέχων πρὸς τὴν πρύμνην, δέσατέ με μὲ αὐτὸ τὸ σχοινὶ καὶ βαστᾶτε καλὰ τὴν ἄκραν, μήπως τὸ ἀφίσετε . . . . .

Μόλις εἶπε ταύτας τρς λέξεις, καὶ ῥίψας εὐθὺς τὸ σκιάδιόν του ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἐπήδησεν εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ τὸ πλοῖον.

« Ἀπολύσατε, ἀπολύσατε . . . χάλα τὸ σχοινί . . . Καὶ πάραυτα διευθύνθη πρὸς τὸ σημεῖον ὅπερ εἶχε δείξει πρὸς ἡμᾶς, Τὸ ὕψος τῶν κυμάτων, ἅτινα ἐκάλυπτον τὴν κεφαλήν του καὶ τὸν διεχώριζον τοῦ ἀντικειμένου ὅπερ ἐπεθύμει νὰ καταλάβῃ, ἐξῆπτε τὸν ζῆλόν του, τέλος τὸ κατέλαβε καὶ ἐπροχώρησε πρὸς ἡμᾶς.

« Κάτω τὸν οἶακα, πηδαλιοῦχε, ἀνέκραξεν ὁ Ὀβριὲν, ἄφες τον νὰ μᾶς φθάσῃ.

Τοιουτοτρόπως ἐπλησιάσαμεν πρὸς τὸν γενναῖον καὶ μεγαλόψυχον Πιμβόλδον, τὸν ὁποῖον οἱ ναῦταί μας ἔσυρον ἐπὶ τοῦ πλοίου.

« Πιμβόλδε . . . . . τὸν ἔχομεν;

« Ναὶ, φίλοι μου . . . . . σύρατέ με . . . . . τοῖς ἀπήντησεν ὁ Πιμβόλδος ἀσθμαίνων.

« Διάβελε! . . ἀνέκραξεν ὁ λοχίας, πρόβατον » . . .

Πραγματικῶς, ἦτο τὸ πρόβατον ὅπερ εἴχομεν εἴδει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ *Ἑρμοῦ*. Ἀλλὰ φανταστῆτε τὴν χαράν μας, ὅτε εὕρομεν προσδεδεμένον περὶ τὸ σῶμα τοῦ ζώου τὸ παιδίον τῆς γυναικὸς τοῦ ἱεραποστόλου. Ζήτω! ζήτω , ... ὁ Πιμβόλδος . . . . ἀνέκραξαν οἱ ναῦταί μας, ῥίπτοντες τὰ σκιαδιά των εἰς τὸν ἀέρα.

Ἡ χαρά μας ἦτο τοσαύτη ὥστε ἐλησμονήσαμεν τὸ παιδίον τὸ ὁποῖον ἦτο ἀναίσθητον καὶ ξηρὸν ὡς ξύλον. Πρῶτος ἐγὼ ἐξῆλθον τῆς παραφορᾶς ταύτης.

« Θερμάνατε ὕδωρ, ἀνέκραξα, ἑτοιμάσατε φλανέλας καὶ ἐνδύματα θερμὰ καὶ φέρετέ τα εἰς τὸν θάλαμον.

Ἔδραμον πρὸς το παιδίον, ἀπέσπασα τὰ ῥινόμακτρα αἴτινα τὸ προσέδεον μὲ τὸ πρόβατον, εἶτα, λαβὼν αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας μου, τὸ κατεβίβασα εἰς τὸν θάλαμον. Ὁ Πιμβόλδος, τοῦ ὁποίου τὰ φορέματα ἦσαν καθυγρα μὲ συνώδευσεν. Ἀπεκδύσαμεν τὸ παιδίον, ἐσπογγίσαμεν τὰ μέλη του καὶ τὸ περιεβάλαμεν μὲ θερμὰ καλλύμματα. Προσετρίψαμεν ἀκολούθως τοὺς μιροὺς καὶ τὰ σκέλη του διὰ μαλλίνων ὑφασμάτων ἐθέσαμεν δύο φιάλας πλήρεις θερμοῦ ὕδατος εἰς τοὺς πόδας του καὶ ἄλος θερμὸν ἐπὶ τῆς κοιλίας του. Ματαιαι προσπάθειαι! τὸ ταλαίπωρον δὲν ἔδιδεν εἰσέτι δείγματα ζωῆς.

Ἡ συγκίνησις τῶν ναυτῶν μας ἦτο τοσοῦτον βαθεῖα ὥστε ἅπαντες εἶχον συσσωρευθῇ διὰ νὰ πληροφορηθῶσι περὶ τοῦ ἀποτελέσματος. Οἱ μὲν ἐθεώρουν μὲ ὄμμα ἔκθαμβον, οἱ δὲ, ἐναντίον τοῦ κανονισμοῦ καὶ τῆς εὐταξίας, ἀπετόλμων νὰ καταβῶσι μίαν ἢ δύο βαθμίδας πρὸς τὸν θάλαμον, εἶτα ῥίπτοντες βλέμματα περιεργείας ἐπροσπάθουν νὰ ἐξάξωσιν ἐκ τοῦ προσώπου μας ἂν ὑπῆρχεν ἐλπίς. Ὁ δὲ Πιμβόλδος, σύρας ἀπὸ τοῦ κόλπου του ῥινόμακτρον κατεβεβρεγμένον ἀπὸ θαλάσσιον ὕδωρ, ἀπεμύττετο συχνὰ, προσπαθῶν διὰ τούτου νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυά του, ἀλλ' αὐτὰ ἰσχυρότερα τῆς θελήσεώς του, ἔῤῥεον ἐπὶ τῶν παρειῶν του καὶ ἐπιπτον κρουνηδὸν ἐπὶ τῶν φορεμάτων του.

— Ἄ » ! Πιμβόλδε, τῷ εἶπον θλίψας τὴν χεῖρά του, ἔπρεπεν ὁ Θεὸς ν' ἀναμοίψῃ τὴν γενναίαν σου πρᾶξιν δίδων ζωὴν εἰς τὸ παιδίον ὅπερ ἔσωσας· Δὲν μοὶ ἀπήντησεν, ἀλλ' ἔρριψε βλέμμα περίλυπον ἐπὶ τοῦ παιδίου . . . .

« Ἀπέθανεν » ἐψιθύρισεν ὁ Ὀβριὲν λαβὼν τὴν ἄκραν τοῦ σινδονίου διὰ νὰ καλύψῃ τὸ παιδίον.

Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὁ Πιμβόλδος, τοῦ ὁποίου οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν προσηλωμένοι ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ παιδίου καὶ κατεσκόπευον τὸ παραμικρὸν τῆς

ζωῆς δεῖγμα, ἐπελήφθη ζωηρῶς τοῦ βραχίονος τοῦ Ὀβριέν.

Στάσου! . . . . . ἀνέκραξεν.

Ἡ φωνή του ἦτο τοσοῦτον ἠχηρὰ καὶ κατανυκτική, ὥστε οἱ ὀφθαλμοί μου καταλιπούντες τὸ λυπηρὸν θέαμα προσηλώθησαν ἐπ' αὐτοῦ. Ἔκφρασις ἀπερίγραπτος ἐλπίδος καὶ φόβου ἐζωγραφεῖτο ἐπὶ τοῦ προσώπου του, οἱ ὀφθαλμοί του προσηλωμένοι ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ παιδίου ἔμενον ἀκίνητοι, τὰ δὲ χείλη του ἔτρεμον.

Ζῇ ἀνέκραξε μὲ φωνὴν βραγχώδη! ὑποπλοίαρχε ζῇ,

Ῥίψας τότε τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τοῦ παιδίου, εἶδον τὸ στῆθός του ἐξογκούμενον, εἶτα βαθὺς στεναγμὸς ἐξέπνευσεν ἐπὶ τῶν χειλέων του. Τότε οἱ ναῦται ποδοκροτοῦντες καὶ χειροκροτοῦντες ἔκραξαν *οὐρά*!! ὡς ἀληθεῖς παράφρονες,

Διάβολε! ἀνέκραξεν ὁ Πιμβόλδος, ἐχάσαμεν τὸν πίθηκον Δικῆν, ἰδοὺ ἄλλος εἰς τὸν τόπον του.

Ἐδιπλασιάσαμεν τὰς περιποιήσεις μας, καὶ πάραυτα αἱ προσπάθειαί μας ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐντελοῦς ἐπιτυχίας. Ἅμα ἐσταλάξαμεν σταγόνας τινὰς κράματος ἐξ οἴνου καὶ ὕδατος ἐντὸς τοῦ λάρυγγος, οἱ μεγάλοι αὐτοῦ κυανοῖ ὀφθαλμοὶ ἠνεώχθησαν, καὶ ἔρριψαν ἐφ' ἡμας βλέμμα ἀβέβαιον· βαθμηδὸν ἡ θερμότης τοῦ σώματός του ἐπανῆλθε, καὶ ὁ σφυγμός του ἤρχησε νὰ πάλλῃ· τὸ αἷμα ἐκυκλοφόρει ἤδη ἐλευθέρως εἰς τὰς φλέβας του, τὰ ὑπομέλανχείλη του βαθμηδὸν κρίσταντο φαιδρὰ καὶ ῥοδινά. Τέλος ἐπροσπάθησε νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ἑτέραν πλευράν, ἔμεσεν ἱκανὴν ποσότητα θαλασσίου ὕδατος, καὶ ἀκολούθως ἀπεκοιμήθη βαθὺν ὕπνον.

« Πῶς ῥογχαλίζει, ὁ πονηρὸς! εἶπεν εἷς τῶν ναυτῶν, ὅστις εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὸν θάλαμον . . . . Τὸν ἀκούεις κύρ Πιμβόλδε;

— Ναί, ἀπήντησεν ὁ Πιμβόλδος, καὶ ποτὲ μουσικὸς δὲν μου ἐπροξένησε τόσην εὐχαρίστησιν,

Ἀφοῦ ἐπλησιάσαμεν εἰς ἀπόστασιν σάλπιγγος πρὸς τὸ δίκροτον, ὁ πλοίαρχος προσφωνήσας μᾶς ἠρώτησε ἂν συνέβη τι δυστύχημα ἐντὸς τοῦ πλοίου διαρκούσης τῆς τρικυμίας.

Ἀπηντήσαμεν ὅτι ὁ ἄνεμος μᾶς ἀφήρπασε τρεῖς ναύτας.

Ἔ! ὑποπλοίαρχε Ὀβριέν, πόθεν ἔχετε ἐκεῖνο τὸ πρόβατον.;

Συνδιάλεξις ἐκτεταμένη διὰ τῆς σάλπιγγος δὲν εἶναι πρᾶγμα εὔκολον, καὶ ὅμως κατωρθώσαμεν νὰ τῷ διηγηθῶμεν τὴν γενναίαν πράξιν τοῦ Πιμβόλδου, ὅλοι οἱ ναῦται τοῦ δικρότου προσήλωσαν τὰ βλέμματά των ἐπὶ τῆς ἐφοκλίδος,

« Ὀβριέν, δεῖξόν μας τὸ παιδίον.

Ὅτε τῷ ἀπηντήσαμεν ὅτι ἐκοιμᾶτο, μᾶς διέταξε νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶμεν τοῦ δικρότου καὶ νὰ στείλωμεν λέμβον ἅμα ἡ θάλασσα καταπραϋνθῇ. Κατέβημεν τότε εἰς τὸν θάλαμον, τὸ παιδίον ἐκοιμᾶτο εἰσέτι. Ἀλλὰ ταραχθὲν ἕνεκα τοῦ θορύβου τῶν βημάτων μας, ἐξύπνησε καὶ ἐξέτεινε τοὺς μικρούς του βραχίονας ὡς νὰ ἐζήτει τινά, — εἶτα προστρίψαν τοὺς ὀφθαλμούς, ἐκάλεσε τὴν μητέρα του, τὸν πατέρα του καὶ τὴν θείαν του Ἀίμυλίαν, διακοπτόμενον εἰς πᾶν ὄνομα ὅπερ ἐπρόφερε διὰ νὰ δεχθῇ θωπείας. Βλέπον ὅμως ὅτι οὐδεὶς τῷ ἀπεκρίνετο, περιέφερε τὰ βλέμματά του πέριξ μετὰ θαυμασμοῦ. Τότε ὡς νὰ ᾐσθάνθη τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς του, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ ὀδύρεται. Ἡ λύπη του ὅμως ὑπῆρξε βραχυχρόνιος, διότι ἅμα τῷ ἐδώκαμεν τεμάχια τινὰ σάκχαρος, ἤρχισε νὰ μειδιᾷ μετὰ παιδαριώδους χαρᾶς, τείνον τοὺς μικροὺς αὐτοῦ βραχίονας διὰ νὰ μᾶς θωπεύσῃ, Ὁ δὲ μάγειρος, ψύχων τὰ ἱμάτιά του εὗρεν ἐντὸς τοῦ θυλακίου τεμάχιον χάρτου, ἐφ' οὗ ἦσαν γεγραμμέναι αἱ ἀκόλουθοι λέξις.

« Ὁ υἱός μου ὀνομάζεται Γουλιέλμος Οὐάρδος . . Ἐὰν ἡ χεὶρ τοῦ ὑψίστου τὸν σώσῃ, λάβετε ἶκτον ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ὦ! ἀνέκραξεν ὁ γέρων Πιμβόλδος θέλω τὸν ἀγαπᾷ ὡς υἱόν μου. . . . . .

Δύο ἡμέρας ὕστερον, τὸ παιδίον φέρον ἐνδυμασίαν ναυτικὴν, ἣν ὁ Πιμβόλδος ἰδίαις χερσὶ τῷ εἶχε ῥάψει καὶ σκιάδιον ἐκ κηρωτοῦ ὑράσματος, ἐφ' οὗ ἦτο γεγραμμένον τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου ἡ *Μύια*, ἔτρεχεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος παῖζον χαριέντως μετὰ τῶν ναυτῶν, ἀμέριμνον καὶ μηδόλως ἀνενθυμούμενον πλέον τὰς μητρικὰς ἀγκάλας.

Τοιαύτη ἡ νηπιώδης ἡλικία.!

(*Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ*)

Α. Κορδούρης

ΒΑΣΑΝΟΙ ΤΗΣ ΔΙΨΗΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΩΚΕΑΝΟΝ.

Ἦτον ἤδη τετάρτη περίπου ὥρα μετὰ μεσημβρίαν, τοῦ δὲ πρὸς τὴν δύσιν κλίνοντος ἡλίου αἱ χρυσοειδεῖς ἀκτῖνες ἀνεπαύοντο ἐπὶ τῶν σποδάδην ὑπὲρ τὸν ὁρίζοντα διεσκορπισμένων χρυσοπαρύφων νεφῶν, μεταδίδουσαι εἰς αὐτὰ χροιὰν γλυκυτάτην, ὁποία ἡ τοῦ στίλβοντος καθαροῦ χαλκοῦ· ἡ κρυσταλίνη τῆς θαλάσσης ἐπιφάνεια, ὡς νὰ μὴν ἐπιθύμῃ νὰ μᾶς στερήσῃ οὐδὲ τοῦ ἐλαχίστου τῆς οὐρανίου λυχνίας φωτεινοῦ μορίου, ἀντηνάκλα πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ ποικίλους διαχρωματισμοὺς τὰς εἰς αὐτὴν ἀνηκούσας τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, ἀντικατοπτίζουσα δὲ ἀφ' ἑτέρου πιστότατα τὴν ὡραιοτάτην τῶν οὐρανῶν θέαν, συνεπλήρου τὴν ἐπαγωγικὴν εἰκόνα τοῦ μαγευτικοῦ τούτου τῆς φύσεως πανοράματος. Ὁ μέχρι τινὸς προσπνέων ἄνεμος ἐκόπασεν ἤδη καὶ ἐντελὴς ἐπεκράτει τῶν θαλασσῶν νηνεμία, ὅτε ἐφάνη πρὸς ἀνατολὰς εἰς μιλίου περίπου ἀπόστασιν ἀφ' ἡμῶν πλοῖον τρικάρτρον ὑπὸ σημαίαν Ἀμερικανικὴν, τὸ ὁποῖον, ἅμα ἰδὸν ἡμᾶς, ὕψωσεν εἰς τὴν ἀκροκεραίαν του σημεῖον κινδύνου· εἶχε δὲ τὰ σχοινία, τὰς κεραίας καὶ τὰ ἱστία του ἐν μεγίστῃ ἀταξίᾳ. Διέταξα νὰ καταβιβασθῇ μικρὰ λέμβος, καὶ παρευθὺς διευθύνθημεν πρὸς αὐτὸ μετὰ μεγίστης ταχύτητος, ὅταν δ' ἐπλησιάσαμεν, εἴδομεν ἓξ ἀνθρώπους μὲ πρόσωπον κάτισχνον καὶ ἀπεξηραμένον προστρέχοντας ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ τείνοντας χεῖρας ἱκετίδας.

— Τί διάβολον θέλουν; ἀνέκραξεν ὁ γερων Νικόλαος . . . . τὸ σκάφος τοῦ πλοίου εἶνε εἰς ἀρκετὰ καλὴν κατάστασιν.

— Νικόλαε, ἂς σπεύσωμεν, τῷ ἀπεκρίθην, καὶ θὰ ἴδωμεν.

— Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ἀνέκραξε τῇ στιγμῇ ταύτῃ ἄνθρωπός τις ἀπὸ τοῦ πλοίου, στείλατέ μας ὕδωρ, ἀποθνήσκομεν τῆς διψῆς.

Ἅμα ἐφθάσαμεν εἰς τὸ πλοῖον, τρεῖς ἐκ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων, εἰσπηδήσαντες παράφρονες εἰς τὴν λέμβον μας καὶ ῥιφθέντες κατεῤῥόφησαν μετ' ἀπληστίας ἀπεριγράπτου τὸ εἰς τὸν πυθμένα αὐτῆς ἅλμυρὸν καὶ βρωμερὸν ὕδωρ. Τότε ἐννόησα πραγματικῶς τὴν τρομερὰν κατάστασιν, εἰς ἣν εὑρίσκοντο οἱ δυστυχεῖς οὗτοι.

— Νικόλαε, ἐφώναξα, ἐπίστρεψον εἰς τὸ πλοῖόν μας, θέσον διπλασίους κώπας εἰς τὴν ἐφολκίδα (φελοῦκαν), καὶ ἐπάνελθε ἐνταῦθα μὲ ὅσον δυνηθῇς περισσότερον ὕδωρ.

Ὁ ναύτης, ὁ ἀτρόμητος οὗτος θαλασσοδάμας ὅστις ὑποτάσσει διὰ τῆς κώπης τὸ φοβερὸν καὶ ἄπιστον τοῦτο στοιχεῖον, εἶνε τὸ παράδειγμα τῆς ὑπομονῆς, καὶ ὁ τύπος τῆς πρὸς τὰ ἴδια αὐτοῦ δεινὰ ἐγκαρτερήσεως, διότι ἡ ζωή του εἶνε σειρὰ ἀδιάκοπος κακουχιῶν καὶ θλίψεων, ὑπὸ τῶν ὁποίων ἡ καρδία του σκληρύνεται ὡς τὸ ὑπὸ κατέργασιν ὑποβληθὲν τομάριον, καὶ μολοντοῦτο ὀλίγοι τῶν ἀνθρώπων συγκινοῦνται τοσοῦτον ζωηρῶς ὑπὸ τῶν δεινῶν τοῦ ἄλλου, ὅσον ὁ ναύτης. Μόλις εἶχον τελειώσει τὸν λόγον, καὶ ὁ γέρων Νικόλαος, ἀπεκδυθεὶς τὸ ἐπανωφόριόν του ἔλαβε τὴν κώπην.

— Γιάννη! ἔκραξε πρὸς τὸν παῖδα (μοῦτσον), κάθησε εἰς τὸ πηδάλιον καὶ κυβέρνα καλῶς, εἰδεμὴ θὰ σοῦ σπάσω τὰ κόκκαλα . . . Ἐμπρὸς, παιδιά, ἂς σπεύσωμεν.

Τότε οἱ κωπηλάται, οἵτινες πρὶν παρεπονοῦντο κατὰ τοῦ καύσωνος, ἀπέθεσαν κατὰ μίμησιν τοῦ γέροντος ἀρχηγοῦ των τὸ ἐπανωφόρια, ἔβρεξαν τὰς χεῖρας εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἔδραξαν τὰς κώπας.

— Ἐμπρὸς, παιδιά, ἐμπρός! ἀνέκραξεν ὁ γέρων Νικόλαος, θάῤῥος . . . .

Ἡ λέμβος, ἀναχωρήσασα πάραυτα, διέσχιζεν ὡς βέλος τὸ ὕδωρ καὶ ὀλισθαίνουσα ἐπὶ τῆς λειοκυμάντου ταύτης ἐκτάσεως, κατέλειπεν ὄπισθεν αὐτῆς χιονόλευκον ἐξ ἀφροῦ αὔλακα Εἶδον αὐτὴν ἐντὸς ὀλίγου μετὰ μεγίστης τῆς εὐχαριστήσεως προσεγγίσασαν τὸ πλοῖον. Ὁ Νικόλαος τότε ἐπήδησεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, καὶ χωρὶς οὐδὲ τὴν κεφαλήν του ν' ἀποκαλύψῃ διηγήθη ἐν συντόμῳ πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον τὰ εἰς τὸ ἀμερικανικὸν πλοῖον διατρέχοντα. Μετὰ στιγμάς τινας εἴδομεν καταβιβαζόμενον εἰς τὴν λέμβον μικρὸν βαρέλιον ὕδατος, γενικὴ δὲ ἐπεκράτει τῶν ἐν τῷ πλοίῳ κίνησις. Ἡ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὀπὴ ἠνοίχθη, καὶ δεύτερον βαρέλιον ἀνεσύρθη, τὸ ὁποῖον κατεβιβάσθη ἐπίσης εἰς τὴν λέμβον, κατόπιν ἐφηρμόσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων μας δώδεκα ἑκατέρωθεν μεγάλαι πῶπαι καὶ ἡ ἐφολκὶς ἐπροχώρησε μεγαλοπρεπῶς πρὸς τὸ τρικάρτρον, σείρουσα ὄπισθέν της τὴν μετὰ μεγίστης εὐκινησίας ἀκολουθοῦσαν λέμβον.

Δύσκολον εἶνε νὰ περιγράψωμεν τὴν θλιβερὰν κατάστασιν, εἰς ἣν τὸ παρ' ἡμῶν διασωθὲν πλήρωμα εὑρίσκετο. Πρὸ ἑξήκοντα ἤδη ὡρῶν εἶχεν ἐξαντληθῇ ἡ προμήθειά των ἅπασα, ἐκτὸς μόνου βαρελίου πλήρους ῥοὺμ, τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἐγγίσῃ, διότι ὁσάκις ἐδοκίμασαν νὰ πίωσιν ἐξ αὐτοῦ ᾐσθάνθησαν τὸν οὐρανίσκον των ὡς ὑπὸ νιτρικοῦ ὀξέος διαβιβρωσκόμενον. Καταβὰς εἰς τὴν αἴθουσαν, εὗρον κυρίαν τριάκοντα καὶ ἓξ ἐτῶν περίπου, ἔχουσαν τὴν κόμην ἠμελημένην, τοὺς δὲ ὤμους κεκαλυμμένους μὲ πανία ἐμβαπτισμένα εἰς ὕδωρ θαλάσσιον. Ἐπὶ ἀνακλιντῆρος κατακεκλιμένη, ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας της τέκνον, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον ἐπεκρκάτει θανάσιμος ὠχρότης· παρ' αὐτῇ γραῖά τις μαύρη τὴν ἐθεώρει μετὰ βαθείας λύπης, καὶ ἐράντιζεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν αὐτήν τε καὶ τὸ τέκνον της μὲ σταγόνας ὕδατος.

— Εἶνε ἡ σύζυγός μου, εἶπεν ὁ πλοίαρχος περιπαθῶς, ἀποθνήσκει . . . . Ἄχ! κύριε, λάβετε τὴν καλοσύνην νὰ κάμητε σημεῖον εἰς τοὺς ἀνθρώπους σας, ὅπως σπεύσωσιν, ἐπειδὴ ἡμισείαν ἔτι ὥραν ἂν ἀργήσωσι, θέλει εἶσθαι πλέον ἀργά.

— Ὦ! ἀφέντη, ἀφέντη, ἀνέκραξεν ἡ πτωχὴ μαύρη μὲ συμπαθητικώτατον ὕφος, νὰ ντώσῃ νερὸ σ' τὴ κυρὰ, χώρις νερὸ πεταίνει! . . . καμένη κυρά . . . Τεέ μου, Τεέ μου!

— Εἰς τὰς λέξεις ταύτας ἡ κυρία της ἠθέλησε ν' ἀνυψώσῃ τὴν κεφαλὴν, ὅπως τὴν εὐχαριστήσῃ διὰ τὴν ἀφοσίωσίν της, ἀλλὰ κατέπεσε βαρέως ἐπὶ τοῦ στήθους της· τὰ χείλη της ἦσαν ξηρὰ καὶ φλογώδη, τοσοῦτον δὲ ζωηρῶς ἐξεικονίζετο ἐπὶ τοῦ προσώπου της ἡ ἐσωτερικὴ ἀγωνία, ὥστε βαθέως συγκινηθεὶς, τῇ ἀπεύθυνα παρηγορητήριους τινὰς λέξεις:

— Ἔχετε θάῤῥος, κυρία . . . . τῇ εἶπον, ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔχετε ὕδωρ ἄφθονον . . . θέλετε σωθῇ . . .

Ἀλλ' αὕτη κινήσασα τὴν κεφαλὴν μὲ ὕφος δυσπιστίας, ὡσὰν ἤθελεν εἴπει, «εἶνε πολὺ ἀργά,» ἔσφιγξεν ἐπὶ τοῦ στήθους της τὸ τέκνον της καὶ ἐψιθύρισεν εὐχάς τινας.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ λέμβος ἔφθασεν· ἀναβὰς τότε ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, εἶδον τὰ πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων μας καταῤῥεόμενα ὑπὸ ἱδρῶτος, τὰ δὲ φορέματά των μοσχευμένα ἀπὸ τὸ ὑπὸ τῆς βιαίας κωπηλασίας ἀναπηδοῦν ὕδωρ, ὡς νὰ ἐβυθίσθησαν εἰς τὴν θάλασσαν.

— Ἐμπρὸς, ἂς σπεύσωμεν, ἂς σπεύσωμεν, ἐφώναξεν ὁ γέρων Νικόλαος.

Ἓν βαρέλιον μετεκομίσθη πάραυτα ἐκ τῆς λέμβου εἰς τὸ κατάστρωμα. Οἱ διψαλέοι ναῦται ὥρμησαν ὡς μανιώδεις ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τοσοῦτον εἶχον καταπέσει αἱ δυνάμεῖς των, ὥστε δὲν ἐχρειάσθημεν πολλοῦ κόπου διὰ νὰ τοὺς ἀπομακρύνωμεν. Διέταξα τὸν γέροντα Νικόλαον νὰ παρατάξῃ τοὺς ἀνθρώπους μας, ὅπως ἐμποδίσωμεν τοὺς δυστυχεῖς τούτους τοῦ νὰ βλαφθῶσιν ὑπὸ τῆς ὑπερμέτρου πόσεως, ἀνοίξας ἀκολούθως τὸ βαρέλιον, ἀνέμιξα πρὸς τὸ ὕδωρ ποσότητά τινα ῥοὺμ, καὶ ἀναθέσας τὴν φροντίδα τῆς διανομῆς εἰς τὸν γέροντα, ἐπλήρωσα μέγα δοχεῖον καὶ κατέβην μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Νά! ἔκραξα, δίδων αὐτὸ πρὸς τὴν μαύρην, ἣν

ἀπήντησα εἰς τὴν θύραν, πίε μίαν ἢ δύο καταπόσεις, καὶ τρέξε ἀκολούθως πρὸς τὴν κυρίαν σου.

— Ὄχι, ἀφέντη, ἐγκὼ ντὲ πίνει πρῶτα κυρά.

Ἀλλὰ τὸ πάθος τὴν παρέφερεν, ἔλαβε ταχέως τὸ δοχεῖον, τὸ ἔφερεν εἰς τὰ χείλη της καὶ ἐντὸς δευτέρου λεπτοῦ ἔπιεν ὅλον τὸ περιεχόμενον.

— Ἀχ Τεέ μου! Τεέ μου! ἀνεφώνησε θεωροῦσα μὲ λυπηρότατον ὄμμα τὸ κενὸν δοχεῖον, ἐγκὼ ντὲν μπόρεσε κάμῃ ἀλλοιῶς.... Κατὼς ἔφερε τὸ νερὸ σ' τὸ στόμα μου, ἐγκὼ ντὲν μπόρεσε πλιὰ νὰ τὸ βγάλῃ..... μὰ Τεέ μου! τί κάνει μέσα ς' τὴν κοιλιά μου..., καίει σὰ φωτιά... Ἀχ! ἀφέντη, τρελλάτηκα... Νὰ πιῇ ἀκόμα, ἀφέντη, νὰ πιῇ.

Εἰσελθὼν ὁ πλοίαρχος ὕψωσε τὴν κεφαλὴν τῆς συζύγου του καὶ ἐπάσχισε νὰ εἰσάξῃ εἰς τὸ στόμα της κοχλιάρια τινὰ ὕδατος· πλὴν εἰς μάτην! αἱ δυνάμεις τῆς δυστυχοῦς εἶχον τοσοῦτον ἐκλείψει, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ καταπίῃ. Τὸ αἷμα ἀπεσύρθη ἤδη ἐντέλως ἀπὸ τοῦ προσώπου της, καταλιπὸν νεκρικὴν ἐπ' αὐτοῦ ὠχρότητα, οἱ θαλοὶ ἡμίκλειστοι ὀφθαλμοί της παρουσίαζον τὴν ἐπιθανάτιον στιλπνότητα, τὰ ἄκρα ἤρχισαν νὰ ψυχραίνωνται... ἡ σκληρὰ τοῦ θανάτου χεὶρ εἶχεν ἐγγίσει τὴν δυστυχῆ!...

— Γεώργιε, Γεώργιε ἐψιθύρισεν, ἀπωθοῦσα ἀσθενῶς τὴν χεῖρα τοῦ συζύγου της, μὲ φωνὴν δὲ τρέμουσαν καὶ μόλις ἀκουομένην, ἀπο... θνήσκω, ἀπο... θν... θλιβερῶς ὑπεψέλλισε. Καὶ συλλέξασα διὰ τελευταίαν φορὰν τὰς ἐκλειπούσας δυνάμεις της, περιέσφιγξεν ἐπὶ τοῦ στήθους της περιπαθῶς τὸ παρ' αὐτῇ ἀθῶον καὶ ἀπαθῶς τὰ πάντα θεωροῦν τέκνον της... ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αἱ χεῖρές της παρέλυσαν, ῥανίδες ψυχροῦ καὶ κολλώδους ἱδρῶτος ἀνεφάνησαν ἐπὶ τοῦ πελιδνοῦ μετώπου της, οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας, τὸ τελευταῖον τοῦτο τῆς ζωῆς δεῖγμα, κατέστησαν ἄτακτοι, βραδεῖς καὶ ἀδύνατοι, καὶ τέλος ἐξέλιπον ὁλοτελῶς.... Ἐν τῇ τελευταίᾳ δὲ ἀγωνίᾳ της, ἐνατενίσασα θλιβερῶς τὸ προσφιλὲς τέκνον της, ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν δυστυχῆ σύζυγόν της, ἱστάμενον κατηφῆ καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας παρὰ τὸν ἀνακλιντῆρα, ὡς νὰ ἤθελε τῷ εἴπῃ «Μὴ λυπεῖσαι διὰ τὴν ἀπώλειάν μου, ἰδοὺ σοὶ ἐναπολείπεται ὁ προσφιλής μας Κάρολος, τὸ τιμαλφέστατον τοῦτο τοῦ ἔρωτός μας ἐνέχυρον· περιποιήθητι αὐτό.....»

Μόλις δὲ μετὰ μακρὰν καὶ ἐπίμονον περιποίησιν ἠδυνήθημεν νὰ διασώσωμεν τὸ κινδυνεῦον ἀθῶον βρέφος. Ἐπειδὴ δ' οὔριος προσέπνευσεν ἤδη ἄνεμος, ἠναγκάσθην, καθ' ὅσον μάλιστα εἴχομεν ἐκπληρώσει τὸ χρέος μας, ν' ἀναχωρήσω εἰς τὸ πλοῖόν μας ἀπευθύνας πρότερον θρησκευτικούς τινας παρηγορητηρίους λόγους πρὸς τὸν ἀποραμύθητον πλοίαρχον.

Ὅτε δ' εἶχεν ἀπομακρυνθῆ ὀλίγον ἡ λέμβος μας, στραφεὶς εἶδον τὴν πτωχὴν μαύρην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἀποχαιρετοῦσαν ἡμᾶς διὰ χειρονομιῶν καὶ κραυγῶν ἀλλοκότων.... Ἐ.ῷ δ' ἐγὼ ἑτοιμαζόμην νὰ τὴν ἀποχαιρετήσω, τὴν εἶδον εἰσπηδήσασα ἐν τῇ θαλάσσῃ!... Ἡ δυστυχής! δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπιζήσῃ μετὰ τὸν θάνατον τῆς κυρίας της... Ἔστρεψα τὴν λέμβον, ἐφθάσαμεν ἐκεῖ, τὴν ἀνεσείραμεν μετ' ὀλίγον, ἀλλ' ἦτον ἤδη νεκρὰ, καὶ πᾶσα συνδρομὴ ἀπέβη ματαία!....

Διον. Ι Οἰκονομόπουλος.

ΑΔΑΝΣΩΝΙΑ Η ΔΑΚΤΥΛΩΤΗ.

(Adansonia Digitata)

Ὁ Κολοσσὸς οὗτος τοῦ φυτικοῦ Βασιλείου βλαστάνει κατὰ τὰς δυτικὰς ἀμμώδεις γαίας τῆς Ἀφρικῆς, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν Σενεγάλην. Ὁ πρῶτος δὲ Εὐρωπαῖος περιηγητής, ὅστις τὸν εἶδεν, ἦτον ὁ Θηβέτος, καὶ ὁ πρῶτος Βοτανικός, ὅστις περὶ αὐτοῦ ἀνέφερεν ἦτον ὁ Πρόσπερος-Ἀλπῖνος.

Πάντα τὰ ὄργανα τοῦ δένδρου τούτου εἶναι ὑπερφυῆ καὶ ὑπερμεγέθη· τὸ κυρίως σῶμα τῆς ῥίζης εἰσχωρεῖ εἰς τὰ ἔγκατα τῆς γῆς, οἱ δὲ πλάγιοι διακλαδισμοί της, οἵτινες ἐκτείνονται ὁριζοντείως, καὶ ἐνίοτε ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, ἔχουσι πολλάκις μῆκος ἑκατὸν πεντήκοντα ποδῶν!

Ὁ κυρίως κορμὸς (ἤτοι ἡ γυμνὴ τοῦ δένδρου βάσις) δὲν εἶναι πολλὰ ὑψηλός, διότι, σπανίως ὑπερβαίνει τοὺς δώδεκα πόδας· ἀλλὰ τὸ πάχος καὶ ἡ περιφέρεια αὐτοῦ καταντῶσι μυθώδη· διότι, εἶναι ἑβδομήκοντα πέντε ἕως ὀγδοήκοντα ποδῶν, τουτέστι, τὸ στέλεχος ἔχει διάμετρον ὀκτὼ γαλλικῶν μέτρων! Ἐπὶ δὲ τοῦ παχυτάτου τούτου κορμοῦ φύονται κλάδοι ἀναλόγου εὐρωστίας, τῶν ὁποίων αἱ μέτριαι διακλαδώσεις εἶναι ἰσοπαχεῖς μὲ τοὺς κορμοὺς τῶν μεγαλητέρων δένδρων τοῦ κλίματός μας.

Ἐπειδὴ δὲ οἱ κλάδοι οὗτοι ἐκτείνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁριζοντείως, καὶ ἐκτεινόμενοι θίγουσι κατὰ τὰ πέρατα αὐτῶν τὴν γῆν, σχηματίζουσιν οὕτω ἀπέραντον καὶ εὐρεῖαν θολωτὴν σκιάδα, ὑπὸ τὴν ὁποίαν αἱ κάθετοι τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες ποτὲ δὲν εἶδον τὸ ἔδαφος, καὶ ὑπὸ τὴν ὁποίαν καταφεύγουσιν οἱ ἐβενοπρόσωποι κάτοικοι τῆς Σενεγάλης. Ὅθεν ὁμοιάζει ἡ Ἀδανσωνία μακρόθεν μὲ ὑπερμεγέθη ἡμισφαιρικὸν πράσινον ὄγκον ἔχοντα διάμετρον μεγαλητέραν τῶν 150 ποδῶν, καὶ ὁ θεωρῶν αὐτὴν νομίζει ὅτι βλέπει δάσος ὁλόκληρον, καὶ οὐχὶ ἓν μόνον δένδρον.

Ὁ φλοιὸς ὁ καλύπτων τὸν κορμὸν καὶ τοὺς διακλαδισμοὺς τῆς Ἀδανσωνίας μόλις ἔχει ἐννέα γραμμῶν πάχος. Εἶναι δὲ τεφρόχρους, ὁμαλὸς, καὶ στιλπνός, τὸ δὲ ὑπ' αὐτὸν ξύλον εἶναι λευκὸν καὶ μαλακόν.

Τὰ φύλλα τοῦ δένδρου τούτου φύονται ἐπὶ τῶν κλάδων κατ' ἐναλλαγὴν, εἶναι ἑμμισγα, δακτυλωτὰ, (δηλ. συντίθενται ἐκ 3, 5, ἢ 7 φυλλαρίων, δακτυλοειδῶς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μίσχου κειμένων) Ἕκαστον δὲ τούτων τῶν φυλλαρίων ἔχει σχῆμα ὠοειδές, σφηνοειδῶς πρὸς τὴν βάσιν διαστενούμενον· τὸ μεγαλήτερον αὐτῶν εἶναι τὸ μεσαῖον ἔχον πέντε δαχτύλων μῆκος καὶ 2 δακτύλων πλάτος· ὁ δὲ μίσχος

τοῦ φύλλου συνοδεύεται ἑκατέρωθεν κατὰ τὴν βάσιν του ὑπὸ δύω παραφύλλων μικρῶν, τριγωνοειδῶν, καὶ μετὰ τὴν ἐντελῆ αὐτοῦ ἀνάπτυξιν καταπιπτόντων.

Ἂν καὶ συνήθως μεταξὺ τοῦ μεγέθους τῶν δένδρων καὶ τοῦ μεγέθους τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀνθῶν δὲν ὑπάρχῃ σχετικὴ ἀναλογία, τὰ ἄνθη μολονοτοῦτο τῆς Ἀδανσωνίας εἶναι μέγιστα· διότι, πρὶν ἀκόμη τῆς ἐντελοῦς ἐξανθήσεώς των ἔχουσι διάμετρον τριῶν δακτύλων, ἀποκτῶσι δὲ μετὰ τὴν ἐντελῆ αὐτῶν ἀνάπτυξιν τεσσάρων δακτύλων μῆκος καὶ ἓξ δακτύλων πλάτος· φύονται δὲ μονήρη εἰς τὰς μασχάλας τῶν κατωτέρων φύλλων ἑκάστου κλάδου καὶ κρέμανται ἐπὶ ποδίσκου κυλινδρικοῦ ἔχοντος ποδιαῖον μῆκος.

Σύγκεινται δὲ τὰ μεγάλα ἄνθη τῆς Ἀδανσωνίας 1. ὑπὸ κάλυκος σκυτώδους, κυαθομόρφου, πενταμεροῦς, οὗτινος αἱ πέντε διαιρέσεις κυρτοῦνται πρὸς τὰ ἔξω· 2. ὑπὸ στεφάνης ἐκ πέντε πετάλων μέχρι τοῦ μέσου συνηνωμένων, λευκῶν, ἴσων, φλεβωδῶν, μεγαλητέρων

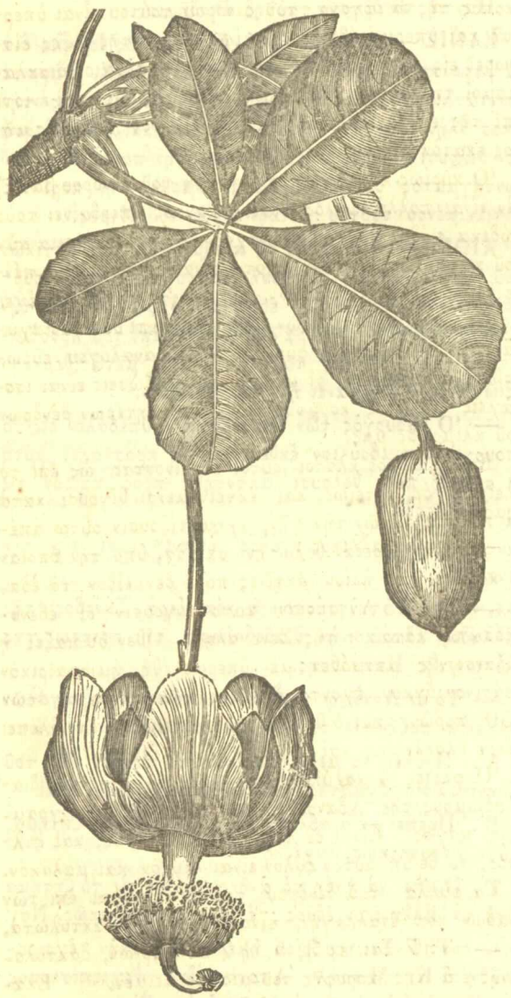

Ἀδανσωνία ἡ Δακτυλωτή.

τοῦ κάλυκος, καὶ ὡς τὰ μέρη αὐτοῦ πρὸς τὰ ἔξω ἀνακυρτουμένων. 3. ὑπὸ 700 σχεδὸν στημόνων (ἀῤῥένων ὀργάνων) τῶν ὁποίων τὰ νήματα ἑνούμενα μὲν πρὸς τὰ κάτω κατὰ τὸ ἥμισυ τοῦ μήκους των σχηματίζουσι στήλην, ἐλεύθερα δὲ ὄντα πρὸς τὰ ἄνω σχηματίζουσιν εἶδος θυσάνου, ἕκαστος δὲ τῶν στημόνων αὐτῶν φέρει ἀνθῆρα μονόχωρον· καὶ 4. ὑπὸ ὠοθήκης περιβαλλομένης ἀπὸ τὴν βάσιν τῆς παρὰ τῶν στημόνων σχηματιζομένης στήλης, κωνικῆς, λασίας, καὶ φερούσης μακρότατον στύλον, κοῖλον, ὑπερβαίνοντα τοὺς στήμονας, καὶ τελευτῶντα εἰς 10 ἢ 14 στίγματα πρισματικά.

Ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς εἶναι κάψα μεγίστη, ξυλώδης, ὠοειδὴς, μορφὴν μεγίστου πέπονος ἑνὸς δὲ καὶ ἡμίσεως ποδὸς μῆκος ἔχουσα, καλυπτομένη μὲν ἐξωτερικῶς ὑπὸ χνοῦς πυκνοῦ καὶ πρασίνου, διαιρουμένη δὲ ἐσωτερικῶς εἰς 6 ἢ 14 χώρους, ὧν ἕκαστος περιέχει πεντήκοντα, ἢ ἑξήκοντα σπέρματα, ξηρὰ, σκληρὰ, μελανὰ, στιλπνὰ καὶ νεφρόσχημα· τὸ δὲ μεταξὺ τῶν σπερμάτων καὶ τῶν παρειῶν τοῦ χώρου διάστημα πληροῦται ὑπὸ σαρκὸς σπογγώδους, ἀμυλώδους φύσεως, ἥτις ξηραινομένη καθίσταται εὔθραυστος.

Ἐκ τοῦ τοιούτου λοιπὸν ὀργανισμοῦ τῶν ἀνθῶν καὶ τοῦ καρποῦ της ἡ Ἀδανσωνία κατατάττεται παρὰ τῶν Βοτανικῶν εἰς τὴν κλάσιν τῶν *Μαλαχοειδῶν* (Malvoideæ) καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν *Βομβάκων* (Bombaceæ).

Ἡ Ἀδανσωνία δὲν εἶναι ἀειθαλλής· ὅθεν φυλλορροεῖ κατὰ τὸν Νοέμβριον, ἀναπτύσσει δὲ νέα φύλλα κατὰ τὸν Ἰούνιον· καὶ ἀνθεῖ μὲν κατὰ τὸν Ἰούλιον, ὡριμάζει δὲ τοὺς καρπούς της κατὰ τὸν Ὀκτώβριον.

Καὶ κοινῶς μὲν παρὰ τῶν ἐντοπίων καλεῖται *Βαοβὰβ*, ἐκλήθη δὲ *Ἀδανσωνία* πρὸς τιμὴν τοῦ περικλεοῦς Βοτανικοῦ Ἀδανσῶνος πρώτου ἐν Εὐρώπῃ κομίσαντος τὰς περὶ αὐτῆς λεπτομερεστέρας εἰδήσεις. Μετεφυτεύθη δὲ ἐπιτυχῶς εἰς Ἀμερικὴν καὶ τὸν Ἅγιον Δομένικον.

Ἀλλὰ τὸ δένδρον τοῦτο εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως καὶ θαυμασμοῦ διὰ τὴν αὔξησιν καὶ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του· διότι, αὐξάνει μὲν κατ' ἀρχὰς τάχιστα μετὰ ταῦτα δὲ σχεδὸν ἀνεπαισθήτως· ζῇ δὲ κατὰ τὸν ἀλάνθαστον ὑπολογισμὸν τοῦ Ἀδανσῶνος ὑπὲρ τὰς 5000 ἔτη. [*] Καὶ ἂν τις θελήσῃ νὰ συνδυάσῃ τὰς ἀληθείας τῆς ἐπιστήμης μὲ τῶν Γραφῶν τὰς παραδόσεις θέλει ἐξαγάγει ὅτι αἱ ζῶσαι σήμερον ἐπὶ τοῦ Κόσμου Ἀδαντωνίαι ἐποτίσθησαν τὸ πρῶτον ἀπὸ τὰ ὕδατα τοῦ Κατακλυσμοῦ. Εἶναι λοιπὸν τὸ δένδρον τοῦτο οὐχὶ μόνον τὸ μεγαλήτερον, ἀλλὰ καὶ τὸ μακροβιώτερον τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἐπὶ τῆς γῆς δένδρων, εἶναι, καθὼς λέγει ὁ Ἀδανσὼν. «Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Κόσμου ἡ *σεβασμιωτέρα ζῶσα ἀρχαιότης*.»

(*) *Διὰ τὴν γνῶσιν τῆς ἡλικίας τῶν δένδρων ὑπάρχουσι χαρακτῆρες σταθεροὶ καὶ μαθηματικῶς ἀκριβεῖς, περὶ τῶν ὁποίων θέλομεν λαλήσει ἄλλοτε.*

Οἱ μαῦροι τῶν μερῶν ὅπου βλαστάνῃ ἡ Ἀδανσωνία ἀναμιγνύουσι τὰ φύλλα καὶ τὸν φλοιόν της (τὰ ὁποῖα ἀφ' οὗ ξηράνωσι καὶ λειάνωσι καλοῦσι *λάτο*) μὲ ὅλα τὰ φαγητὰ καὶ τρόφιμά των, καὶ πρὸ πάντων μὲ τὸ ἀγαπητὸν εἰς αὐτοὺς *Κουσκούς*. Κάμνουσι δὲ τοῦτο, διότι, ἀποδίδουσιν εἰς τὸ δένδρον μεγάλας ἰαματικὰς ἐνεργείας καθ' ὅλων τῶν ἀσθενειῶν· ὁ δὲ ἴδιος Ἀδανσὼν βεβαιοῖ ὅτι τὸ μαλακτικώτατον ἀφέψημα τοῦ φλοιοῦ καὶ τῶν φύλλων τοῦ Βαοβὰβ εἶναι ὠφέλιμον, πρὸ πάντων κατὰ τὸν Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον, ὅτε φλογώδεις πυρετοὶ καὶ ἄλλαι τρομεραὶ ἀσθένειαι καταμαστίζουσι τοὺς κατοίκους τῆς Σενεγάλης, καὶ ἰδίως τοὺς παρεπιδημοῦντας Εὐρωπαίους. Προσθέττει δὲ ὅτι διὰ τοῦ ἀφεψίματος τούτου, τὸ ὁποῖον πᾶσαν πρωΐαν καὶ ἑσπέραν ἐλάμβανεν, τόσον αὐτός, ὅσον καὶ ἀξιωματικός τις γάλλος εὑρισκόμενος εἰς τὴν συνοδίαν του, διετήρησε τὴν ὑγείαν του, ἐν ᾧ ἐκ τῶν λοιπῶν συμπατριωτῶν του οἱ μὲν ἐκινδύνευσαν νὰ ἀποθάνωσιν, οἱ δὲ καὶ ἀπέθανον.

Τρώγονται δὲ καὶ οἱ καρποὶ αὐτοῦ νωποὶ ἔχοντες γεῦσιν ὑπόξυνον. Ξηραινόμενοι δὲ καὶ εἰς κόνιν λαμβανόμενοι φημίζονται παρὰ τοῖς ἐντοπίοις ὡς ἡρωϊκὸν κατὰ τῆς δυσεντερίας φάρμακον. Καὶ τὸ μὲν σκληρὸν καὶ ξυλῶδες περικάρπιόν των τέμνοντες οἱ μαῦροι, ἄλλοτε αὐτοσχεδιάζουσιν ἀγγεῖα δι' οἰκιακὴν χρῆσιν, ἄλλοτε δὲ καίοντες αὐτὸ κατασκευάζουσι διὰ τῆς τέφρας σάπωνα ἐξαισίας ποιότητος, ἀναμιγνύοντες ἔλαιόν τι λαμβανόμενον ἐκ τῶν καρπῶν ἑνὸς φοίνικος.

Ἀλλ' ὁ ὑπερμεγέθης οὗτος Βασιλεὺς τῶν δένδρων, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου καὶ αὐταὶ αἱ ἄλλοτε φημισθεῖσαι Κέδροι τοῦ Λιβάνου φαίνονται ὡς μικροὶ θαμνίσκοι, γίνεται παρανάλωμα τῶν σκωλήκων πολλάκις, οἵτινες κοιλαίνουσι τὸν κολοσσαῖον αὐτοῦ κορμόν. Οἱ δὲ μαῦροι κανονίζοντες καὶ εὐρύνοντες τὰς κοιλότητας ταύτας σχηματίζουσιν εὐρύχωρα δωμάτια καὶ σπήλαια, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἄλλοτε μὲν κατοικοῦσιν, ἄλλοτε δὲ κρεμῶσι τὰ νεκρὰ σώματα τῶν ἀναξίων ταφῆς. Τοιοῦτοι δὲ νομίζονται παρ' αὐτοῖς οἱ μεμυημένοι τὰ στυγηρὰ τῆς μαγείας μυστήρια, τοὺς ὁποίους φοβοῦνται μὲν καὶ κολακεύουσι ζῶντας, περιφρονοῦσι δὲ μετὰ θάνατον. Τὰ σώματα λοιπὸν αὐτῶν τῶν ἐναγῶν κρεμάμενα ἐντὸς τούτων τῶν σπηλαίων ξηραίνονται ἐντελῶς, καὶ ἀποκαθίστανται ἀληθεῖς μούμιαι ἄνευ ἄλλης τινὸς παρασκευῆς.

Τοιοῦτον τι εἶναι τὸ μεγαλήτερον καὶ γηραιότερον δένδρον τοῦ Κόσμου, τὸ ὁποῖον ἡ φύσις μὲ γιγαντιαίαν χεῖρα παρήγαγεν ὡς καταπληκτικὸν μαρτύριον τῆς παντοδυναμίας της.

Θ. Γ. Ὀρφανίδης.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΣ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.

ΑΘΗΝΑ. Αἱ βουλαὶ ἀπρακτοῦσι μέχρι τῆς λήξεως τῆς παρούσης συνόδου.

— Ἀνεγνώσθη εἰς τὴν Γερουσίαν ἡ ἔκθεσις τοῦ περὶ προξενείων νομοσχεδίου, θέλει δὲ ἐπιστραφῆ εἰς τὴν βουλὴν μετὰ τὴν συζήτησιν, διότι ἐτροποποιήθη ἐν μέρει.

— Ἀνεκαλύφθησαν ἐπὶ τοῦ ὄρους Ὄρθρυος τῆς Φθιώτιδος ὀδόντες ἀπολελιθωμένοι τεραστίου μεγέθους ἀνήκοντες ἴσως εἴς τι τῶν προκατακλυσμαίων θηρίων ἐκείνων, ὅσα διέγραψεν ὁ ὀνομαστὸς Κυβιέ.

— Ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν ἐν Ἀθήναις Πλημμελειοδικῶν ἐπέμφθη εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀγνοεῖται ὁ σκοπὸς τῆς ἐκτάκτου ταύτης ἀποδημίας.

ΕΛΠΙΣ — Λέγεται ὅτι ὁ Κ. Θείρσιος ἐστάλη διὰ νὰ ψαρεύσῃ ὡς πρὸς τὸ 40 ἄρθρον· ὁ Κ. Θείρσιος ἀπατᾶται πιστεύων ὅτι δύναται νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὴν ἀποστολὴν ταύτην· ἔπειτα ὁ Βασιλεὺς καὶ ἡ Βασίλισσα δὲν θέλουσι στέρξει ποτὲ εἰς τοιαύτην παραβίασιν τοῦ συντάγματος· διότι γνωρίζουσιν ὁμοίως τὴν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γενικὴν εὐχὴν τοῦ ἔθνους.

ΑΙΩΝ. — Διετάραξε τὸ πνεῦμα τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ τὸ περὶ διαμονῆς νομοσχέδιον τοῦ ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν ἐσχάτως ὑποβληθὲν εἰς τὴν Βουλήν· διότι ἡ προτέρα αὐθαιρεσία ἐπὶ τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς διαμονῆς τοῦ εἰς ἀργίαν μετατιθεμένου ἀξιωματικοῦ λτμβάνει ἤδη τόπον νόμου.

— Ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν ὑπέβαλεν εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἔκθεσιν, δι' ἧς προσκαλεῖ αὐτὸ νὰ σκεφθῇ πῶς θέλουσι ἀπαντηθῆ πρὸς καιρὸν τὰ δημόσια ἔξοδα.

— Ἀγγλογαλλικὸς στόλος ἐπανέρχεται εἰς τὴν Ἀνατολήν.

— Τὴν 25 Αὐγούστου ἡ νέα ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος ἔδωκε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πίστεώς της ἐνώπιον τῆς Βασιλίσσης.

— Τὸ ἐν Λονδίνῳ συμβούλιον τῶν τριῶν μεγάλων δυνάμεων συζήτησε τὰ τρία ἀκόλουθα ἄρθρα.

Α'. Πρέπει νὰ μείνῃ ἄθικτον τὸ ἄρθρον 40 τοῦ ἑλληνικοῦ συντάγματος; ἐλύθη καταφατικῶς. Ναί.

Β'. Πρέπει νὰ ἀναβληθῇ τὸ περὶ διαδοχῆς ζήτημα, ἐλύθη ἀποφατικῶς, οὐχί.

Γ'. Πρέπει νὰ λάβῃ τὸ ἀνῆκον μέρος εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος; ἐλύθη καταφατικῶς, Ναί·

— Τῇ 7 Σεπτεμβρίου ἡμέραν Κυριακὴν ἐχειροτονήθη ὁ Κ. Μιχαὴλ Ἀποττολίδης ἀρχιεπίσκοπος Ἀχαΐας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Εἰρήνης παρούσης τῆς Βασιλίσσης κτλ.

— Τὸ προσωπικὸν τοῦ Β. ἐν Ἀθήναις γυμνασίου ἐσχηματίσθη· διωρίσθησαν δὲ γυμνασιάρχης μὲν ὁ Κ. Χορτάκης, καθηγηταὶ δὲ οἱ Κ. Ι. Ψαρᾶς, Χ. Βάφας, Λεόντιος Ἀναστασιάδης καὶ Καρατσούτσας. (*)

— Ὁ Βασιλεὺς ὠφεληθεὶς ἀπὸ τὰ λουτρὰ τοῦ Καρόλου ἔμελλε ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Μόναχον, ἐκεῖθεν δὲ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα περὶ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ. — Κατακρίνουσα τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιωτικῶν διὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους καὶ παραλόγους κατ' αὐτὴν στρατιωτικὰς νομοθεσίας του λέγει καὶ τὰ ἀκόλουθα.

Καὶ ἡ Βασιλεία τί πράττει; ἴσως εἴπῃ τις κτλ.

(*) *Ἐκ τούτων ὁ Κ. Βάφας παρῃτήθη ἀπερχόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἡ ὑπηρεσία τοῦ Γυμνασίου στερεῖται ἑνὸς τῶν ἐμπειροτάτων αὐτῆς καθηγητῶν.*

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ.

ΓΑΛΛΙΑ

Διαφόρων ἐπαρχιακῶν καὶ δημοτικῶν συμβουλίων ἀναφοραὶ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, τὸν Πρόεδρον, ἢ τὴν Γερουσίαν τῆς Γαλλίας εὔχονται καὶ γνωμοδοτοῦσιν ἀλληλοδιαδόχως τὴν ἀναγόρευσιν τῆς αὐτοκρατορίας διὰ νὰ ἀσφαλισθῇ ὁριστικῶς ἡ τύχη καὶ ἡσυχία τοῦ ἔθνους κυμαινομένου ἤδη τόσα ἔτη.

Τινὰ ἐκ τῶν συμβουλίων τούτων μάλιστα προεδρεύοντο καὶ ὑπὸ ὑπουργῶν, καθὼς τὸ τῶν Χαμηλῶν Πυρηναίων ὑπὸ τοῦ Φορτοὺλ, τὸ τοῦ Pay de Dome ὑπὸ τοῦ Μορνὺ κτλ. Τοῦτο δὲ ἔδωκεν ὁπωσοῦν ἀφορμὴν εἰς μεμψιμοίρους παρατηρήσεις ἄλλων δυνάμεων.

Ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς τρόπος προωδοποίησεν ἤδη καὶ τὴν προεδρίαν τοῦ Ναπολέοντος κατὰ τὸ 1851, θεωρεῖται ὡς ἀναμφίβολον σχεδὸν παρὰ πάντων ἡ διακήρυξις τῆς αὐτοκρατορίας.

Ὁ Morning post ἐφημερὶς ὑπουργικὴ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως διηγουμένη τὰ περὶ τούτου λέγει ὅτι ὁ Ναπολέων μέχρι τοῦδε δὲν συγκατένευσεν, ἴσως δὲν ἀποφασίσῃ μάλιστα καὶ τοῦ λοιποῦ πρὶν νυμφευθῇ. Εἰς αὐτὸν ἄρα ἀπόκειται νὰ προσδιορίσῃ τὸν καιρὸν τῆς αὐτοκρατορίας· ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἄλλων δυνάμεων οὐδεμία θέλει ἐναντιωθῇ εἰς τοῦτο· διότι οὐδεμία σκοπεύει νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ τῆς Γαλλίας, ἐφ' ὅσον ὁ Ναπολέων ἐξακολουθεῖ νὰ σέβηται τὴν ἀκεραιότητα τῶν ἄλλων ἡγεμονιῶν κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ 1815 κτλ.

Τὸ ἄρθρον τοῦτο τοῦ Morning post ἐξέδωκε καὶ ἡ ἐπίσημος ἐφημερὶς τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ὁ Μηνύτωρ.

— Ὁ Πρόεδρος ἔμελλε κατὰ τὴν 15 Σεπτεμβρίου νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ Παρισίων διὰ νὰ περιέλθῃ τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας· ἐπειδὴ δὲ αἱ κοινότητες ἐψήφισαν ποσὸν χρημάτων ὑπὲρ τῆς ὑποδοχῆς του, ὁ Μηνύτωρ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ Πρόεδρος ὡς περιηγούμενος μόνον διὰ νὰ σχετισθῇ μετὰ τῶν λαῶν καὶ νὰ μάθῃ τὰς χρείας των ἐπιθυμεῖ τὰ χρήματα ταῦτα νὰ χρησιμεύσωσιν μᾶλλον εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἐνδεῶν καὶ εἰς κοινὰς ὠφελείας.

— Φαίνεται ὅτι οἱ Νομιμόφρονες συγκατατίθενται εὐχαρίστως εἰς τὴν παροῦσαν Κυβέρνησιν· ὁ ἐνδοξος Βερρυὲ ἐδόθη συντόνως εἰς τὰ δικηγορικά του ἔργα, ὁ Λαροσεγιακλὲν ὑπερασπίζεται τὸν Ναπολέοντα εἰς τὸν νομόν του, ἄλλοι δὲ ἄλλοῦ.

ΑΓΓΛΙΑ.

Ἐπὶ παρουσίᾳ 40,000 ἀνθρώπων ἀνηγέρθη εἰς Leed τῆς Ἀγγλίας ἀνδριὰς τοῦ Ῥοβέρτου Πήλ. Εἴθε καὶ οἱ ὑπουργοὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ ἀναδειχθῶσί ποτε ἄξιοι τοιαύτης ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης.

— Ὁ μέγιστος ἀδάμας, τὸν ὁποῖον ἔλαβε διὰ συνθήκης ἡ Ἀγγλία ἀπὸ τὸν νικηθέντα παρ' αὐτῆς ἡγεμόνα τοῦ Ἰνδικοῦ Βασιλείου διαχωρίζῃ ἂν καὶ ζυγίζῃ 186 καράτια, δὲν ἔχει ὅμως τὴν ἀπαιτουμένην στιλπνότητα· ἐρωτηθέντες δὲ οἱ τεχνῖται Ἄγγλοι περὶ τούτου, ἀπεκρίθησαν ὅτι μόνον Ὀλλανδοὶ δύνανται νὰ ἀποφασίσωσι, ἂν ἐνδέχεται νὰ γωνιοτομηθῇ τοιουτοτρόπως, ὥστε νὰ αὐξήσῃ ἡ λαμπρότης του μὴ ἐλαττουμένου πολὺ τοῦ ὄγκου. Διὰ τοῦτο προσεκλήθησαν ἐκ τῆς Ὀλλανδίας οἱ ἀρμόδιοι λιθοξόοι καὶ ἀτμοκίνητος μηχανὴ 10 ἵππων δυνάμεως κατεσκευάσθη ἐξεπίτηδες· μέλλει δὲ αὕτη νὰ κινῆται ἐννέα δύο μῆνας ἕως οὗ κατατριφθῇ ὁ ἀδάμας εἰς μίαν γωνίαν ἐπάνω τροχοῦ τινος ὁριζοντείως κινουμένου. Ὁ Δοὺξ Βέλιγκτων ἐπεφορτίσθη νὰ βάλῃ τὸν ἀδάμαντα ἐπάνω τοῦ τροχοῦ τούτου κτλ.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

Ἡ χολέρα ἐκ πολλοῦ ἤδη μαστίζει τὸ Δάντζικ, πόλιν τῆς Πρωσσίας, ἐσχάτως δὲ ἀνεφάνη καὶ εἰς τὸ Καίνισβεργ· ἠλαττώθη ὅμως ἀναλόγως εἰς τὴν Πολωνίαν.

— Ὁ Βασιλεὺς τῆς Σουηδίας ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἐλβετίαν τῇ 26 φέρων ὄνομα κόμης τοῦ Τούλγερου.

ΑΜΕΡΙΚΗ.

Ἐκτὸς τῆς περὶ τῶν τόπων τῆς ἁλιείας ἔχουσι καὶ ἄλλην διαφορὰν αἱ Ὁμόσπονδοι ἐπαρχίαι καὶ ἡ Ἀγγλία.

1. Ὑπάρχουσι νῆσοι τινὲς Lobos λεγόμεναι πλησίον τοῦ Περοῦ, ὅπου εὑρίσκεται συσσωρευμένη πρὸ αἰώνων κόπρος τις πτηνῶν, λεγομένη Γκουάνο, χρησιμωτάτη εἰς τὴν γεωργίαν.

Τὰς νήσους αὐτὰς ἀντιποιοῦνται οἱ Ὁμόσπονδοι Ἀμερικανοί, ἐν ᾧ οἱ Περουβιανοὶ τὰς κατέχουσιν ἔκπαλαι ὡς γείτονες· οἱ δὲ Ἄγγλοι βοηθοῦσι τοὺς τελευταίους τούτους.

ΓΕΩΡΓΙΚΑ.

Εἰς τὴν Βερσαλίαν, καθὼς καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Γαλλίας, εἰς τὴν Αὐστρίαν, τῆς Βιέννης εἰς τοὺς αὐτοκρατορικοὺς κήπους κτλ. εἰς τὴν Ἀγγλίαν κτλ. εὑρέθη ὠφέλιμον ὡς ἰατρικὸν τῆς ἐπικρατούσης νόσου τῶν ἀμπέλων ἡ ἄχνη εἴτε κόνις τοῦ θείου ἐπιπασσομένη εἰς τὰ πάσχοντα μέρη, ἀφ' οὗ ταῦτα βραχῶσι καὶ πλυθῶσι προηγουμένως.

Ἡ νόσος αὕτη ὠνομάσθη εὐρὼς εἴτε μοῦχλα παρά τινων Γερμανῶν βοτανικῶν καὶ κηπουρῶν ἐμπείρων, οἷον τοῦ Heufle, τοῦ Schott καὶ ἄλλων Αὐστριακῶν, πολλαπλασιάζεται δὲ διὰ σπόρων.

Πάντες δὲ σχεδὸν οὗτοι συμφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν ἰαματικὴν ἐνέργειαν τῆς ἄχνης τοῦ θείου· τὸ συνιστᾷ δὲ μάλιστα καὶ ὁ Βοτανικὸς Biazelotti.

— Γίνεται πολὺς λόγος εἰς Ἀγγλικὰς ἐφημερίδας περὶ φαινομένου τινος περιέργου, τὸ ὁποῖον παρετήρησε πρῶτος Βοτανικός τις τοῦ Μονσπελιέρου Δουνὰλ τοὔνομα.

— Φυτόν τι ἄγριον εἰς τὰ σιτηρὰ ἀναγόμενον καὶ αἰγίλωψ παρὰ τῶν Βοτανικῶν λεγόμενον, ἀφ' οὗ ἀλληλοδιαδόχως ἐσπάρη ἐπὶ 10—12 ἔτη παρήγαγε σπέρμα ὅμοιον κατὰ τὴν μορφὴν καὶ τὴν γεῦσιν μὲ τὸ τοῦ κοινοῦ σίτου.

Ὅσοι γνωρίζουσι πόσα θαύματα παράγει ἡ καλλιέργεια μεταβάλλουσα τὸ εἶδος καὶ τὴν ποιότητα, καὶ τὸν ἐξωτερικὸν σχηματισμὸν ὅλον δὲν θέλουσιν ἴσως εὑρεῖ παράδοξον καὶ αὐτὴν τὴν μεταβολήν.

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ.

Ὑπὸ

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΞΕΝΟΥ.

«Τὸ Κρυστάλλινον παλάτιον ἦτο ὡς θαυμάσιον κάνιστρον, εἰς τὸ ὁποῖον ὅλα τὰ ἔθνη συνελθόντα ἐκένωσαν ὅ,τι λαμπρότερον καὶ πολυτιμότερον εἶχον.»

Τοῦτο δικαίως λέγει ὁ Κ. Στ. Ξένου περὶ τῆς ἐκθέσεως. Ἀλλ' ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ τὸ εἴπωμεν οὐχ ἧττον ἴσως εὐστόχως καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ συγγράμματός του, τὸ ὁποῖον παριστάνει τὴν ἔκθεσιν. Διότι οὐχὶ μόνον πάντων τῶν λαῶν τὰ τεχνουργήματα βλέπομεν αὐτόθι ῥητορικῶς ἐνταυτῷ καὶ ζωγραφικῶς ἐξεικονιζόμενα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχαιολογίαν ἑνὸς ἑκάστου εἴδους αὐτῶν μανθάνομεν, ἀνατρέχοντες ἀπὸ τῆς παρούσης ἐποχῆς εἰς τοὺς ἀπωτάτους χρόνους· αἱ δὲ καταλληλόταται ἠθικαὶ παρατηρήσεις ὡς ἄνθη, ἀφελῶς ὧδε κἀκεῖ τοῦ κειμένου διεσκορπισμένα, συμπληροῦσι τοῦ ἔργου τὴν κομψότητα καὶ τὴν ὠφέλειαν.

Αἱ τέχναι μεταφράζουσιν, οὕτως εἰπεῖν, εἰς ὕφος εὔληπτον καὶ κοινὸν τὰς ὑψηλὰς τῶν ἐπιστημῶν θεωρίας, αἱ ὁποῖαι καταντῶσιν εἰς τοὺς πολλοὺς ἀνέφικτοι· ἀλλὰ ποτὲ ἡ τοιαύτη μεταγλώττισις δὲν ἀπέδωκε πιστότερον τοῦ πρωτοτύπου τὴν ἀξίαν ὅσον ἡ παγκόσμιος ἔκθεσις τοῦ Λονδίνου· ὅθεν οὔτε ἐλπίζομεν νὰ ἐπιτύχωμεν βιβλίον τερπνότερον, ἢ λυσιτελέστερον κατὰ τοῦτο πρὸς ἀνάγνωσιν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν παρὰ τὸ φιλοπόνημα τοῦ Κ. Ξένου.

Εὖγε καὶ τῆς ἐκλογῆς καὶ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ τῆς εὐφυΐας.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ.

Τοῦ Θ'. Τεύχους.

Σελ.		ἀντὶ
197	ὅτι	ὅ,τι
	κυρίων	κυρίως
201	πολεμικοὺς	πολεμικὰς
	διακρίναμεν	διεκρίναμεν
203	ἀλλὰ διὰ μόνην φιλαργυρίαν αὐτὰ τῳόντι κλ.	διὰ μόνην φιλαργαρίαν· ἐπειδὴ διατηροῦσιν αὐτὰ, καθὼς οἱ ἐπαῖται τὰς πληγάς των· αὐτὰ τῳόντι κτλ.
	ὑψιρόφων	ὑψορόφων

ΙΑΤΡΙΚΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ.

Σελ.		ἀντὶ
35	ἐμβροχαὶ δὶ ἐλαίων	ἐμβροχῶν δὶ ἐλαίων
36	(Δρέσδας)	(ἐκ Δρέσδας)
	τριχοπτερίδος	τριχογραφίδος
38	Νὰ διορίσωμεν κτλ.	νὰ διορίσῃ
	Νὰ ἐπιτρέψωμεν	νὰ ἐπιτρέψῃ
39	τῶν ἰδεῶν καὶ τὴν ἀλληλουχίαν	τῶν ἰδεῶν τὴν γένεσιν καὶ ἀλληλ.
	ἀνδρῶν ἀνηκόντων	ἀνηκόντων ἀνδρῶν
	τοῦ πλούτου καὶ ἐπὶ τῆς διανοίας	τοῦ πλούτου καὶ τῆς διανοίας.